

PROVERBELE

Introducere

„Nu este un album de portrete, nicio carte de maniere, cio lucrare ceneoferd a cheie pentru viata. Mostrele de conduita pe care le afiseazd sunt cu toate evaluate in virtutea unui singur criteriu, ce arputeafi rezumat succint astfel: «Este aceasta tntelepciune sau nechibzuinta?» " "

-Derek Kidner

I. Locul unic in Canon

Cartea Proverbelor are aceeasi actualitate pentru epoca in care traим pe care a avut-o si cand a fost compusa, intrucat in-talnim in ea probleme cu care fiecare din noi se confrunta in viata.

Daca vreo carte din Biblie este adecvata mai cu seama pentru tinei, atunci negresit aceasta este cartea Proverbelor.

Cand un tanar i-a spus lui Carlyle ca n-a gasit nimic de luat din Cartea Proverbelor, acesta i-a raspuns: „Compune și tu cateva proverbe, si iti vei schimba negresit parerea despre aceasta carte.”¹

Cartea Proverbe este cea mai aleasa colectie de zicatori sacre, pline de Tntelepciune practica din lume, destinata in special tinerilor, ca acestia sa nu trebuiasca sa repete greselile varstnicilor.

Scopul Proverbelor este precizat in 1:1-7. Pe scurt, este acela de a da Tntelepciune si pricepere unui tanar, pentru ca acesta sa gaseasca adevarata binecuvantare Tn viata si sa scape de curseie si capcanele pacatu-lui. Versetul cheie este 9:10: „Frica de Domnul este Tnceputul intelegciunii si cunoasterea Celui Sfant este pricepere.”

Arnot a numit cartea aceasta: „Legi din cer pentru viata pe pamant.”² Este o de-scriere foarte adecvata a continutului ei.

Proverbul este o formulare foarte suc-cinta a unui bob de tntelepciune, adeseatn-tr-o maniera mestesugitS, menita sa fa-ciliteze memorarea. Cele mai multe dintre

proverbe contin doua propozitii, Tn care sunt prezentate fie similitudini, fie con-traste.

Exista mai multe varietati de proverbe, dupa cum reiese din urmatoarele:

1. Unele sunt simple afirmatii, ex-primand un fapt simplu:

Cand li sunt placute
Domnului caile cuiva,
li face sa fie in pace cu el
chiar si pe vrajmasii lui
(16:7).

2. Unele sunt construite pe tiparul a doua propozitii sau fraze in care un lucru este comparat cu altul:

Ca apa rece pentru un suflet
obosit, Asa este o veste buna
venita dintr-o tara mdepartata
(25:25).

3. Altele sunt cladite pe modelul a doua propozitii legate intre ele prin conjunctia adversativa *dai%* descriind fapte contrarii, principii opuse:

Amintirea celui drept este
binecuvan-
tata,
Dar numele celor rai va
putrezi (10:7).

Acest tip de proverbe se mitalneste mai cu seama in capitolele 10-15.

4. Apoi avem proverbe cu doua propo-
zitie sau fraze in care acelasi
gand se repeta
tntr-o forma putin modificata:

„Caci o prostituata este o
groapa adanca, și o seducatoare
este o fantana stramta" (23:27).

II. Paternitatea

Cartea aceasta este numita uneori „Proverbele lui Solomon,” Intrucat cele mai multe dintre ele au fost compuse de acest rege intelept (I:1; 10:1; 25:1). 1 Regi 4:32 ne spune ca Solomon a compus 3.000 de proverbe, dintre care cele cateva sute cuprinse in cartea pe care o studiem au fost inspirate de Duhul lui Dumnezeu sa constituie textul sacru al Sfintelor Scripturi.

Suntem informati ca in capitolul 30 gasim „cuvintele lui Augur fiu lui lache” (30:1). Capitolul 31 este prezentat drept: „cuvintele lui Lemuel” (31:1). Nu dispunem in prezent de informatii referitoare la identitatea acestor doi oameni. Unii cred ca ar fi vorba de alte nume purtate de Solomon.

III. Data

Intrucat Proverbe 25:1 ne spune ca oamenii lui Ezechia au copiat o sectiune a Proverbelor lui Solomon, forma finala a cartii trebuie sa se fi conturat definitiv cam prin anul 700 T.Cr., bazandu-se pe materialul compus initial de Solomon incepand din anul 900 i.Cr. Daca Augur si Lemuel nu reprezinta alte nume poetice ale lui Solomon, ci persoane distincte, care au trait anterior anului 900 T.Cr. sau dupa 700 T.Cr., atunci inseamna ca intervalul in care a fost alcatuita cartea Proverbe a fost chiar mai mare.

IV. Fondul si temele

Scrisa de Solomon si de alti autori, fermecatoarea opera poetica a Proverbelor este un bun manual de educatie generala! parcurgand o mare varietate de teme - de la necesitatea disciplinarii unui copil la modul cel mai intelept de a conduce un regat. Ne intrebam daca exista vreun adevar care sa nu fie cuprins in aceasta carticica, cel putin in forma incipienta. Astfel ni se prezinta pericolele consumului de alcool, cumparaturile marcate, delicventei juvenile si problemelor din miscarea sindicala. Intalnim apoi tot felul de persoane pe paginile cartii - femeia certareata, prostul fudul, omul caruia nu-i place sa i se

arate greselile si sotia ide-

ala. Si, mai presus de toate, Il
Tntalnim pe Domnul Isus pe
paginile ei, adresandu-Se Tn
ipostaza de Intelepciunc
Intrupala. „E-lementele idealc
ale cartii ne vorbesc dc-spre El;
defectele prezentate pe paginile
ei constituie un strigat dupa
ajutorul Lui" (citad din Daily
Notes).

Nu este deloc usor sa
Tntocmim o schita a cartii
Proverbe, deoarece Tn loc sa ne
prezinte o continuitate de idei,
aidoma unui film, ne ofera
imagini individuale. aidoma
unor diapozitive.

Studiind-o veti constata ca se
aseamana Tn multe privinte cu
cartea la-cov.

Un alt procedeu menit sa-i
facilite/.e studierea il constituie
gasirea unor ilus-tratii de
proverbe individuale din urma-
toarele surse:

- 1.BibliaTnsasi
- 2.Istorie
- 3.Biografie
- 4.Literalura
- 5.Natura
- 6.Ziare si publicatii periodice
- 7.Radioul si televiziunea
- 8.Proprii dvs. experienta

E bine sa nu uitam ca desi
uncle proverbe sunt formulari
de *adevar ahso-lut*, allele sunt
prezentari de adeva^r cu
character general valab'd, carora
li s-ar putea gasi unele exceptii
ici si colo. De pi Ida, desi este
mtotdeauna adevarat ca
„numele Domnului este un turn
puternic" (18:10). se vor putea
gasi exceptii la re-gulapotrivit
careia „un prieten iubeste Tn-
totdeauna" (17:17).

Cand studiati *Comentariul
Bihic al Credinctosului* este
esential sa cititi mai Tntai
versetul sau versetele
corespunza-toare comentate de
pasajul respectiv. Multe din
explicatii ar fi total lipsite de
sens Tn absenta lecturarii
proverbulu; Tn cauza.

Clasificarea unora dintre personajele din Cartea Proverbe

Domnul

Binecuvantarea Sa
(10:22) Increderea Tn EI
(3:25, 26)

Creatia- opera mainilor Sale 16:21,23,24;
 (3:39, 20; 23:16)
 16:4; 20:12; 22:2b; 29:13b)
 Disciplinarea noastra de catre
 Domnu!
 (3:11, 12)
 FricadeDomnul(I:7,29;2:5;8:13;9
 :10;
 10:27; 14:26, 27; 15:16, 33;
 16:6;
 19:23; 22:4; 23:17; 24:21;
 28:14) Calauzirea noastra de
 catre El (3:5, 6;
 16:3,9) Judecata si
 dreptatea facuta de El
 (15:25a; 17:3; 21:2; 29:26)
 Omniprezenta Sa(15:11; 16:2)
 Raspunsurile pe care fe da El la
 rugaciu-
 nilenoastre(15:8, 29).
 Ocrotirea noastra de catre El
 (15:25b;
 18:10) Bogatul si saracul
 (10:15; 13:7, 8; 14:20,
 21, 31;15:16; 17:1,5; 18:23;
 19:1,4,
 17; 21:13; 22:2, 7, 16, 22, 23;
 28:3, 6,
 ! 1,27; 29:7, 13) Sursa
 Intelepciunii (2:6-8)
 Suveranitatea si puterea Sa
 (16:1, 7, 9,
 33; 19:21; 20:24; 21:30, 31;
 22:12) Cel in care putem avea
 Incredere
 (29:25b)

Arta de a fi parinte

Instruire pentru a sti cum sa-ti
 cresti co-
 pii (13:24; 19:18; 22:6, 22:15;
 23:13,
 14; 29:15. 17) Ascultarea si
 neascultarea de parinti (1:8,
 9; 6:20, 22; 13:1, 19-26;
 20:20; 23:22;
 30:47) Sfaturiparintesti (1:8-
 19; 2:1-22; 3:1-35;
 4:1-27; 5:1-23; 6:1-35; 7:1-27;
 23:19-
 35; 24:4-22; 31:1-9)

Vorbirea

Cea adecvata (15:23; 25:11)
 Vorbireaderau (25:23)
 Subestimarea (11:12a)
 Vorbeleaspre(27:14)
 Vorbelerele(12:13a; 15:28b)
 Excesiva („Vorba multa")
 (10:19a;
 13:3b) Lingusitoare (20:19;
 26:28b; 28:23; 29:5) Nechibzuita
 (12:23b; 14:3a, 7; 15:2b;
 18:6,7) Blanda(15:1a,4a)
 Frumoasa (10:20a, 21a;

Vatamatoare (11:9, 11; 12:18a; 15:4b;
 16:27; 18:21; 26:18, 19)
 Aspra(15:1b) Pripita(18:13; 29:20) Tamaduitoare (12:18b; 15:4a; 16:24;
 18:21) Sincera(12:19a; 13:5)
 Nepotrivita (17:7) Mincinoasa, Tnselatoare (6:17; 10:18a; 12:19b, 22a; 14:25b; 17:4; 26:18, 19, 23-26, 28a) Perversa (4:24; 10:31b, 32b; 15:4b; 17:20b)
 Retinuta (10:19b; 11:12b, 13b; 12:23a;
 13:3a; 17:27a, 28; 21:23)
 Satistacatoare(12:14; 18:20)
 Calomniatoare (10:18b; 30:10)
 Omul care duce vorba, barfitorul (11:13a;
 16:28; 17:9b; 18:8; 20:19; 22:1a; 26:10.
 22-26, 28) Vorbirea chibzuita (15:28a) MaYtura credincioasa si cea mincinoasa
 (6:19; 12:17; 14:5, '25; 19:5, 9, 28;
 21:28; 25:18) Vorbirea Tnteleapta (10:31a; 14:3b; 15:2a; 18:4)
 Netrebnica (14:23b)

Diverse teme

Uraciuni

-pentru Domnu! (3:32; 6:16; 8:7; 11:1, 20;
 12:22; 15:8,9,26; 16:5;
 17:15; 20:10, 23; 21:27; 28:9) -pentru altii (13:19; 16:12; 24:9; 26:25; 29:27)

Hotarele strabune (22:28; 23:10, 11) Datul și Suatul cu imprumut (22:7b) Omul harnic (21:5; 22:29; 27:18. 23-27; 28:19a)

Contrast intre omul harnic si eel lenes

(10:4, 5; 12:24, 27; 13:4)
 Vrajmasui (16:7; 24:17, 18; 25:21; 27:6) Invidia (3:31; 14:30; 23:17; 24:1. 19; 27:4) Greutatie si cantarul fals (11:1; 16:11; 20:10,23)

Prietenii, vecinii si prietenia

(3:27-29; 6:1-5; 11:12; 12:26; 14:21; 16:28; 17:9, 17; 18:17, 24; 21:10; 22:24, 25; 24:17, 19; 25:8, 9, 17, 20, 21. 22; 26:18, 19; 27:6, 9, 10, 14, 17; 28:23; 29:5)

Mierea (16:24; 24:13; 25:16, 27; 27:7) Harnicia(12:9, 11; 14:4,23a) Corelatia dintre sanatatea fizicS, mentala si spirituals (3:1, 2, 7, 8, 16; 4:10, 22; 9:11;13:12; 14:30; 15:13, 30; 16:24; 17:22; 18:14; 27:9) Dreptatea si nedreptatea (13:23; 17:15, 26; 18:5; 21:15; 22:8, 16;24:23,24) Regele sau dregatorul (14:28, 35; 16:10, 12-15; 19:12; 20:2, 8, 26, 28; 21:1; 22:11,29; 23:1; 24:21, 22; 25:2-7, 15; 28:15, 16; 29:2, 4, 12, 14, 26; 30:31; 31:4,5) Sortul (16:33; 18:18) Batranetea (16:31; 17:6; 20:29) Partinirea (18:5; 24:23b-25; 28:21) Mşndriasi smerenia (3:34b; 8:13; 11:2; 15:33; 16:5,18, 19; 18:12; 22:4; 29:23) Reputatia(10:7;22;l) Contrast Tntre omul bun si omul rau (3:32, 33; 10:3,6,7,9, 11, 16,24,25,28,29-32; 11:3-11, 17-21,23,27,31;12:2,3,5-8,12-14,20,21,26,28; 13:2,5,6,9,21, 25; 14:2,9, 13, 14,22,32; 15:8,9,26; 24:15, 16; 28:3, 12) Dispretuitorul sau batjocoritorul (3:34a; 9:7, 8, 32; 13:1; 14:6; 15:12; 19:25; 21:11,24:22:10; 24:9; 29:8a) Slujitorii si sclavii (14:35; 17:2; 19:10; 29:19,21) Lenesul (6:6-11; 10:26; 15:19; 18:9;19:15, 24; 20:4, 13; 21:25; 22:13; 24:30-34; 26:13-16) Castigarea de suflete (21:30; 24:11, 12) Certurile si neintelegerile (10:12; 12:18; 13:20; 15:1-4', 18; 16:27, 28; 18:6-8; 21:9, 19; 28:25) Garantul, zalogul (6:1-5; 11:15; 17:18; 20:16; 22:26, 27; 27:13) Calitatea de a te lasa invalat (disponibilitatea de a primi invatatura si indreptarea) (1:5; 9:7-9; 10:17; 12:1,15; 13:1, 10,38; 15:5, 10, 12.31,32; 17:10; 19:20,25; 21:11; 25:12; 27:5, 6; 28:23; 29:1) Enervarea si rabdarea

(14:17,29; 15:18; 16:32; 19:11) Cumpatarea si stapanirea de sine (23:1-3; 25:28) Vinul (20:1; 21:17; 23:20, 21, 29-35; 31:4-7) Intelepciunea de a cere cal2uzire sau sfaturi 'de la altii (11:14; 12:15; 15:22; 20:18;

24:6) intelepciunea
personificata (1:20-33; 8:1-
'36; 9:1-6; 14:1a; 16:16,22;
19:23) Contrast Tntre omul
Tntefept si ccl
nechibzuit(3:35; 10:8, 13,
14,23;12:15,
16,23; 13:16; 14:3,8, 15, 16,
18, 19.24.
33; 15:7, 14.20,21; 17:11, 12,
16.21,
24,25,28; 18:2,6-8:29:8,9, 11 }
Cuvantul si ascultarea de el
(13:13, 14;
16:20; 19:16; 28:4, 7, 9; 29:18;
30:5, 6)

(30:23)
Sotiatineretiicuiva(5:18, 19)

Bogatiile

Sunt insotite de necazuri (15:6,
16, 17;
16:8; 17:1) Te ajuta sa-p faci
prieteni (!9:4, 6) Dobandite prin
mijloace violente (11:16)
Dobandite pe cai necinstite
(10:2; 13:22b; 15:6b; 20:17;
21:6; 22:16;
28:8) Dobandite in graba
(13:11; 20:21; 28:20b.
22) Dobandite pe cai cinstite
(10:16) Darurile si mita (15:27;
37:8, 23; 18:16;
19:6; 21:14; 25:14;
29:4) Mostenite
(19:14)
Valoarea limitata a bogatiilor
(11:4) Valoreaza mai putin decat
intelepciunea
(16:16) Nu trebuie sa ne
incredem in ele (11:28) Cei ce se
prefac ca sunt bogati (13:7)
Protectia pe care o ofera bogatiile
(10:15a;
13:8; 18:13) Administrarea
bogatiilor si generozitatea
(3:9, 10,27,28; ii:24-26; 19:6;
21:26b:
22:9; 28:27)
TrecStoare (23:4, 5;
27:24)

Femeia rea

Femeia rea sau curva
(prostituata) (2:16-19; 5:3-
23; 6:24-35; 7:5-27; 9:13-
18; 22:14; 23:27, 28;
30:20)

Alte femei

O femeie frumoasa, dar fara
minte (11:22) O femeie
gSlcevitoare (19:13; 21:9, 19;
25:24; 27:15, 16)
O sotie buna (12:4; 18:22;
31:10-33) O sotie plina de har
(11:16) O sotie prudenta
(19:14) O femeie neiubita

Proverbele

717

SCHITA

LINTRODUCERE (1:1-7)

II. PROVERBELE LUI SOLOMON PE TEMA INTELEPCIUNII SI A
PROSTIEI
(1:8-9:18)

- A. indemnul intelepciunii (1:8-33)
- B. Cile Intelepciunii (cap. 2)
- C. Rasplatile Intelepciunii (3:1-10)
- D. Intelepciunea ca premiu (3:11-20)
- E. Intelepciunea pusa in practica (3:21-35)
- F. Intelepciunea ca tezaur de familie (4:1-9)
- G. intelepciunea si cele doua cai
(4:10-27)
- H. Nebunia imoralitatii (cap. 5)
 - I. Nebunia de a te pune garant, lenea si inselaciunea (6:1-19)
 - J. Nebunia adulterului si a curviei (6:20-7:27)
- K. Intelepciunea personificata (cap. 8)
- L. Invitatiile lansate de intelepciune si nebunie (9:1-18)

III. PROVERBE ALE LUI SOLOMON PE TEMA MORALEI
PRACTICE
(10:1-22:16)

- A. Contrastul dintre stilul de via^a neprihanit si eel rau (10:1-15:33)
- B. Preamarireastilului de viata neprihanit (16:1-22:16)

IV. PROVERBE ALE UNOR OAMENI INTELEPTI (22:17-24:34)

- A. Cuvintele inteleptilor (22:17-24:22)
- B. Alte cuvinte rostite de cei intelepti (24:23-34)

V. PROVERBE ALE LUI SOLOMON COMPILATE DE OAMENII
LUI
EZECHIA (25:1-29:27)

VI. CUVINTELE LUI AUGUR (cap. 30)

VII. CUVINTELE PRIMATE DE REGELE LEMUEL DE LA MAMA-SA
(31:1 -9)

VIII. SOTIA SI MAMA IDEALA (31:10-31)

COMENTARIU

I. INTRODUCERE (1:1-7)

1:1 Solomon fiul lui David a fost eel mai intelept, mai bogat si mai onorat dintre regii Israelului (1 Re. 3:12, 13; 4:30, 31). El a compus trei mii de **proverbe**, dar nu-

mai o parte din ele au fost consemnate in cartea de fata, de la 1:1 la 29:27.

1:2, 3 Versetele 2-6 ne spun de ce a scris el aceste proverbe. Pe scurt, ele asigu-ra o intelepciune practica pentru viata si un

mod Tn care cineva poate sa-si conduca viata.

In aceasta carte oamenii pot Tnvata sa fie chibzuiti si sa primeasca **invatatura** care sa le arate calea In viata. Aici ei pot Tnvata sa priceapa cuvintele de Intelegere, sa dis-cearna Tntre bine si rau, In Ire ce e de folos sj ce e nu e, Tntre cc e util sj inutil. Aici oamenii sunt instruiti sa cunoasca ceea ce este intelept, drept, adecvat si onorabil.

1:4 Luand seama la aceste proverbe, oamenii lipsili de minte („simpli” Tn original) pot sa-si cultive prudenta sau „bunul simt” iar **tinerii** capata pricepere si Tntelegere.

1:5 Cei Tntelepti vor deveni si mai Tntelepti, ascultand de aceste proverbe iar omul priceput va Tnvata cum sa se cala-zeasca Tn viata si ce sfaturi sa dea altora. Mi se pare semnificativ faptul ca Tnca de la Tnceputul cartii se face afirmatia ca **„in-teleptul asculta.”** Aceasta e definitia data Tnteleptului Tn cartea Proverbe: omul care se lasa Tnvatat, care e dornic sa asculte, iar nu sa vorbeasca numai el. Nu e un nesuferit de Tncrezut.

1:6 Cartea are menirea de a Imputernici o persoana sa Tnteleaga un proverb si o enigma, adica lectia care se ascunde de multe ori sub aspectui exterior al lucrurilor. Ea Ti va ajuta sa Tnteleaga sensul vorbelor Tntelepte si al adevarurilor ce se ascund Tn ele.

1:7 Am ajuns la versetul cheie al cartii (vezi si 9:10). **Frica de Domnul este Inceputul intelepciunii** sau partea principala a **cunoasterii**. Daca cineva doreste sa fie Tntelept, va trebui sa Tnceapa prin a se Tnchina si a-L respecta din adancul fiintei pe Dumnezeu, mcrezandu-se Tn El si ascultand de El. Ce ar putea fi mai rezonabil pentru o creatura decat sa se Tncreada Tn Creatorul ei? Pe de alia parte, ce poate fi mai lipsit de logica pentru un om decat sa respinga Cuvantul lui Dumnezeu si sa tra-iasca dupa propriile sale idei? Intept este sa te pocaiesti de pacate, sa te Tncrezi Tn Isus Cristos ca Domn si MSntuitor si apoi sa traiesti pentru El cu toata fiinta, fiindu-I pe de-a-mregul devotat.

Nebunii (proști) disprețuiesc intept-ciunea și invatatura. Dupa cum Tntelept

Tn cartea aceasta este eel dornic si dispus sa Tnvete. nebunul (sau prostu!) este eel caruia nu poti sa-i spui nimic, pe care nu ai voic sa-l Inveti. Este cei implacabi! si Tncrezut, care nu Tnvala decat daca trece prin mari greutali, si chiar si atunci nu e sigur ca va Tnvata.

II. PROVERBELE LUI SOLOMON PE TEMA INTELEPCIUNII SI A PROSTIEI (1:8-9:18)

A. Indemnul intelepciunii (1:8-33)

1:8 Primele sapte capitole se adrcseaza, in principal, **„fiului meu”** - sintagma cc apare de 15 ori. In aceste capitole simtim b&taia inimii unui parinte care doresc lol ce e mai bun pentru copilul sau. Ascultand de sfaturile parintesti, un tanar sau o tanaia va evita cursele vietii si va dobfindi expe-rienta de mare pret Tn chestiunile practice ale vietii dezi cu zi.

O, ce mult datoram parinilor evlaviosi si Tn special mamelor evlavioase, cum no reaminteste Henry Bosch:

Multi oameni mari din trecut au tost ncspus dc binecuvantati prin ceea ce au Invatat ptr genunchiul mamei lor. Ganditi-va numai la Moise, Samuel si Timotei. Grija pe care <m avut-o mamele acestora' dc ei. intluenia evlavioasaexercitata asupra acestor lidcri spiritual! au dat roade bogate Tn vieliie ior. Gandiii-v3 apoi la Augustin, la John Newton si la zclosii ("rati Wesley. E posibil ca numelc lor sa nu fi luminat niciodata paginile istoriei daca nu ar h avut mamele evlavioase pe care lc-au avui. ce i-au crescul Tn tamily Tn care legea dragostei si marturia crestinii au lost citlauza si inspiratia lor zilnica.³

1:9 Cand sfaturile parintesti sum urmale, ele devin o ghirlanda placuta pc cap si un lanlisor de aur la gat - imagini poetice prin care se afirma ca ascultarca aduce onoare si frumusetate morala Tn viata unui fin Tntelept.

1:10 Adcsea cand un tanar Tsi ruineaza viata, explicatia lui esle ca „s-a Incuicat cu oameni cu care nu trebuia sa aiba nimic dc a face.” Procesui este descris In eulori vii In versetele 10-19.

Mai Tntai Tnsa se flutura fanionul de avertizare. Viata este plina de ademeniri la rau. Noi Tnsa ti"ebuie sa avem curajul si verticalitatea de a spune „nu" de o mie de ori pe saptamana, daca se cere.

1:11 Aici gasca de ia coltul strazii Tl invita pe tanarul nostru prieten sa ia parte la un act de jaf armat. La nevoie ei ?i vor face de petrecanie victimei. Poate cS prietenul nostru se simte flatat ca tipii acestia duri l-au inclus Tn gasca lor. **„Vino cu noi!" spun ei.** S/i s-ar putea ca el sa cedeze, sub presiunea unor lucruri care i se par atat de palpitate.

1:12-14 Poate ca feciorul nostru-s-a plictisit de o viata atat de ferii' si vrea sa. faca ceva riscant, care sa-i aduca satis-factie. Si uite ca s-a gasit o astfel de ac-tiune! Crima perfecta! Victima va fi lichi-data rapid iar dovezile vor fi eliminate cu multa dibacie. Mobilul este desigur sansa Tmbogatirii peste noapte! Prada va fi atat de mare Tncat tod complicitii vor avea de ajuns ca sa-si umple casele. Prin urmare, se da semnalul: „Nu mai stam pe ganduri. in doi timpi si trei miscari ne-am Tmbogatit. Fiecare primeste parte egala. Dinlr-o asa afacere n-ai cum sa pierzi!"

1:15, 16 Dar un glas launtric Tntept Ti sopteste tanarului la ureche: **„Fiul meu,** nu fa una ca asta! Stai cat mai departe de ei! Nu avea nimic de a face cu planurile lor de Tmbogatire rapida. N-ai cum sa cSstigi daca te Tnhaitezi cu ei!"

„Trebuie sa Tntelegi ca insii acestia tra-iesc numai din talharii, ca nu ezita sa traga Tn orice clipii. Crimele comise de ei se tin lant."

1:17, IS O pasare are atata minte sa se fereasca de latul pe care-l ■ vede. Dar oamenii acestia isi Tntind o cursa lorTnsisi, dupa care dau buzna in ea.

1:19 Istoria Tsi are morala ei. Cei ce incearca sa se Tmbogateasca rapid plasesc scump lacomia lor. ruinandu-si viata. **Asa sunt caile oricarui om care umbla dupa castig necinstit, castig care ia viata celor ce il au.**

Acest pasaj se ocupa de Incercarea unora de a se Tmbogati prin mijloace vio-lente. Dar aplicatia sa este mult mai cuprinzatoare. Sunt vizate aici toate ter-

tipurile de Tmbogatire rapida, si jocurile de noroc, si participarea la tombola si loterii, si specula de la bursa.

In continuarc auzim doua giasuri care Ti striga pe trecatori. Unul este giasul Intelep-ciunii, celalalt glasul femeii slrainc. Intelep-ciunea, desi este prezentata aici ca femeie, il reprezinta de fapt pe Domnui Isus Cristos.⁴ Femeia. straina este tipul ispitei pacatoasc si al lumii ce nu-L cunoaste pe Dumnezeu.

In versetele 20-30 intelegciunea staruie pe langa cei ce cred Tn mod eronat ca se pot descurca fara ea.

1:20 Observati ca **Intelep-ciunea** striga Tn locurile strategice, pentru ca toti sa-i auda mesajil. **Isi inalta glasul in pietele** oraselor.

1:21 Iat-o ba la intersecțiile aglomerate, ba la **portile cetatii.** Si astfel Domnui nostru cheama oinenirea peste tot pe unde trece:

Unde se Tncmci-seaza ciile aglomerate ale vierii, Unde rasunii slrigatele clanurilor si triburilor. Mai presus de zarva sr'ortarilor egoiste, Iti auzim glasul, Fiu al Omului!

-Frank Mason North

1:22 Intelep-ciunea apeleaza la oamenii nestiutori, la batjocoritori si la prosti. Cei nestiutori sunt oamenii naivi. usor de impresionat, pe care-i poate p&cali oricine. ce se preteaza la tot felul de infuente, si bune, si rele. Aici instabilitatea lor pare sa-i conduca Tn directia gresita. Batjoco-ritorii sunt cei ce trateaza sfaturile intelegci cu dispret: nimic nu e sacru sau serios pentru acestia. Prostii sunt cei fara minte, care refuza sa fie TnvStati; cei Tnfumurati si Tnradacinati, pe care nu-i scoti din opiniile lor ignorante.

1:23 Versetul acesta poate fi Tnteles Tn doua feluri: Mai Tntai, ar putea sa Tnsemne:

Intrucat nu vreti sa luati Tn seama invi-tatia mea, luati Tn seama macar mus-trarea mea. Voi turna duhul meu pesle cuvinte, Tn semn de judecata si va voi spune ce va asteapta.

Potrivit acestei interpretari, versetele 24-27

sunt cuvintele care descriu soarta lor.

Al doilea sens pe care poate sa-l aiba versetul este urmatorul:

Intoarceti-va și pocaiti-va cand va mustru. Daca veti proceda asa, **voi turna duhul meu peste voi** in semn de binecu van tare si va voi face cunoscute cuvintele mele de intelegiune.

Termenul „**duhul**” inseamna probabil in acest context „gandurile” mele. Desi este adevarat ca Cristos toarna Duhul Sfant peste cei ce raspund la chemarea Sa, ade-varul acesta nu le-a fost facut cunoscut sfintilor din VT cu aceeasi claritate ca cea a sfintilor din NT.

1:24 Una din marile tragedii ale vietii este respingerea brutala a ofertelor pline de dragoste ale Intelegiunii. Versetul ne aminteste de un alt prilej pierdut pe culmea Muntelui Maslinilor: „Am vrut... dar voi n-ati vrut.”

1:25 Intelegiunea e intristata din prici-na unor oameni care resping toate sfaturile ei și nu vor sa aiba nimic de a face cu criticile ei constructive.

Ceea ce face si mai irational refuzul fncapatanat al oamenilor este faptul ca poruncile și avertismentele lui Dumnezeu sunt spre binele sau, nu al lui Dumnezeu, cum reiese din istorioara relatata de D. G. Barnhouse: O fetita s-a strecurat dincolo de bara de metal ce-i separa pe spectatori de cusca leilor la Gradina Zoologica din Washington. Cand bunicul sau i-a poruncit sa iasa afara, ea a refuzat, razand si apro-piindu-se si mai mult de cușea. Dupa care un leu a apucat-o si a tarat-o in cusca, luSndu-i viata. Dupa Barnhouse, lectia ce se desprinde din aceasta intamplare ar fi urmatoarea:

Dumnezeu ne-a dat porunci si principii spre binele nostru. Dumnezeu nu ne da niciodatii o porunca pentru cii ar fi arbitrar sau pentru ca nu doreste sa ne simtim bine. Dumnezeu spunc: „SS nu ai nici un alt fel de dumnezei m afara de Mine” nu pentru ca este gelos cu pozitia Sa sau prerogativeie Sale, ci pentru ca stie ca daca punem orice, ahsolut orice mai presus de El, acel lucru ne va face rau. Daca vom tntelege

principiul care sta la baza acestci realitati, vom Tntelege si de ce Dumnezeu ne musini” (Ev. 12:6). El nu vrea ca noi Sii ne ducem in gura Icu-lui, deoarece exista un leu - diavolul, care cautii pe cine sa inghita.⁵

1:26 Daca cineva va persista in refuzul de a asculta, aceasta respingere ii va aducc negresit pierzarea .si ruina. Atunci va veni randui Intelegiunii de a rade: **„De aceea și eu voi rade cand veti fi in vreo nenorocire; imi voi bate joe de voi cand va va prinde groaza.”**

Sa Tnsemnc asta oare ca Domnul real-mente va **rade** cand nenorocirea se va abate peste cei rai, cum se sugereaza aici si in Psalmul 2:4? Daca prin ras Tntelegem o atitudine de rautate, de spirit vindicativ si cruzime, atunci raspunsul cste categoric „Nu.” Mai degraba, irebuie sa Tntelegem rasul acesta la modu! figurat. In limbaj idiomatic, el exprima ridicoiu! situatiei in care un biet om isi permite sa-L sfideze pe Suveranul Atotputernic, ca un tantar in fata unui cuptor aprins. In plus, ar mai putea fi vorba si de urmatorul lucru: Un om poatc sa rada de poruncile intelegiunii sau sa le trateze ca si cand ele n-ar exista. Dar cand omul acela culege roadele nechibzuintci sale, poruncile raman neclintite si i se par batjocoritorului ca cei ce rad la urma, cum se spune in binecunoscuta zicala.

1:27 Va veni negresit o zi de plala. Judecata de care s-au temut oamenii va veni peste ei ca o furtuna. Nenorocirea se va abate cu repeziciune peste ci. Necazul si stramlorarea Ti vor cuprinde dintr-o data și-i va face sa dispere.

1:28 Atunci oamenii vor chema Intelegiunea, dar va fi in zadar. O vor cauta cu disperare. dar n-o vor gasi, dandu-si seama ca e prea tarziu, ca nu li se mai da lumina pe care au respins-o. *N-au voit* sa vada. Prin urmare, acum *nu mai pot* vedea. Duhul lui Dumnezeu nu Se va lupta Tn per-manenta cu omul (Gen. 6:3). Tocmai Tn asta consta urgenta mesajului Evangheliei:

Nu pierde prilejul! Nu pierde prilejul!
Cata vreme te cheamii Isus,
Nu pierde prilejul!
Daca mai zabovesti in pacat,

S-ar putea sa constat! ca uşa nu mai e deschisa Ca e prea tarziu. De aceea, azi cşnd auzi Glasul, Nu pierdeprilejul!

-Autor necunoscut din veacul al 19-lea

pentru a primi cunostinta lui Dumnezeu; o persoana trebuie sa fie serioasa si sincera,

1:29 Condamnarea acestor batjocoritori consta in faptul ca au **unit** Tnvataturile intelepciunii si au refuzat cu Tncapatanare sa se smereasca in fata lui Iehova si sa-L respecte. Poate ca au ras, spunand ca evanghelia este buna pentru temei si copii, dar nu pentru ei. „Pretinzandu-se Tntelepji, au innebunit" (textual: „au devenit prosti," n.tr.) (Rom. 1:22). Urarea intelepciunii este de asemenea tratata In Ioan 3:19-21.

1:30 Ei nu au avut loc In vietile lor pentru sfaturile bune cuprinse in Cuvantul lui Dumnezeu si au ras cand Scripturile au condamnat cuvintele si faptele lor rele. Nu s-au temut de Dumnezeu sau de mustrarea Lui.

1:31 Acum sunt nevoid sa plateasca pretul uluitor de mare al incapatanarii lor, fiind napaditi de roada faptelor lor. Greseala le apartine In intregime lor. Nu intelepciunea este de vina! Pur si simplu, ei nu au voit sa asculte.

1:32 „Caci oamenii Tndaratnici cad rapusi de propria lor indaratnicie iar cei nepriceputi sunt nimiciti de propria lor indiferenta" (Moffatt). Orice om este liber sa ia deciziile pe care le crede de cuviinta in viata, dar nu este liber sa aleaga *con-secinteie* optiunilor sale. Dumnezeu a sta-bilit anumite principii morale Tn lume. Aceste principii dicteaza un anumit set de consecinte pentru alegerea facuta. Nu se poate desparti ceea ce Dumnezeu a unit.

1:33 In latura pozitiva, eel care ia seama la glasul intelepciunii va trai in siguranta, neavand de ce se teme. Cei ce sunt discipolii Intelepciunii se bucura de o viata frumoasa, scapand de suferinte, Tntristari si rusinea ce le atin calea celor Tndaratnici si rai.

B. Caile intelepciunii (cap. 2)

In capitolul 2, Solomon isi indeamnS fiul sa umble pe caile intelepciunii. Primele patru versete ne ofera conditiile

cautand-o din toata inima. Restul capitolu-lui promite ca intelepciunea si discernamantul vor fi daruite unei astfel de persoane. Versetul 22 corespunde celor 22 de litere ale alfabetului ebraic.

2:1 Mai intai, **fiul** este Tndemnat sa ia aminte la invatatura tatalui sau si sa pastreze ca pe o comoara poruncile sale. Proverbele au fost date ca sa fie stranse ca o comoara sau memorate.

2:2 Apoi omul trebuie sS aiba urechile si mintea deschise. Fiul trebuie sa fie un ascultator atent, nu un vorbitor neincetat. Nu i se spune sa-si depene problemele, cum se Intampla la cele mai multe sesiuni de consiliere din vremea noastra, ci sa asculte de sfaturile intelepte ale altora. .

2:3, 4 Daca este serios, atunci sa ceara cu staruinta discernamantul si sa solicite priceperea. Este important sa existe o tenacitate, o hotarare neclintita de a ajunge la telul dorit. Este o lege a vietii ca obtinem ceea ce urmarim.

Avem nevoie de aceeasi tenacitate pe care o au cei ce fac sapaturi in industria mineritului, cautand argint sau comori ascunse. Tragedia este ca prea de multe ori oamenii dau dovada de mai multa ravna pentru obtinerea unor bogatii materiale decat pentru cele spirituale.

2:5 Dar cei ce cauta vor gasi negresit. Cei ce doresc sa intre Tntr-o relatie corecta cu Domnul si sa-L cunoasca cu adevarat pe Dumnezeu nu vor fi dezamagiti. De aceea unul din parintii bisericii din perioada pri-mara a spus ca omul care Il cauta pe Dumnezeu deja L-a gasit. Cristos Il descopera pe Tatal tuturor celor care cred Tn El. A-L cunoaste pe Cristos Tnseamna a-L cunoaste pe Dumnezeu.

2:6 Dupa ce am fost mantuiti prin cre-dinta Tn Cristos, suntem in masura sa ne insusim **intelepciunea** divina de la **Domnul**. El ne Tnvafa cum sa gandim corect, cum sa cantarim lucrurile, cum sa dis-cernem adevarul de neadevar si cum sa Tnva^am sa deosebim lucrurile prin lumina divina.

2:7 El ne pune la dispozitie adevarata intelepciune a celor drepti si scutul de ocrotire al

celor ce umbla Tn integritate.

2:8 El ocroteste cararile celor ce traiesc

o viața curată și morală. Sfinții Sai scapă de durerea și amarăciunea pe care o lasă în urma păcatului. „Teferi și sănătoși vin și pleacă prietenii aleși ai lui Dumnezeu” (Knox).

2:9 Versetul acesta este o paralelă la versetul 5. Ambele încep cu cuvântul: „**afcunci**,” enumerând beneficiile căutării cu râvnă a cunoștinței lui Dumnezeu.

Persoana care dorește cu înfrăcărare să cunoască și să facă voia lui Dumnezeu va învăța cum să se poarte frumos, cum să acționeze corect și să se comporte principial și onest - pe scurt, să aleagă calea cea bună și carările neprihănirii în viață.

2:10 Motivul pentru care se întampla așa este faptul că Înțelepciunea pune stăpânire asupra minții și inimii cuiva, acestei persoane devenindu-i plăcută cunoașterea câștigurilor drepte. Pentru credinciosul adevărat, poruncile lui Dumnezeu nu sunt grele. Jugul lui Cristos este ușor și povara Sa nu este grea.

2:11 **Chibzuinta** sau capacitatea de a lua decizii înțelepte îl scuteste pe cineva de multe alunecări. Judecata sănătoasă ne izbăvește să nu ne încurcăm cu cei răi sau să ne scăpăm din atări mcurcături. Nici unul din noi nu ne dăm seama cât de mult suntem ocrotiți zilnic de primejdiile spirituale, morale și fizice. Destinul se bucură de o viață în care este ferit de primejdii, după ce a scăpat de stricăciunea care este în lume prin poftă.

2:12 Noi suntem salvați de partșia cu *oamenii rai* (v. 12-15) și de imbrățirea *femeii* usurate (v. 16-19).

Mai întâi, suntem salvați de lumea celor rai, fără Dumnezeu, care răstălmăcesc faptele și denaturează adevărul. Nu te poți încrede în cuvintele lor.

2:13-15 Aceștia sunt cei ce parșesc strazile bine luminate ale dreptății, ca să umble pe câile întunecoase ale crimelor și taihariilor.

Ei își găsesc o plăcere perversă în a face răul și se desfătă în caile lor păcătoase, bucurându-se de haosul pe care îl produc.

Ei se due pe cai întortocheate, comportarea lor fiind s.mechera și perversă.

2:16 Înțelepciunea ne salvează nu doar de compania unor oameni de teapă acestor-

ra, ci si de ghcarele **femeii imorale**. Puim

Tntelege prin aceasta o prostituata sau un simbol al religiei false sau al iumii lara Dumnezeu.

Metoda ei de lucru este flatarca: „Nu esti apreciat cum se cuvine acasa. Esti un om așa de frumos, asa de talentat, alat de Tnzes-trat! Ai nevoie de dragoste si de Tntelegere. pe care eu ti le pot da din belsug.”

2:17 Ea este necredincioasa **tova-rasului tineretii ei**, adica sotului ei. Ea **uita de legamantul incheiat cu Dumnezeu**, adica de juramintele facute cand s-a cununat Tnaintea lui Dumnezeu. Sau Jegamantu! incheiat cu Dumnezeu" ar putea sa se refere la Cele Zece Porunci si in special la porunca a saptea, care interzice adulterul.

2:18 Prima propozitie din versetul 18 ar putea fi tradusa astfel: „**Caci** casa ei **coboara la moarte**” sau „ea se cufunda In moarte, care este locuinta ei” (text marginal RV). Propozitia paralela din a doua parte a versetului pare sa sprijine varianta adoptata de traducerea NKJV. Prin unirea celor doua propozitii se coniuereaza urmatoarea idee: casa ei conduce la moarte si, prin urmare, cei ce Ti tree pragul aluneca spre mormant. Caile ei conduc la moarte si, prin urmare, cei ce merg pe ele curand se vor trezi petaramulduhurilor celor plecati din-tre cei vii. intrucat toti vor muri la un moment dat, nu despre moartea obisnuita este vorba aici. ci moartea morala ce duce la moartea vesnica.

2:19 De indata ce un barbat a fost prins tn cursa ei, va fi aproape imposibil sa mai scape. De fapt versetul pare sa excluda speranta vreunei reveniri. Dar multe afir-matii din Biblie trebuie luate ca reguli ge-nerale, fata de care se pot formula unelc exceptii - exact ideea subliniata de accst verset. De indata ce un barbat a fost initial Tn secretele ei, este extrem de dificil sa mai poata' reveni la calea dreapta.

2:20 Legati versetul 20 de versetul 11. intelegciunea te pazeste nu doar de oameni rai si de femeia straina, ci, Tn latura pozi-tiva, ea promoveaza

tovarasiile cu cei vrednici si drepti.

2:21, **22** Sub legea lui Moise oameni integri - cei drepti si fara prihana - erau

rasplatili printr-un loc de siguranta in tara Canaan. CSnd ajungem Tn Noul Testament Tnsa aceste binecuvantari materiale in locurile pamantesti sunt Tnlocuite cu binecuvantari spiritual Tn iocurile ceresti. Dar faptul ramSne ca neprihanirea si cum-secadenia sunt recompensate Tn aceasta viata si Tn cea viitoare.

Tot atat de adevarat este ca cei rai vor fi nimiciti din tara binecuvantarii. Cei perfizi nu au parte de o mostenire trainicL

C. Rasplatile intelepciunii (3:1-10)

3:1 Asemenea tuturor parintilor buni, Intelepciunea le doreste copiilor sSi tot ce e rmai bun. Ea stie ca asta se poate realiza doar prin ascultarea de Tnvataturile ei, adica ascultarea de Sfintele Scripturi. Prin urmare, ea Tsi roaga aici fiul fierbinte sa-si aduca aminte cu mintea si sa asculte cu inima.

3:2 In general, cei ce sunt supusi parintilor traiesc mai mult si mai frumos. Cei care se Tmpotrivesc disciplinei parintesti se expun boilor, accidentelor, tragediilor si Tn cele din urma decedului prematur. Versetul acesta corespunde poruncii a cincea (Ex. 20:12), care promite viata Tndelungata celor care-si cinstesc parintii. Jay Adams scrie:

Biblia ne invata ca pacea mintii, care conduce ia o viata mai Tndelungata si mai fericita, provine din pazirea poruncilor lui Dumnezeu. O constiinta vinovata este o povara ce Mnge trupul. Un cuget curat este factorul principal ce conduce la longevitate si s&nfitate fizica. Si ast-fel, Tntr-o privinta, bunastarea somatica (tru-peasca) a cuiva izvoraste din buniistarea suile-tului sau. Este un principiu bine stabilit pe plan fizic ca exists o corelatie strjinsa Tntre com-portarea cuiva Tnaintea lui Dumnezeu si conditia sa fizica.6

3:3, 4 Indurarea si adevarul trebuie vazute Tn comportarea externa (**leaga-ti-Ie la gat**), dar si Tn viata launtrica (**scrie-le pe tablita inimii tale**).

Astfel vei capata trecere si stima Tnalta (sau succes, AV margin) inaintea lui Dumnezeu si a oamenilor. Ideea care se desprinde de aici este ca o viata satisfac-

toare este aceea care e traita Tn centrul voii lui Dumnezeu. Dar aici se ridica Tntre-barea: „Cum pot cunoaste cu voia lui Dumnezeu Tn viata mea?" In cele doua ver-sete care urmeaza gasim rSspunsul clasic.

3:5 Mai intai, trebuie sa ne prediim pe de-a-ntregul, cu duhul, sufletul si cu trupul, Domnului. Trebuie sa ne Tncredem Tn El nu doarTn privinta mantuirii sufletului nostru, ci si Tn ce priveste directia vietii noastre. Trebuie sa fie o prcdare tara rezerve.

In continuare trebuie sa manifestam o neTncredere sanatoasa fata de eul nostru. o recunoastere a faptului ca nu stim sa alegem ce-i mai bun pentru noi, ca nu suntem capa-bili sa ne calauzim singuri. Ieremia a exprimat foarte bine acest lucru: „Stiu. Doamnc. ca soarta omului nu este Tn puterea lui; nici nu sta Tn puterea omului, cand umbla. sa-si Tndrepte pasii" (Ieremia 10:23).

3:6 In fine, trebuie sa existe o recunoastere a Domniei lui Cristos: **„Recunoaste-L in toate caile tale, Şi El iti va netezi cararile."** Toate compartimentele vietii noastre trebuie aduse sub controlul! Sau. Nu trebuie sa avem vointa noastra pro-prie, ci doar o singura dorinta curata de a cunoaste voia Sa si de a o Tmplini.

Daca aceste conditii sunt Tntrunitc, avem promisiunea ca Dumnezeu va netezi (sau dirija) caile noastre. O poate face prin intermediul Bibliei, prin sfaturile unor crestini evlaviosi, prin minunata conver-genta aTmprecjurarilor. prin pacea launtrica a Duhului sau printr-o combinatie a aces tor elemente. Dar daca suntem dispusi sa asteptam, El va face sa ni se para atat de clara calauzirea meat a o refuza echivala cu neascultare fata de El.

3:7, 8 Cand suntem Tnsa increzuti si nc bizuim pc noi Tnsine, suspendam calauzirea divina. C^nd Tnsa ne temem de Domnul si ne departam de rau, suntem „cu toate panzele sus." Asta va Tnsemna **sana-tate** pentru trupul nostru si **tarie** (tcxtuaj: *bduturd* sau *mviorcire*) pentru oasele noastre. Din nou, suntem confruntati cu legatu-ra stransa dintre conditia morale si spiritu-ala a omului si starea sanatatii sale fizice.

S-a apreciat ca frica, Tntristarea, invidia, resentimentele, ura, sentimentele de culpa-bilitate si alti

factori emotivi de sires consti-

tuie 60% din cauzele Tmbolnavirilor noas-tre. Sa adaugam la acestea groaznicul pret pe care-l reclama consumul de alcool (ciroza la ficat); tutunul (emfisema, can-cerul, bolile cardiace); imoralitatea (bolile venerice, SIDA). Apoi ne dam seama ca textul „E1 iti va conduce caile” poate fi tradus mai literal: „JE1 iti va netezi” sau „indrepta” cararile, dar ideea de calauzire este negresit inclusa in promisiune. Prin Tntelepciune divina\ Solomon a fost cu mult mai avansat decat descoperirile pe care aveau sa le faca ulterior stiintele medicale.

disciplina

3:9 O modalitate prin care putem **onora** domnia lui Cristos este prin felul in care administram **averile** noastre. Tot ce avem este al Lui. Noi nu suntem decat adminis-tratori, carora ni s-a incredintat raspun-derea de a avea grija de aceste lucruri. Este un privilegiu pentru noi sa alegem un standard modest de viata pentru noi insine, sa punem tot ce ca?tigam pe deasupra in lucrarea lui Dumnezeu si sa ne incredem in Dumnezeu cu privire la viitor. Ca David Livingston, si noi trebuie sa ne hotaram sa nu consideram nici unul din lucrurile de care dispunem decat in relatie cu fmparatia lui Dumnezeu.

3:10 Evreului din VT care daruia cu mana larga i se promiteau granare imbelşugate si teascuri ce gemeau de must. Desi binecuvantarile noastre s-ar putea sa fie de natura mai spirituals decat acestea, ramSne totusj adevarul ca nu putem sa-L intrecem pe Domnul in privinta darniciei.

D. Intelepciunea ca premiu (3:11-20)

3:11, 12 De asemenea II putem recunoasje pe Domnul supunandu-ne discipline! Sale. Prea de multe ori avem ten-dinta sa echivalam disciplina cu pedeapsa, dar in realitate ea include tot ce se cuprinde in educatia corecta a unui copil: Tnvatatura, prevenirea, incurajarea, sfatuirea, **indrep-tarea (corectarea)** si **mustrarea**. Tot ce ingaduie Dumnezeu sa vina in viata noas-trS are un scop bine definit si, prin urmare, nu trebuie sa dispretuim acel lucru, dupa cum nu trebuie sa dam inapoi in fata sa sau sa ne dam batuti. Mai degraba, trebuie sa ne preocupam ca planul avut in vedere de Dumnezeu sa se realizeze prin

respectiva si astfel noi sa beneficiem la maximum de pe urma ei. Scopul suprem urmarit de Dumnezeu prin modalitatile Tn care ne disciplineaza Tn viata este ca noi sa fim partași la sfintenia Sa.

Disciplina este o dovada a dragostei, iar nu a supararii. **Corectarea** noastrS de catre El este o dovada ca suntem fii (vezi Ev. 12:6-8).

lata un gand demn de retinut: Gra-dinarul curata vita de vie, iar nu maracinii.

3:13 Fericit este acel om care gaseste intelegciunea - acest lucru fiind cu osebire valabil cand ne aducem aminte ca Intelegciunea de aici este o prezentare voalata a lui Cristos Insusi. Sa introducem, asadar, numele lui Cristos Tn versetele urmatoare si sa vedem ce se va intampla.

3:14 Beneficiul de a-L cunoaște pe Domnul Isus Tntrece orice **profituri** pe care un om le-ar putea dobandi de la **argint** sau **aur**. El daruiește ceea ce n-am putea obtine niciodata fara El, indiferent cati bani am avea.

Tu, comoara ineputabilă,
Izvor de sfanta desfatare,
Ce-mi pasa mie de aplauzele iumii
Sau de diamantele ei stralucitoare?
Cu mult mai de pret fmi este,
Doamne, un
zambet din partea Ta,
Decat tot ce are mai bun pamantul
sa-mi dea,
Caci 11 am pe Isus aici.
Da, Preaiubitul meu e Unul.
Cu ce-as. putea fi mai bogat dec2t
sunt?
Caci tot ce este El !?i tot ce are -
Alemele's toate.

—*Autor nectmoscitt*

3:15 El este **mai de pret decat margaritarele** sau decat orice bijuterii, mai de dorit decat orice premiu pamantesc.

3:16 Cu o mana El ofera viata lunga, de fapt, viata vesnica. Cu cealalta, bogatii spirituale si onoare.

3:17 Toate caile Sale sunt cai placute si toate cararile Sale sunt pace. „Acolo unde ne calauze^te El, calatoria este plScuta; unde indica El sa mergem totul este pace" (Knox, alt.).

3:18 Pentru cei ce se tin de El, Domnul este ca un pom al carui rod este **viata** ce se

merita traita. Cei ce raman aproape de El sunt cei **fericiti**.

3:19-20 Aceste doua versete descriu **intelepciunea** lui Dumnezeu in cadrul creatiei, al judecStii, si al providentei. In creatie, El a Intemeiat pamantul si a stabilit cerurile. Cu pricepere El a deschis fan-tanile marelui adanc cu prilejul Potopului. Prin providenta, El ridicii apa de pe suprafata oceanelor, transformand-o in **nori**, dupS care o distribuie din nou sub forma de ploaie pe pamant.

Si cine este agentul activ al Dumnezeirii in toate acestea? Este Cristos, Intelepciunea lui Dumnezeu (Ioan 1:3; Col. 1:16; Ev. 1:2).

E. intelepciunea pusa In practica (3:21-35)

3:21 Privilegiul de a fi invatati de intelepciunea care a creat si sustine univer-sul este prea mare ca s& ne putem permite sa-l ratam. Nu trebuie sa scapam nici o clipa din vedere **intelepciunea sanatoasa sj chibzuinta**.

3:22-24 Ele ne asigura vitalitate laun-trica (**viata pentru sufletul tau**) si frumuseti exterioara (**har la gatul tau**).

Ele ne invrednicesc sa umblam in sigu-ranta pe calea noastra, fara sa ne fie teama ca ne vom Tmpiedica sau vom aluneca.

Ele ne garanteaza ca vom dormi bine, farS sS ne fie cugetul incarcat de vinovatie sau mintea cuprinsa de teama.

3:25 Ele il pazesc pe om de acea teroare ce-l cuprinde dintr-odata pe eel rau. Cei care invidiaza aparenta prosperitate a celor neiegiuiti scapa din vedere pericolele de care este plina viata lor - extorcarile, fur-turile, riizbunarea, mita, santajul, rapirile si uciderile.

3:26 Domnul ii pazeSte pe cei ce umbla pe caile Sale. El nu va Tngadui sa ne fie prins piciorul in cursa. Adesea suntem conStienti de minunatele interventii ale lui Dumnezeu in viata noastra, de felul magistral in care ne izbaveste. Dar acestea sunt doar partea vizibila a aisbergului. Intr-o zi ne vom da seama deplin de ce am tost salvati si la ce am fost salvati.

3:27 Observati negativele din

versetele 27-31: „**Nu opri...** nu spune... nu con-cepe... nu te lupta... nu alege...."

Mai intai, nu retine niciodata nici un lucru bun de la cei carora li se cuvine, cand esti in masura sa faci acest bine. Asta se refera probabil la achitarea salariului sau a simbriei, la o datorie ajunsa la scadenta, la scule ce au fost imprumutate.

Dar in sens mai larg ar putea Insemna: „Nu opri niciodata un bine sau o fapta de maritimie pe care o poti face cuiva ce i se cuvine sa aiba parte de ea.” Acest indemn are menirea de a-i preveni pe cei nepri-haniti ce sunt atat de preocupati de relatia lor corecta cu Dumnezeu Incat au ajuns sa neglijeze responsabilitatea lor fata de aitii (vezi Iacov4:17).

3:28 Nu-1 amana pe aproapele tau pana m&ine, cand poti sa-i implinesti astazi nevoia.

Cine este aproapele meu? Oricine are nevoie de ajutorul meu.

De ce are nevoie aproapele meu? Are nevoie sa auda vestea buna a mantuirii.

Daca Duhul Sfant imi pune pe inima sa-i mSiturisesc cuiva, atunci trebuie sa ma achit de aceasta datorie astazi. Niciodata' sa nu refuzati sa ascultati de soapta Duhului.

3:29 Iubirea manifestata fata de aproapele nostru ne va Tmpiedica sa gandim rau impotriva lui, in timp ce el traieste in pace si incredere alaturi de noi, fşra sa banuiasca nimic. Acest versel exclude toate gesturile de rautale, sarcasm si razbunare care insotesc adesea certurile dintre vecini.

3:30 Aici suntem preveniti sa nu lasam sa se iveasca nici un conflict cu vreun om care nu ne-a facut nimic, care nu ne-a provocat. Exista si asa suficienta cearta in lume fara sa mai trebuiasca sa mai adaugam si noi la ea!

3:31, 32 S-ar parea la prima vedere ca asupritorul are succes imediat. Nu avem insa voie sa invidiem prosperitatea sa, nici sa calcam pe urmele sale. Domnul uraste, detesta si dispretuieste **persoana perversa**, aceasta fiind o urSciune penti-u El, dar celui drept ii destainuie planurile Sale. purtandu-Se cu el ca si cu un prieten intim (vezi Ioan 14:23),

3:33 Condamnare din partea

lui Dumnezeu sau dimpotriva increderea pe care ne-o acorda El! Blestemul Sau sau

binecuvântarea Sa - acestea sunt opțiunile! Un nor negru planează asupra casei celui rău. Soarele bunăvoinței lui Dumnezeu strălucește însă peste casa celui drept.

3:34 Din nou, avem de ales în acest verset între disprețul lui Dumnezeu și harul Său. El îi disprețuiește pe batjocoritori, dar da har celor smeriți. Importanța acestei opțiuni se poate vedea din faptul că versetul acesta este citat de două ori în Noul Testament, la Iacov 4:6 și la Petru 5:5.

3:35 În fine, mai avem de ales între onoare și dizgratie. Oamenii înțelepți mostenesc gloria; nebunilor li se duce vestea pentru că au căzut în dizgratie.

F. Înțelepciunea ca un tezaur de familie (4:1-9)

4:1 În primele nouă versete, Solomon repeta învățătura sănătoasă pe care i-a transmis-o tatăl său, îndemnându-și copiii să nu precupetească nici un efort în dorința de a dobândi priceperea și pătrunderea interioară. Cartea Proverbelor abundă în îndemnuri fierbinti către tineri să asculte de învățătura unui tată înțelept.

4:2 Se merita să cultivăm prietenia unor oameni înțelepți, mai în etate. Multe poți învăța de la ei, de mare folos putând fi experiența acumulată de ei de-a lungul multor ani. **Învățătura** lor este **bună**, drept care nu trebuie desconsiderată.

4:3 Aici Solomon se referă la vremea când era încă la tatăl său și „**unic**” pentru mama sa. De fapt, Solomon nu a fost singurul fiu al mamei sale, ci sintagma ar putea fi tradusă prin „favoritul mamei” (Knox).

4:4 Tatăl lui Solomon, David, și-a învățat fiul să rețină sfaturile bune pe care i le-a dat, pentru a putea trăi astfel o viață frumoasă; care să aibă înflorire asupra altora. Un rezumat al instrucțiunilor lui David îl găsim în versetele 4b-9.

4:5, 6 Principala sa preocupare a fost ca fiul său să dobândească **înțelepciune și pricepere** - adică să trăiască pentru Domnul. Orice va face Solomon în viață, un lucru nu trebuie să uite: să trăiască pentru Domnul,

deoarece doar viața trăită pentru Dumnezeu contează cu adevărat.

4:7 Primul pas în dobândirea înțelep-

ciunii este acela de a i'i motivati, de a fi hotarati. Obtinem in viata ceea ce urmarim. Sa ne straduim sa obtinem intelepciunea cu orice pret si in cursul acestei stradanii sa capatam pricepere si discernamant. Asta inseamna, printre altele, ca vom invata sa alegem intre ceea ce este rau si bine, intre bun si eel mai bun. intre sufietese si duhovnicesc, intre ce este trecator si ce este etern.

4:8 Daca-i acordam Intelepciunii locul numaru! unu in prioritatile noastre, ea ne va promova cum se cuvine. Daca o imbratisam cu drag, ea ne va sui pe culmile de cinste.

4:9 „Ea te va impodobi si te va incununa cu slava" (Moffatt). intelepciunea confera frumuseti moral a copiilor ei. Ganditi-va insa la contrastul dintre aceasta stare binecuvantata si viata respingatoare traita de cei dedati la risipa, desfrau si imoralitate.

G. Intelepciunea și cele doua carari

(4:10-27)

4:10 Dupa ce a terminal de citat din sfaturile tatalui sau, Solomon isi reia indemnurile adresate propriului sau fiu. Este o regula generala, nu fara exceptii insa, ca o viata curata conduce la o viata indelungata. Ganditi-va la legatura stransa dintre tutun, alcool, droguri si pacate sexuale pe de o parte, si bolile si moarlea pe care le provoaca acestea, pe de alta.

4:11, 12 Un tata se poate considera multumit cand si-a invatat fiul sa mearga pe calea intelepciunii, oferindu-i un bun exemplu in acest sens. Dar invatatura trebuie combinata cu pilda, deoarece actiunile tatalui sunt mai graitoare decat cuvintele sale.

Fiul care umbla pe caile bune va umbla fara oprelisli si va alerga fara sa se poticneasca.

In versiunea siriaca se spune: „Cum mergi tu pas cu pas, Eu iti voi deschide calea Tnaintea ta." Asta ne invala doua principii importante: Intai, Dumnezeu ne calauzeste pas cu pas, mai degraba decat sa ne descopere tot planul inca de la inceput. In al doilea rand. Dumnezeu ii calauzeste pe

oameni cand acestia pornesc la drum,

mergand inainte pentru El. Un vas irebuie sa se afle in miscare mainte de a putea fi carmuit de capitan. Tot asa e si cu o bicicleta, pe care o poti dirija doar cand este in miscare. Acelasi lucru este valabil si in relatia noastra cu Dumnezeu. El ne calauzeste atunci cand ne deplasam pentru El.

4:13 Trebuie sa apucam bine mvatatura sanatoasa si sa n-o lasam sa ne alunece din mftini. Trebuie sa" pazim Tntelepciunea ca pe msași viata noastra - pentru ca ea *este* viata noastra, in special daca ne gandim ca Domnul Isus este Intelepciunea Intrupata.

4:14 Versetele 14-19 ne avertizeaza sa nu ne Tnsotim cu oamenii rai, stabilind un contrast intre calea mtunericului si calea luminii.

Aceste Tndemnuri prin care suntem pre-veniti sa nu ne asociem cu cei rai nu ne interzic Tnsii sa le marturisim evanghelia, dar ele ne interzic sa Tncheiem orice relatii de partasie cu ei, sau s& participam la pla-nurile lor.

4:15 Gasim o nota de avertisment urgent Tn aceste porunci scurte si concise. Evita viata de pacat. Nu te opri sa cercetezi. Apuca pe alt drum, treci de partea cealalta. Nu te opri, ci mergi mai departe. S-ar parea ca e o intamplare interesanta, intriganta si palpitanta, dar Tn cele din urma te va distruge.

4:16, 17 Practicantii pacatului nu dorm bine pSna cand nu au mai Tncheiat un targ necinstit. Ei sufera cumplit de insomnie daca nu au reusit sa mai ademeneasca pe cineva la ruinS si nenorocire.

Regimul lor alimentar este alcatuit din painea rautatii si vinul violentei. Sau cum am putea spune noi: se hranesc din rautate, o sorb!

Versetele acestea ne ofera un tablou foarte plastic al naturii pacatoase a omului. Intrucat Tnsasi natura sa este pacat, a pac&-tui este pentru el un lucru natural, ca man-carea si bautura. Fragmentul nu se refera doar la infractori (Vezi *Comentariul Bibiic al Credinciosului* asupra textului de la Ieremia 17:9).

4:18, 19 Nu tot asa este viata celui neprihanit. Ea este ca lumina stralucitoare a zorilor, ce

stralucește tot mai puternic

pana cand atinge luminozitatea maxima a amiezii. Cu alte cuvinte, cararea celor neprihaniti este tot mai luminoasa si mai frumoasa.

Cei rai se clatina Tn Tnlunecime, nevazand de ce se Tmpiedica.

4:20 Solomon continua sa-l roage pc fiul sau sa ia aminte la mvatatura sa despre Tntelepciune. Intr-un verset ca acesta s-ar cuveni ca si noi sa auzim glasul Domnului care ne vorbeste.

4:21 E spre binele nostru sa nu pierdem din vedere Tnvataturile Intelepciunii, ci sa le strangem Tn inima ca pe o comoara..'

4:22 Cuvintele Tntelepciunii sunt data-toare de viata si creatoare. Cum a spus Isus: „Cuvintele pe care vi le spun eu sunt duh si sunt viata” (Ioan 6:63).

Ele sunt Tn acelasi timp sanatare pentru trup, deoarece te scapa de plicate si de stre-sul care provoaca atatea boli.

4:23 Versetele 23-27 sunt coresponden-tul Vechiului Testament pentru textul de la Romani 12:1, Tn care suntem Tndemnati sa ne prezentam Tntreaga fiinta Tnaintea lui Dumnezeu - cu inima, cu gura, cu buzele, cu ochii si cu picioarele. Dumnezeu mcepc cu omul dinauntru, continuand apoi lucrarea Tn exterior.

Inima este prima, ea reprezentand viata launtrica, mintea, gandurile, motivele, dorintele. Mintea este tin tan a din care izvorasc actiunile. Daca fantana este curata, izvorul ce curge din ea va fi de asemenea curat. Cum gandeste un om, asa este! Prin urmare, versetul acesta subli-niaza importanta unei vied curate a gan-durilor.

4:24, 25 Prin cuvintele „o **gura insela-toare**” (din textul englez, n.tr.) se Tntelege un gen de vorbire nesincera, in? elatoare. **Buzele viclene** se refera la conversajii cu subTntesuri, cu motive ascunse.

Ochii si **pleoapele** care **privesc drept inainte** sugereaza o umblare hotarata. o viata cu un tel precis, care nu se abate din drum pentru a pacatui sau pentru a se ocupa de lucruri nefolositoare. In epoca Tn care traim, cand mass media ne bom-

bardeaza zilnic cu publicitate menita sa trezeasca apetiturile noastre animalice, va trebui sa Tnvatam sa avem ochii a^intiti

mereu asupra lui Isus (Ev. 12:2).

4:26, 27 Dacă vom fi atenți să cumparam bine cararea sfinteniei, toate caile noastre vor fi ordonate și lipsite de primejdii.

Peste tot de-a lungul drumului mare, în dreapta și-n stânga sunt o multime de străduțe și alei laturlnice care duc la ascunzătorile păcatului. „Să rămânem fideli lui Isus, chiar dacă o mie de voci ale lumii ne vor chema.”

Când suntem ispitiți să ne ducem într-un loc dubios, să ne punem următoarea întrebare: „A? dori eu oare să fiu găsit acolo la venirea lui Isus?”

Fereste-ti piciorul de rau.

H. Nebunia imoralității (cap. 5)

5:1, 2 Solomon este dornic să-și avertizeze fiul să nu cadă în nici unul din păcatele ce le dau tarcoale tinerilor. Cei care iau aminte la sfaturile înțelepte și învățați din experiența altora dezvoltă în ei adevărata pricepere. Pentru că vorbirea le este curată și adevărată, ea va avea darul de a-i păzi de pericole și a nu-i lăsa să dea peste necazuri. Nici un alt lucru în afara de Cuvântul lui Dumnezeu nu constituie o pavază suficientă împotriva seducției și amăgirii ce face ravagii între oamenii din vremea noastră. Prin urmare, Pavel îl încheamă pe Timotei să se țină strâns de Cuvântul lui Dumnezeu când este înconjurați de apostazie (2 Tim. 3:13-17).

5:3 Restul capitolului 5 se ocupă de ceea ce s-a numit drept „cea mai veche profesie din lume” - prostituția. **Femeia imorală** este o prostituată, una care își închină trupul în scopul comiterii unor fapte desfrânate. Ea poate fi considerată un simbol al păcatului, al lumii perverse, al religiei false, al idolatriei sau al oricărei alte ispite seducătoare cu care sunt confrunțați fiii oamenilor. **Buzele ei strecoară miere** - sunt foarte plăcute, alunecoase și tentante. Este maestra în arta flătăriei, se pricepe de minune să convingă, folosind un limbaj foarte subtil și ademenitor.

5:4 La început ea pare plăcută și înșelătoare, **dar la urmă este amară, amară ca pelinul**. E vechea poveste: păcatul este

atrăgător la început, când este privit din

afara, dar dupa ce a fost comis lasa un gusi amar, aratandu-si adevai-ata hidosenie.

Pretul de a te culca cu ea este enorm: o cuget vinovat, remu? care, scandal, boli ve-nerice, distrugerea casniciei, ruinaarea fa-miliei, tulburari mentale si o sumedenie de alteracile.

5:5, 6 Ea Tsi conduce victimele pe o strada cu sens unic, spre **moarte** si **iad**. Fiind o femeie abandonata, ei nu-i mai pasa de viata morala. Caracteru! ei este **instabil** si corupt, Tn conditiile Tn care ea nici nu realizeaza cat de adanc s-a cufundat Tn pacat. „Drumul mare al Vietii nu este pentru ea, instabile si alunecoase fiind cararile ei” (Moffatt).

5:7 Gandindu-se la tot ce implicit aceasta stare de decadere, Solomon le da copiilor sai o povatS solemna sa ia seama la cuvintele sale si sa nu se departeze de ceea ce le va spune.

5:8 O modalitate prin care ne putem feri de pacat este sa stam cat mai departe de ispita, sa fugim de ea. Nu are rost sa-L rugam pe Dumnezeu sa ne izbaveasca, daca unem cu tot dinadinsul sa ne jucam cu pacatul, adica sa avem de a face cu obiecte sau locuri aflate Tn directa legatum cu pacatul.

In unele cazuri, este nevoie nu doar sa ne ferim de ispita, ci sa fugim de ea, cum a facut Iosif. Desi si-a pierdut haina iacand asa, si-a pastrat curatia si a ca.sligat o cununa.

Pentru ca sa putem sa ne conformam poruncii din versetul 8, s-ar putea sa tre-buiasca sa schimbam locul de munca, sa ne mutam Tn alta localitate sau sa iuam akc masuri la fel de drastice.

5:9, 10 Cei ce viziteaza casele de lola-ranta Tsi risipesc energia feeioreasca, dand anii lor de aur unei ispititoare crude.

In plus, cetatenii „respectabili” care Tntretin legaturi secrete imorale - fie la propria, fie prin intermediul pornografiei. al filmelor si al casetelor video cu continul pornografic - adesea cad Tn cursa de a fi şantajati. Daca refuza sa plateasca sumele cerute, sunt amenintati ca vor fi demascati si facuti de rusine Tn public.

5:11 Sfarsitul unei atari vietii

este punc-tat de un geamat nesfarsit, trupul fiind chi-

nuit de gonoree, sifilis, orbire, ataxie loco-motorie, SIDA si tulburari emotive.

5:12,13 Apoi la toate acestea se adauga regrete tarzii si profunde remuscari. Epava celui ce s-a complacut in pacate sexuale Tsi reproseaza ca nu a ascultat de parinti, de mvaatorii de la Scoala Duminicala si de prietenii crestini. Ar fi putut evita oceane de mizerie si neaz, dar a fost prea mzintru sa accepte povetele, prea Tncapatanat sa asculte de avertismentele ce i-au fost adresate.

5:14 Si mai exista si pericolul de a fi facut de rusine tn public, de a fi dizgratiat. Cel putin aceasta pare sa fie ideea care se desprinde din acest verset, desi s-ar putea subTntelege ca o astfel de persoana este condamnata pentru faptele sale rele.

5:15, 16 In limbaj figurat, Solomon Tsi statuieste fiul sa-si gaseasca toata satis-factia sexuala Tn sotia sa, avand o casnicie curata.

Daca urmam textul traducerii KJV, ver-setul acesta descrie binecuvantarile unei relatii de fidelitate Tntre soti, binecuvantari care se rasfrang asupra familiei si prietenii or.

Traducerea NKJV modifica versetul, redandu-l sub forma unei Tntrebări: „**Se cuvine oare sa fie risipite fantanile tale, sa fie aruncate pe strazi izvoarele de apa?**” Este o descriere plastica a cumplitiei risipe de energii reproductive ce se petrece cand cineva se duce la o prostituata.

Knox traduce astfel versetul acesta: „Prin urmare, s& abunde odraslele tale, ca apele din propria ta ffintana, ce curg pe strazile publice.” Sotia este aici fant&na iar apele sunt copiii, care se zbenguie prin casa si se joaca fericiti pe strazi.

5:17 Adevarata casnicie presupune o relatie unica, de intimitate exclusiva, tn cadrul careia copiii se bucura de securi-tatea pe care le-o confera sentimentul apartenentei. Astfel versetul acesta ne avertizeaza cu privire la pericolele copiilor nelegitimi sau al situatiilor penibile Tn care nu se poate stabili paternitatea copilului nascut din relatii sexuale

promiscue.

5:18 FantSna din acest verset se refera, din nou, la sotia barbatului, care este Tndemnat sa-si gaseasca bucuria si fericirea

În compania soției tinereții sale. Uitănd toate celelalte persoane, omul constată, cum s-a exprimat Michael Griffiths, că bogățiile ce izvorăsc din această relație exclusivă sunt inepuizabile iar căldura binefacătoare a unei asemenea căsnicii se rasfrange asupra celor din jur, binecuvântându-i."⁷

5:19, 20 Barbatul trebuie să rezerve intimitățile unirii conjugale în exclusivitate pentru soția sa, tratând-o ca pe femeia plină de grație și de iubire ce este. **Sanii ei** să-i aducă satisfacție, **sa se îmbete necurmat de dragostea ei.**

La o adică, de ce s-ar lăsa el înșel de dezmiertările false ale unei femei imorale? De ce ar înșela el o femeie seducătoare?

5:21, 22 Chiar dacă nici un ochi ome-nesc nu-l vede când vizitează o casă de toleranță, când se îndreaptă spre camera de la hotel sau spre locul întâlnirii secrete, Dumnezeu vede tot ce se întâmplă. „Pacatul secret pe pământ este un scandal descoperit în cer.”

Nu se poate ca omul să păcătuiască și să scape nepedepsit, să nu-i fie dat în vileag păcatul. E imposibil să scape cineva de consecințele încorporate ale păcatului. Jay Adams ne statuieste:

Obiceiurile pătoase sunt greu de învins, dar dacă nu le învingem ele îl vor înrobi pe client și mai lare. El este legat fedeleș cu frânghiile propriului său păcat. Și constată că păcatul e ca o spirală care îl împinge tot mai jos, trăindu-l după el, până când va fi total capturat și legat de legăturile tot mai strânse ale păcatului. Pentru că, în cele din urmă, el sî devină sclavul păcatului.s

5:23 Ellicott a definit acest verset scena finală a vieții desfrânatului, a celui care a refuzat să facă uz de stăpânirea de sine. Acum plătește cu viața pentru neascultarea sa. „Pentru că n-a avut minte, moare; totuși lui nebunie îl ruinează”¹ (Moffatt).

Poetul Shelley este o gritoare ilustrare a adevărului din acest verset. În înfumurarea sa, el a luat în deradere ideea unei căsnicii monogame, că și cînd a se căsători cu o singură femeie

ar fi însemnat să dă-magească pe o mie de alte femei. Rezul-

tatele modului sau de viață, după Griffiths, au fost despartiri, sinucideri, copii nelegitimi și gelozie. G. Sampson se întreaba „daca a mai trait vreun alt poet care sa lase in urma sa un sir at&t de lung de dezastre ca eel lasat de acest «minunat dar neputin-cios» tnger.”

pana nu vei scapa din lat, ca o gazela ce se eiibereaza

I. Nebunia de a te pune zalog, a lenii și a jnșelaciunii (6:1-19)

6:1 Primele cinci versete constituie un semnal de avarna sa nu te pui zalog, adica sa nu-t:i asumi responsabilitatea pentru datoriile cuiva, pentru ca nu cumva acea persoana sa ajunga" in imposibiitatea de a-si achita datoriile. Sa presupunem ca **prietenul tau** doreste sa cumpere un autoturism Tn rate, dar nu are suficienta bonitate financiara pentru a i se acorda acest Tmprumut. Institutia financiara pretinde ca imprumutul sa fie garantat prin semn&tura altei persoane, care poate sa achite imprumutul in cazul in care depo-nentul nu va putea sa faca acest lucru. Vecinul vine si te roaga sa cosemnezi o obligaue financiara pe care doreste sa si-o asume, Asta inseamna ca tu vei fi obligat sa o achiti, daca el n-o va achita.

Prietenul din versetul acesta este vecinul taul. **Strainul** este institutia financiara care acorda imprumutul pentru care tu iti dai girul, pe care vrei sa-l garantezi.

6:2 Tu esti prins in cursa Intinsa de cuvintele tale. Ești legat de cuvintele gurii tale. Cu alte cuvinte, daca ai facut o promisiune pripita, ai cazul in plasa. Ai comis o mare greseala.

6:3 Cel mai bun lucru pe care-l poti face in situatia data este sS te dezlegi de promisiunea pe care ai facut-o. Incearca sa-l convingi pe **prietenul tau** sa faca totul pentru a elimina semnatura ta de pe documentul prin care te-ai angajat sa fii garant al imprumutului luat de el. Fa totul pentru a iesi din latul in care ai cazut punandu-ti iscalitura pe acea obligatiune financiara.

6:4,5 Aceasta problema este extrem de importantS, drept care nu trebuie sa ai odihna pana cand nu vei fi dezlegat de aceasta obligatie. Nu te lasa

de vSnator si ca o pasare eliberata din mana pasararuii.

Dar oare de ce ne avertizeaza Biblia cu atata asprime impotriva pericolului de a nc pune garanti sau de a fi gaj pe plan finan-ciar pentru cineva? Oare nu ar constitui acesta un gest de bunatate fata de un pric-ten sau vecin? La prima vedere s-ar parea caeste un act demarinyinimie, dar in realitalc nu este asa, pentru urmatoarele motive:

- 1.Accepland sa cosemnezi o obligatie financiara pe care si-o asuma nu faci unc-ori altceva decat sa-i ajuti sa cumpere un obiect care nu e dupa voia lui Dum-nezeu.
- 2.S-ar putea sa-i mcurajezi sa fie cu mana sparta sau chiar sa inceapa sa practice jocurile de noroc.
- 3.Daca nu-si va achita imprumutul, tu vei fi obligat sa platesti pentru un lucru pe care nu-i posezi, ceea ce se va solda cu ruperea prieteniei si vicierelatiilor.

Mai bine ar fi sa-i dai banii pe care vrca sa-i ia cu imprumut, daca intr-adevar are o nevoie legitima. In orice caz, nu trebuie sa te pui garant pentru el.

6:6, 7 Versetele 6-11 constituie un protest impotriva leneviei. Avand in vedere harnicia cu care isi strange i'urnica hrana, alergand de colo-colo, purtand unc-ori poveri mult mai mari decat ea, aceasta vietate constituie negresit un excmplu demn de urmat de la care putem trage invataminte. Furnica realizeaza atat de mult, fara sa aiba vreun supraveghetor sau sefde echipl Cand privim un musuroi dc furnici, avem impresia cii ele sc misca haotic, in toate directiile, dar febrila lor activitate nu este fara rost, ci are un scop precis, chiar daca nu poate sa existe o structura ierarhica de comanda.

6:8 Aceasta minuscule creatura mun-cesle din greu vara, strangandu-si provizii in timpul secerisului. Aici nu se pune accentu! pc strangerea de provizii pentru ziua de maine, ci pe harnicie.

Nu trebuie sa ne folosim de acest text ca justificare pentru a ne strange provizii pen-cru zile

negre. Ni se interzice sa ne stran-

gem comori pe pamant (Mat. 6:19). E ade-varat ca furnicile se asigura pentru ziua de maine, dar tot atat de adevarat este ca crestinii trebuie sa aiba grija de ai tor, asi-gurandu-le cele necesare traiului. Deosebirea consta in faptul ca viitorul furnicii este limitat la lumea aceasta, pe cand viitorul credinciosului este in cer. Prin urmare, cre^tinii intelepti isi strSng como-rile Tn cer, nu pe pamant.

6:9 Lenesul pare sa dispuna de o capacitate nelimitata de a donni. Filozofia dup& care se caliuzeeste este urmaloarea: „Nu e rau sa ma scol dimineata, dar parca tot mai bine este sa raman in patul meu cald.” Despre desteptatoare, ce sa mai vorbim -pe acestea nu le aude, indiferent cat ar suna ele de tare!

6:10,11 Cand, Tn sfarsjt, se hotaraste sa iasa din culcusul sau cald, mai z&boveste un pic, zicand: „Sa mai dorm putin, sa mai atipesc, sa mai incrucisez putin mainile, ca sadorm!”

Nu conteaza ca altii din casa asteapta ca el sa se scoale; el doarme imperturbabil! Numai ca ziua saraciei nu așteapta. „Și saracia vine peste tine, ca un hot, si lipsa ca un orn Tnarmat.”

6:12 Versetele 12-15 sunt descrierea perfecta a unui inselator, a omului care-i trage pe sfoara pe altii cu zambetul sau cuceritor, in spatele caruia se ascunde o inima vicleana. De pe buzele sale se revarsa numai minciuni.

6:13,14 El recurge la tot felul de ges-turi sugestive si miscari sinistre prin care-i face semn complicitelui sau ori isi ia victima prin surprindere. „...clipecte din ochi, da din picior si-i cheama cu degetul pe altii.”

Inima iui e plina de rautate si perversi-tate; urzeste Tntruna lucruri rele.

6:15 „Oameni de acest fel vor fi napaditi dintr-odata de pierzare, zdrobiti naprasnic fara sa mai aiba nici o putinta de scapare” (Knox). Daca veti citi cu atentie, veti gasi probabil suficiente exemple de acest fel Tn multe din cotidianele tiparite in ziua de azi.

6:16 Lucrurile ce-1 caracterizeaza pe acest om rau (v. 12-15) sunt o uraciune inaintea lui Dumnezeu (v. 16-19), Tn special faptul ca el seamana discordie (com-

parati v. 14cuv. 19).

Formula „Şase lucruri... uraste Domnul, ba chiar sapie li sunt urate” ar putea insem-na ca desi lista e concreta, nu este exhaustive. Sau ar putea indica faptul ca al sapte-lea lucru este eel mai rau dintre toate.]

6:17 Ochii trufasi. Mandria nu este altceva decat tarana care se desfide pe ea Tnsasi. Valetul unui Tmparat a spus odata:

Nu pot nega ca stiipanul meu a tost trufa^ . El tine sa fie primul Tn toate. centrul oricarei actiuni. Daca se ducea la un botez, ar li dorit sa tie bebelusul botezat! Daca se ducea la o nunta, ar fi dorit sa tie mireasa. Daca se ducea la o inmormantare, ar fi dorit sS tie moilul.¹⁰

O limba mincinoasa. Limba a tost cre-ata ca sa-L slaveasca pe Domnul. A minti Tnseamna a perverti scopul pentru care a tost creata limba, a o folosi in scopuri jos-nice. Exista oare situatii Tn care i se poate ingadui unui credincios sa minta? Raspunsul este ca Dumnezeu nu poate minti și, prin urmare, nu poate acorda acest privilegiu nimanui.

Mainile care varsa sange nevinovat. Fiecare viata omeneasca este infinit de va-loroasa inaintea lui Dumnezeu - fapt demonslrat de El cu prisosinta prin aceea ca a platit un pret infinit de mare la Calvar pentru rascumpararea noastra. Institutia pedepsei capitale (Gen. 9:6) reflccta ati-ludinea lui Dumnezeu fata de omorul intentionat.

6:18 Inima care urzeste planuri nelegiuite. Desigur este o referire la eei ce nu se gandesc decat la rau. Domnul Isus a enumerat cateva din aceste inchipuiri rele laMarcu7:21,22.

Picioarele care alearga repede la rau. Dumnezeu urasie nu numai mintea care urzeste raul, ci si picioarele ce se grabesc sa duca la indeplinire acest rau.

6:19 Martorul fals care spune minciuni. Aici este vorba de cei ce fac depo-zini mincinoase Tn public, la tribunal. In versetul 17b era mai mult vorba de o chestiune de conversatie particuiara coti-diana.

Și eel ce seamana discordie intre frati. Ceea ce ne izbește aici este faptul ca Dumnezeu pune semnul egalitatii

Între eel ce seamana discordie
Între frați, pe de o parte, și cei
ucigași, mincinoși și sperjuri, pe
de alta parte!

Cate din cele sapte pacate din
lista de mai sus le puteti
identifica la cei de la pro-cesul și
rastignirea Domnului nostru?

J. Nebunia adulterului și a curviei

(6:20-7:27)

6:20 În acest verset este
abordata tema adulterului și a
infidelității maritale. Frecventa
referințelor la aceasta temă nu
este întâmplătoare. Cuvintele din
versetul 20 constituie un fel de
formula utilizată pentru
introducerea unor învățături
importante,

6:21 Unii adepți ai interpretării
literale, în sens extremist, din
vremea lui Isus, credeau că
respectau prevederile cuprinse în
acest verset prin faptul că purtau
filacterii, adică cutiute mici din
piele în care se gaseau porți-uni
din Scriptura. În timpul rugăciunii,
iudeii acestia purtau o filacterie
pe bratul stâng (aproape de
inimă) iar alta pe cap (aproape de
gât). Unii evrei din zilele noastre
continuă să practice acest
obicei.

Ceea ce vrea Tnsa să ne
transmită acest verset este că
trebuie să facem din Cuvântul
lui Dumnezeu o parte a stărilor
de integrare a vieții noastre în
că să ne însoțească și să ne
calauzească pretutindeni pe
unde mergem. Nu e doar o
chestiune de a da cinste
Scripturii în exterior, ci de a o
asculta și a-i ne supune din
launtru inimii noastre.

6:22 Ascultarea de Cuvântul
lui Dumnezeu ne aduce
următoarele beneficii:

calauzire - **Ele te vor conduce !
în mersul
tău.**

ocrotire - **Te vor pazi când
dormi.**

Învățătură - **Ele îți vor
vorbi la
desteptare.**

6:23 Versetul acesta îl
amplifică pe cel precedent:

porunca este o candela -
asigurând calauzire

legea este o lumina -
asigurând ocrotire

indemnul și mustrarea sunt

calea vieții - ele ne învață.

6:24, 25 Una din slujbele Cuvantului este de a-i salva pe oameni de femeia seducatoare, cu vorbele ei mieroase si lingusitoare.

Nimeni sa nu se lase Tnselat de fru-musetea ei natural^, de acel „vino Tncoace" ce-i scapara din ochii termeeatori.

6:26 Felu! Tn care interpretam acest verset difera Tn functie de traducerea la care vom apela.

In versiunile NKJV si NASB se sub-liniaza ideea potrivit careia un om este adus la sapa de lemn („ajunge de nu mai ramSne decat cu o bucata de paine" - traducerea GBV) de catre o prostituata si s-ar putea sa-si piarda viata scumpa Tn mana unei adultere. Daca te Tncurci fie cu una, fie cu alta, vei avea de tras numai ponoase, vei plati scump.

Traducerea RSV reda versetul 26 astfel: „Caci serviciile unei prostituate pot fi cumparate pentru o paine, dar o adultera pericliteaza ins&si viafa unui om." Aici se face distinctie Tntre o prostituata, ale earei servicii pot fi cumparate, si o adultera, care nu se multumeste pana cand nu-i st5pii-neste Tn Tntregime pe un om.

6:27, 28 A avea relatii ilicite cu nevas-ta altuia este ca si cand ai lua foe Tn san. Orice-ai face n-ai putea evita serioase arsuri. E ca si cand ai calca pe carbuni aprinsi, arzandu-ti negresit talpile. Griffiths ne previne:

Toti cei ce comit adulter dau dovacii de o cumplita nebunie, deoarece se vor distruge pe ci Tn^i^i, atragandu-\$i tot felul de rani, dezonoarc, dizgratiere si mania nestinsa a parti lor vata-mate.ii

6:29 E cert ca barbatul care va intra la nevasta aproapelui sau va fi prins si pedep-sit. Exista Tn universul moral un principiu conform caruia un atare pacat este Tn general scos la iveala. Chiar daca s-ar Tntam-pla totusi sa nu-i fie descoperit pacatul Tn viata aceasta, omul respectiv va trebui sa dea socoteala pentru pacatul sau Tn viata de apoi.

6:30, 31 Versetele acestea pot fi inter-pretate Tn doua feluri. Conform traduce-rilor KJV si NKW. oamenii manifests un anumit grad de Tngaduinta fata de eel care

fura pentru a se hrani pe sine și familia sa. Dar chiar și în acest caz, când omul respectiv va fi prins, va trebui să restituie ce a furat, chiar dacă prin aceasta se înțelege că va pierde tot ce posedă.

Traducând versetul 30 sub forma de întrebare, versiunea RSV lasă să se înțeleagă că oamenii îl disprețuiesc pe un hot, chiar dacă acesta fura pentru a potoli foamea sa și a familiei sale, subliniind că el trebuie să restituie integral tot ceea ce a furat.

Și într-un caz, și-n altul ideea care se desprinde este că hotul poate restitui ce a furat, pe când adulterul nu va putea șterge niciodată pe deplin raul pe care l-a pricinuit.

6:32 Oricine comite adulter e fără minte, deoarece se distruge pe sine social, spiritual și moral, ba chiar și fizic (Deut. 22:22)

6:33 Pentru o clipă de extaz el se alege cu rșni și dezonoare, venite probabil din partea sotului celei cu care a pacstuit. De asemenea va avea parte de rusine și dizgratie, care-l vor urmări pe tot restul vieții sale. (Slava Domnului dă existență totuși iertare la Domnul, dacă omul se va pocăi, își va mărturisi și se va lăsa de pacatul său.)

6:34 Aici vedem furia sotului gelos care se întoarce acasă pe neașteptate, găsindu-și Sofia în brațele altui bărbat. Când va începe să se răzbune, mania lui nu va putea fi potolită cu nici un fel de rugăminți sau scuze.

6:35 Nici un lucru pe care infractorul l-ar putea oferi drept plată nu ar putea abate mania sotului înșelat. Nici o mită nu ar fi suficientă pentru o călcare a jurământului marital.

7:1 Capitolul 7 continuă să-i avertizeze pe tineri fata de pericolul de a-și ruina viața prin imoralitate. Ei trebuie să țină la aceste sfaturi inspirate, prețuindu-le mai mult decât bogățiile materiale, pământești.

7:2 Ascultarea de Cuvântul lui Dumnezeu este cararea spre o viață adevărată din belșug. Prin urmare, el trebuie păzit ca lumina ochilor. Cu privire la această expresie (marul ochiului, **the apple of the eye** în engleză, n.tr.) iată ce are de spus *International Standard Bible Encyclopedia*:

Globul ocular, având în centru pupila, se numește „mar” datorită formei sale rotunde.

Marea sa valoare si protectia de care se bucurta din partea pleoapelor, care se inchid automat cand se ivese el mai mic pericol au ridicat sa fie considerat emblema a tot ce este mai de valoare si mai strasnic pazit.¹²

daca ar fi, nu s-ar afla aici. Daca picioarele sale ar fi incaltate cu

7:3 In limbaj poetic, versetul acesta spune ca trebuie sa lasam Cuvantul lui Dumnezeu sa controleze tot ceea ce facem **(leaga-le la degete)** si sa devina o chestiune de ascultare fara murmur **(scrie-le pe tablita inimii tale)**.

7:4 Se cuvine sa tratam **Intelepciunea** cu onoarea si respectul datorate unei surori iar din **pricepere** sa facem una din rudele noastre cele mai apropiate. In acest pasaj, intelegiunea este contrastata cu femeia rea, de care trebuie sa te ferești cu tot dinadinsul.

7:5 Cei care calca pe urmele Intelepciunii, urmandu-i sfaturile, sunt pașii de **femeia imorala** si de lingusirile **seduca-toarei**. Femeia rea este descrisa aici prin doi termeni. Prin **imorala** se intelege ca este o desfranata si infidela fata de jurământul de fidelitate pe care 1-a rostit fata de sotul ei. **Seducatoare** se refera la faptul ca este straina si aventuriera.

7:6 Versetele 6-23 ne prezinta un tablou cat se poate de realist al unei prostituate care-si practica meseria si al unui tanar care-i cade in cursa. Jalnica drama s-a consumat in timp ce scriitorul a privit prin jaluzelele de la tereastră odăii sale.

7:7 Un tanar fM minte si debusolat a iesit in oras sa se distreze. Poate ca provine dintr-o familie buna, dar pentru moment a preferat sa uite educatia buna pe care a primit-o, facandu-si de cap. Poate ca este un militar in termen, care nu vrea sa se lase mai prejos de colegii sai ce se lauda cu ispravi mari la acest capitol. El nu e un pacatos inraita, ci doar un ins neispravit dintr-o urbe neinsemnata.

7:8 Iata-1 pe tanarul nostru ratacit printr-un cartier rusofamat. Acum traverseaza strada langa coltul locuinței ei, pasind agale ca unul lipsit de griji. Tocmai in aceasta consta problema sa: ca nu este ocupat cu treburi constructive, cu activitati productive, pentru ca

riivna evangheliei pacii, n-ar avea timp de irosit! In viata celui predat pe de-a-ntregul Domnului exista o paza care-l fereste de pacat. Pe de alta parte, dupa cum arata Isaac Watts, „Satana intotdeauna ti gaseste de lucru celui ce sta cu bratele incrucisate."

7:9 TSnarul a hoinarit toata seara - de la apus pana Tn amurg si apoi pana cand s-a intunecat de-a-binelea. JBste aici Tn imaginea Tntunericului care se lasa un talc sim-bolic" - scrie Bames. „Pcste viata tanaru-lui se așterneintunericul; e cuprins de tene-bre."

Este aidoma unui fluture ce alearga bezmetic spre flacara. Cumplitu! moment se produce atunci cand ispita de a pacatui si oportunitatea de a pacatui coincid. Neincetat trebuie sa Tnaltam rugaciuni ca aceste doua momente s& nu se intersecteze niciodatS in viata noastra.

7:10 Intre timp Tsi face aparitia prosti-tuata, Tmbracata dupa ultima moda de la Hollywood, machiata din piin si par-fumata. Sub acest exterior Tncantator se ascunde o inima senzuala, vicleana si sub-till

7:11, 12 Nici pe departe nu avem de a face aici cu o femeie aleasa, plina de grade. Dimpotriva, ea este vulgara, zgomotoasa si agresiva. Nu tu gospodina, nu sotie ascultatoare! Ci una care trebuie sa cutreiere strazile in cautare de clienti.

Femeia aceasta pare sa fie peste tot. Uneori a fost afara, alteori Tn mijlocul pietei, pSndind la tot coltul. Asa este si pacatui: usor de gasit. Ceea ce ar trebui sa fie Tnsa usor de gasit este Evanghelia, dar din nefericire, nu stiu cum se intampla ca nu reusim s-o facem mai disponibila.

7:13 Primul pas din strategia ei este lansarea unei actiuni de soc. Astfel i se arunca de gat, Tmbratișandu-1 si acoperindu-1 cu sarutari. Vai, și ce efect devastator are aceasta actiune asupra sa! Cum TI ametește, facandu-1 sa se clatine, aceasta falsa demonstrate *de* iubire! Numai ca el habar nu are ca nu e deloc iubire, ci pofta crasa.

7:14 Urmeaza masca religiozit2tii, cand ea exclama: „**Am ofrande de pace la mine.**

Astazi mi-am implinit juruintele." Iar tSnarul Tsi aduce aminte de mama sa si

de Biblia pe care aceasta o citea intruna. si-și zice: „Tii, dar ce buna femeie am gash! Uite ce religioasa e! Nu poate fi gresit sfi ma Tnsotesc cu una care are ofrande de pace si-si Tmplineste juruintele.” Si uite-a.sa se strange funia Tn jurul gatului sau.

Ofrandele de pace prezinta Tnca un element de ademenire. Cei care ie aduceau trebuiau sa le manance Tn ziua aceea sau eel mult a doua zi (Lev. 7:15ff). Iata dar ca femeia aceasta poseda multa hrana cu care sa-I desfete pe tatiar. Asta pentru ca Tn conceptia ei inima unui barbat se castiga Tn primul rand prin stomacul sau.

7:15 Apoi se preface ca el este eel pc care-l cauta. Ce minciuna sl'runtala! Cand Tn realitate 1-ar fi agatat pe primul barbat care i-ar fi iesit in cale! Numai ca tanarul nostru este Tn culmea fericirii la auzul cuvintelor ei, vazand cata importanta i se acorda, ca este apreciat la justa lui valoare, ca este cineva care-l pretuieste.

7:16, 17 In continuare ea Ti face apropouri foarte transparente cu privire la adevaratul scop urmarit, cand Ti descrie asternutul ei: **„Mi-am asternut patul cu o tapiserie, cu acoperitori colorate din in egiptean. Mi-am inmiresmat patul cu mir, aloe sj scortisoara.”** Intreaga descriere e presarata cu cuvinte avand un sin-gur scop: sa apeleze la natura lui senzuala. Chiar si simtul sau olfactiv trebuie captivat prin parfumuri exotice.

7:18 Dar diutr-odata masca este smulsa de pe figura, cand ea TI invita fara Tnconjur sa se culce cu ea. Alegandu-si cu grijii cuvintele, eaTi prezintatanarului un tabiou cat se poate de Tncantator.

7:19,20 Ea il dezarmeaza, explicandu-i ca sotul ei **nu este. acasa** si ca nu se va intoarce pentru mulla vreme, pentru ca a plecat Tntr-o calatorie lunga. Va sta mult Tn aceasta calatorie, devreme ce sj-a luat o multime de bani Tn numerar. Nu se va tntoarce pana la luna plinS (v. 20b NASB). tintunericul descris Tn versetui 9 indica fap-tul ca nu va fi luna plina multa vreme.

7:21 Si cu cat vorbeste ea mai mult, cu atat mai mica este rezistenta tanarului. Inca putina

flatate si 1-a si facut sa cedeze.

7:22 In acest punct el se decide pe loc s-o urmeze, intrand Tn casa.

Și astfel, pasind alături de ea, este ca un bou ce merge la taiere.

Textul din ebraica al ultimului rand din acest verset este destul de greu de descifrat, după cum se poate observa din diversitatea de forme sub care a fost redată traducerea sa:

„ca un prost ce urmează a fi pus în obezi pentru a fi pedepsit” (KJV, NKJV).

„ca unul prins în fiare ce merge la pedeapsă prostilor” (ASV)

„cum e prins cerbul dintr-o dată” (RSV).

„ca un câine ademenit pentru a i se pune botnita” (Moffatt).

„sau ca un miel fără aștampar” (Knos).

„ca un prost în cătuse, pentru a fi pedepsit” (Berkeley).

Dar sensul general este, Tn mod limpede, eel a! victimei ce se îndreaptă fără nici o putință de a se mai împotrivi către cătuse și pedeapsă.

7:23 Sintagma: **„pană când o săgeată îi străpunge ficatul”** poate avea următoarele sensuri:

1. Metoda prin care este omorât boul din versetul precedent, adică prin străpun-gerea maruntaiei sale.
2. Aprinderea pasiunilor unui om.
3. Consecințele imoralității Tn trupul unui om. Tânărul intră Tn locuința curvei cum intră o pasare Tn lat, fără să-și dea seama cât de mult Tl va costa acest gest nesabuit (de ex., riscul contractării unor bo!i venerice sau al SIDEI).

7:24, 25 Nici nu e de mirare că scri-iiorul face acest apel fierbinte către copiii săi, să ia bine seama la TnvStStura sa! Ei trebuie să-și păzească inima, ca nu cumva să dorească să se Tncurce Tn nici un fel cu acest gen de femeie. Ei trebuie să-și păzească picioarele să nu apuce pe cSile ei.

7:26,27 Lunga e lista victimelor ei! Cei ruinați sau ucisi de ea sunt ca o armată.

Oricine intră Tn casa ei se află pe dru-mul larg ce duce spre iad.

Un astfel de om se îndreaptă sigur spre camerele morții.

K. înțelepciunea personificată (cap. 8)

8:1 Capitolul 8 contrasteaza izbitor cu capitolul 7. Acolo adultera Ti chema pe fiii oamenilor. Aici **intelepciunea** este cea care Ti invita s-o urmeze, oferind motive bine Tntemeiate pentru justetea unei atari actiuni. Pasajul paraiel din NT se afia la Ioan 7:37, unde Cristos Ti cheamS pe oameni sa vina la El si sa bea.

8:2,3 Versetele acestea ne spun unde se poate gasi Intelepciunea. Lista locurilor indica faptul ca ea se afia la dispozitia omenirii, putand fi gasita Tn preocuparile zilnice ale oamenilor.

8:4, 5 Ea lanseaza chemarea catre toate tipurile de oameni, de la cei de rang Tnalt pana la cei din paturile cele mai de jos. Ea Ti cheamS deopotriva pe naivi si pe nebuni. Intelepciunea, spune Kidner, este calSuza tuturor."

8:6-9 In continuare este descris carac-terul Tnvataturilor intelepciunii. Ea vorbeste despre lucruri man, despre ceea ce este drept; ea vestește adevarul si nepri-hanirea. De pe buzele ei nu se aude nici un cuvânt rau, nici o Tnvatatura stramba. Oricine dispune de pana si eel mai mic grad de discernamant si pricepere va con-stata ca Tnvataturile intelepciunii sunt drepte si juste.

8:10,11 Valoarea Tnvataturilor Intelepciunii este inestimabil de mare. Ele sunt de doritmai presus de argint, de aurul eel mai ales, de rubine sau de orice ar putea fi eel mai de valoare pentru oameni.

8:12, 13 Intelepciunea face casa buna cu prudenta, acestea fiind indisolubil legate Tntre ele, asa meat daca cineva poseda tntelepciune are si pricepere. Intelepciunea Ti daruieste omului cunostinteTe necesare si discernamantul de care are nevoie pentru a-si administra cum se cuvine treburile vietii.

Exista Tns i?i lucruri cu care intelepciunea *nu* face casa bunS. Astfel ea nu se TmpacS detoc cu toate formele de rau, fie ca e vorba de mandrie, fie de aroganta sau de comportament imoral sau de minciuna.

8:14-21 Iata cateva din beneficiile sau recompensele intelepciunii:

Sfaturi bune (v. 14a)
Judecata sSnStoasa
(v. 14b)

Priceperea (v. 14c)
Taria morala de a face ceea ce
este drept si
de a te Tmpotrivi raului (v. 14d)
Capacitatea de a fi un bun lider
(v. 15a,

J 6a)

indemariare in administrarea
justitiei (v.

15b, 16b).

Sentimente de afectiune și
de buna

tovarasje (vezi Ioan 14:21) (v.
17a)

Acces liber la oamenii de treaba
(v. 17b)

Bogatii durabile, insotite de
onoare și

neprihanire (v. 18)

Un caracter admirabil, care
valoreaza mai

mult decat aurul de mare pret
sau decat

argintul scump (v. 19)

Calauzire pe cararile

neprihanirii si drep-

tatii, Tncununata cu bogatii din
belsug (v.

20, 21).

Am mentionat deja ca pasajele
acestea ce se ocupa de
tntelepciune se pot aplica cu
deplina siguranta la Domnui
Isus, mtrucat NT II numeste
Intelepciunea (Mat. 11:19; Luca
11:49; 1 Cor. 1:24, 30; Col. 2:3).
Nicaieri nu este aceastii aplicatie
mai clara s.i mai frumoasa decat
in versetele urmatoare. Biserica
Creștina dintotdeauna a
interpretat acest verset ca
referindu-se la Domnui Isus
Cristos.

Asadar, ce aflam despre
Cristos in „acest specimen nobil
de elocventa sacra?”

8:22 Existenta Domnului Isus
din vesnicia vesniciilor:
**„Domnul ma avea la
inceputul cailor Lui.”** Nu
trebuie sa Tntelegem prin
formularea „ma avea” ca Cristos
ar fi avut vreun inceput.
Dumnezeu nu a existat niciodata
fara calitatea sau atributul
Tntelepciunii, dupa cum n-a exis-
tat fara Persoana Fiului Sau. Mai
degraba, sensul din acest verset
este identic cu eel din Ioan 1:1:
„La Tnceput... Cuvantul era cu
Dumnezeu....”

8:23 RSnduirea Sa, din
vesnicia vesniciilor. Termenul
„asezata” inseamna unsa sau
randuita. Cu mult Tnainte de a fi
avut loc creatia, El a fost randuit
sau numit sa fie Mesia al

Israelului si Mantuitorul lumii.

8:24-26 Pre-existenta Sa.
Cuvintele: **„Am fost adusa”** nu
trebuie interpretate Tn sensul ca
El ar fi fost creat și, tn con-
secinta, ca ar fi avut un
rnceput. Mai degraba, avem aici
o exprimare poetica a

existentei eterne a Fiului si a personalitatii Sale distincte fata de aceea a lui Dumnezeu Tatal.

Nici cea dintai farama din pulberea lumii se refera la Inceputurile lumii.

8:27-29 Prezenta Sa la Creatie. El S-a aflat acolo cand cerurile au fost intinse peste uscat si mare, cand au fost f^uriti norii si Ciind au inceput sa tasneasca izvoarele adancului. A fost prezent cand au luat fiinta temeliile pamantului, inclusiv structura interna care sustine Invelisul exterior al Tefrei.

8:30a Activitatea Sa In cadrul creatiei. Aflam din acest verset ca Domnui Isus a fost Agentul activ In cadrul creatiei. Traducerea NKJV reda corect prima parte a versetului 30: **„Atunci eu m-am aflat langa El ca un meşter iscusit...”** Desigur expresia e In deplina concordanta cu textele de la Ioan 1:3, Coloseni 1:16 si Evrei 1:2.

8:30b Pozitia Sa de afectiune si des-tatare inaintea lui Dumnezeu. Dragoslea eterna si infinita a Tatalui pentru Fiul Sau sporeste rinunţatia faptului ca El L-a trimis pe acest Fiu sa moara pentru pacatosi.

8:30c Desfatarea Sa personala Inaintea lui Dumnezeu. Aceasta preamareste harul Domnului nostru Isus Cristos - anume faptul ca El a binevoit sa paraseasca acel loc de pura si desavarşita bucurie pentru a veni In aceasta jungla de rusine, In tristare si suferinta.

8:31 Faptul ca El Si-a gasit bucuria In locuitorii lumii locuite. Este uimitor ca din tot universul acesta urias, El S-a oprit loc-mai asupra acestei planete minuscule. interesandu-Se de ea.

Atasamentu! Sau deosebit fata de fiii oamenilor. In fine ne surprinde si ne umple de minunaUe faptul ca El Si-a manifestat dragostea fata de omenirea razvratita.

William Cowper ne-a lasat mostenire acest imn de neasemuita frumuseti bazat pe versetele 22-31 din capitolul 9 al carpi Proverbe:

inainte de a fi creat Domnui muntii, De a fi Inaltat dealurile roditoare; Inainte

de a fi sSturat muntii ce hrinesc paraiele clocotitoare;

In Tine, din vesnicii
Minunatulc „EU SUNT”
A clocotii iubirea,
Tu, al carui nume este Intelepciunea.

Cand asemenea unui core de locuit
El a tintins cerurile
Si a pus holare talazurilor
Falnicelor oceane ale lumii,
El a lucrat cu masura si cumpanire.
Si Tu, Isuse, ai tost alaturi de El
atunci;
Tu, intriega destatare a Tatalui,
Cel ce-Ti gSsesti destTitarea in fmi
oamenilor.

Cum de Ti-ai gasit Tu, Doamne,
desfatara
in fiinte cum suntem noi,
Cei care, chiar atunci cand Te-am
vazut,
Pe cruce Te-am tintuit?
Minunatie nepiitrinsa?
Taina divina?
Glasul ce din tunet rasuna afirma:
„Pacatosule, Eu sunt al tau!”

8:32-36 Acest ultim paragraf din
capi-tolul 8 ne prezinta problemele
de ordin etern pe care le implica
raspunsul dat de om chemarii
Intelepciunii. Ea roteste o
binecuvantare peste cei ce asculta
de Tnvataturile ei si pasesc pe
cararile ei. Intelepciunea promite
fericire celor care asteapta zilnic la
portile ei si vegheaza cu
credinciosie la usile ei. Ea le ofera
viaja si bunavointa divina celor care
o gasesc. In schimb celor care nu o
primesc le aduce pierderi pe plan
personal si moarte.

Aplicati aceste ultime doua
versete la Cristos. Oricine Il
gaseste pe El primeste viata eterna,
fiind asezat m deplina acceptare de
catre Dumnezeu (vezi Ioan 8:51;
17:3; Ef. 1:6; 1 Ioan 5:12). Darcei ce
refuza sa-L primeasca Tsi fac rau
lor Tnsisi iar cei care Il urasc
iubesc, In fond, moartea (cf. Ioan
3:36b).

L. Invitatiile lansate de intelepciune si nebunie (9:1- 18)

9:1 Aici Intelepciunea este
prezentata in ipostaza Tn care Isi
cladeste casa si pregateste un ospat
mare pentru cei ce raspund la
invitatie ei. Parca nimic nu
reprezinta mai elocvent bucuria,
partasia si satisfactia pe care le
asigura ea oaspetilor

ei decat aceasta imagine a
ospatului.

S-au formuiat diverse
interpretari pentru cei **?apte
stalpi**. Unii comentatori ne
indreapta atentia spre textul de la
Isaia 11:2, unde sunt prezentate
cele ?apte daruri pe care Duhul
Sfanl le-a confcril lui Mesia. Insa
numai sase sunt consemnate. O a!ta
interpretare o gasim la Iacov 3:17
unde intelegciunea de sus este
prezentata ca fiind: (1) curata, (2)
pasnica, (3) blanda, (4) gata sa
cedeze (usor de induplecat), (5)
plina de indurare si roade bune, (6)
fara partinire si (7) fara ipocrizie.

.9:2, 3 La aceasta masa
imbelsugala sc servesc bucate si
vinuri alese. Airifitrioana regala Isi
trimite fecioarele sa lanseze invi-
tada din locurile cele mai make ale
cetatii. Trimiterea fecioarelor ar
trebui sa ne indemne si pe noi, cei
care am ajuns sa cunoastem
Intelepciunea lui Dumnezeu, adica
pe Domnul Isus, sa facem cunoscut
si altora aceasta intelegciune,
invitandu-i sa vina si sa se bucure si
ei.

9:4-6 Sunt redade chiar cuvintele
cc alcatuiesc invitatie lansata catre
cei **simpli**. adica oamenilor usor de
impresionat si. prin urmare,
predispusi la ratacire. drept care
trebuie Tndrumati si calauziti.
Invitatie nu le este facuta celor
Tntelepti, deoarece acestia deja se
afla in aunrul paialului.

Cum spuneam, la masa se
servesc bucate alese, precum si vin
pregatit de Insasi Intelepciunea.

Cei care accepta invitatie, venind
la ospat, trebuie sa se despartti de
nebie si sa demonstreze ca in
viata lor a avut loc o schimbare
morala.

9:7-9 Aici pare sa intervina o
intreru-pere a firului naratiunii. Dar
poate ca aceste versete explica: (1)
de ce nu sunt invitati si
batjocoritorii si (2) de ce trebuie sa-
i dea oaspetii Intelepciunii uitarii pe
acesti oameni.

Daca-1 vei Tndrepta pe un
batjocoritor. nu te vei alege decat
cu ponoase. Daca-l vei mostra pe
un om rau, acesta se va Tndrepta
impotriva ta, atacandu-te.

Modul Tn care primeste un om
mus-trarea este un barometru exact
al caracteru-lui sau. Un batjocoritor
te va un, pe cand un om Tntelept
Tti va multumi. Cum reactionezi tu.
stimate cititor, cand parin-

tele, dascalul, seful de la serviciu sau un prieten te dojeneste, încercând să-ți îndrepte purtarea?

în loc să se îmbufneze și să respingă criticile, un om înțelept va pune la inimă ceea ce i se spune, devenind și mai înțelept. Un om drept beneficiază de pe urma îndreptării, sporindu-și bagajul de cu-nostinte practice.

9:10 Din nou ni se aminteste ca punctul de plecare pentru orice înțelepciune adevărată este **frica de Domnul**. „A cunoaște Dumnezeirea - iată ce înseamnă cunos-tința” este traducerea oferită de Moffatt. Pentru că-L cunoaște pe Cel Slăvit, credinciosul adevărat poate vedea, , de pe genunchi, mai mult decât vad alții când stau pe varfurile picioarelor.

Sfantul (plural în original) ar putea fi pluralul majestății excelentei și comprehensiunii sau ar putea fi un modifier al lui Elohim (rădăcină), termen plural prin care este redat Dumnezeu.

9:11 Înțelepciunea atrage după sine prelungirea zilelor vieții cuiva, adăugarea unor ani la existența sa pe acest pământ. Dar Înțelepciunea nu dăruiește doar viață lungă, ci și împliniri și rodnicie, pentru că, desigur, la urmă să-i dea omului respectiv o viață ce nu se va sfârși niciodată.

9:12 Este în avantajul său să se îndrepte spre binele lui suprem ca omul să fie înțelept, prin asta el deosebindu-se radical față de alții. Pe de altă parte, dacă va prefera batjocurile, va suferi pierderi și va plăti scump pentru această opțiune, consecințele rasfrângându-se și asupra altora. În cele din urmă, el va fi ori un învingător, ori un învins.

9:13 Cei care resping invitația de a participa la ospatul Înțelepciunii sunt cei mai vulnerabili pentru a fi înfometati de Nebunie. Observați contrastul izbitor dintre eleganta oferta a înțelepciunii (v. 1-6) și jalnica propunere a Nebuniei (v. 13-18).

Femeia nebună are gura mare, capul sec și fața nerusată.

9:14-16 Ea stă în fața casei sale sau în văzul tuturor în mijlocul cetății, dar nu ca o femeie plină de cuviosenie, ci ca o curvă nerusată, cum și este!

Scopul ei este de a-i prinde pe

oameni în cursa ei - adică pe cei naivi și lipsiți de

pricepere.

9:17 Refrenul ei constant este urma-torul: „**Apele de furat sunt dulci si painea mancata** pe ascuns este placuta.”

In esentaea spune carelatiile sexualeneie-gitime sunt atragatoare tocmai prin faptul ca sunt interzise, pentru ca au 111 eie un element de intriga si de taina.

Cand naturii umane decazute i se inler-zice sa faca un anumit lucru, prohibitia respectiva starnește si mai tare dorinta de a face acel lucru (vezi Ro. 7:7, 8). Curva este deosebit de atragatoare pentru instinctu! depravat din acest om. Ea Ti invila sa-i calce pragul pe cei naivi si creduli.

9:18 Dar ea nu le prezinta \$i cealalla fata a monedei, cand, dupa 0 clipa de placere urmeaza 0 viata Tntrcaga de remu?cari si vesnicia petrecuta in fundul iadului.

Chiar si lumea recunoaste uneori ade-varul acestui verset. O melodic franccza foarte populara din veacul trccut exprima foarte exact ce Tntelegc lumea prin „dragoste”:

Placerile iubirii tin doar 0
noapte: Regretele iubirii -0
viata tntreagii!'-¹

m. PROVERBELE LUI SOLOMON PE TEMA MORALEI PRACTICE (10:1-22:16)

Pana in acest punct din cartca Proverbe a existat un fir conducator. 0 legatura ccrla Tntre versete, temele fiind tratate m cadrul unor paragrafe distincte. Dar acum, de la 10:1 la 22:16 avem 375 de proverbe separate, cu continutul lor propriu. Cele mai multe dintre ele sunt afirmatii contrastanle, despar^ite de conjunctia adversativa „dar”. Probabil nu e 0 simpla coincidenta faptul ca Tn ebraica valoarea numerica a numelui lui Solomon este 375, corespunzatoare numarului de proverbe din sectiunea inli-tulata: „**Proverbele lui Solomon.**”

A. Contrastul dintre stilul de viata neprihanit si eel rau (10:1-15:33)

10:1 Comportamentui unui fiu are o inraurire directa asupra sanatatii mentale a parintilor sai. Orice fiu care li se naste unor

parinti poate deveni un Pavel
(un fiu intelept) ori un Iuda
(un fiu nebun), cu tot

ce implica asta pe plan emotiv, aducand fie bucurie, fie Tntristare.

10:2 Bogatiile obtinute pe cai ilegale nu au Irainicie, ci se due cum au venit. Iar in ceasul mortii sunt cu totul neputincioase cand e vorba sa adauge macar o clipa la viata omului. Pe de alta parte, neprihanirea salveaza de la moarte in eel putin doua modalitati: ?l pazeste pe un om de peri-cotele unei vieti de pacat si, ca dovada exterioara a nasterii din nou, ea demonstreaza ca acel om poseda viata vesnica.

10:3 In general se poate afirma ca Dumnezeu nu va permite sufletului nepri-hanit sa ramana Tnfometat. David a spus: „Am fost tanar si am Tmbatranit, dar n-am vazut pe cej drept parasit, nici pe urmasii lui cersindu-si painea" (Ps. 37:25). Dar tot atat de adevarat este si faptul ca Domnul „zadarniceste pofta celor rai" (RSV). Cand acestia Tntind mainile sa apuce fericirea si implinirea, acestea le scapa printre degete.

10:4 Cel lenes si nepasator nu culege decat saracie. Pe cand eel harnic si sar-guincios propaseste.

10:5 Vara se Strang recoltele. E Tn zadar sa trudesti, arand, sadind si cultivand pamantul, pentru ca mai tarziu, cand se coc recoltele, „sa tragi pe dreapta," dormind. Isus a spus tuturor ucenicilor Sai: „Ridicati-va ochii si priviti holdele, care sunt albe acum, gata pentru seceris" (Io. 4:35).

10:6 Legea secerişului spune ca vom culege exact ceea ce am semanat. Daca semanam pentru o viata corecta, vom primi binecuvantari de la Dumnezeu si ne vom atrage elogiile semenilor nostri. Daca vom semana neghina pacatului, gura noas-tra va fi umpluta cu violenta. Exact asa s-a Tntamplat cu Haman: gura lui a fost acoperita, el fiind omorat printr-o moarte violenta (Est. 7:8-10).

10:7 O viata de sfintenie va avea inraurire asupra oamenilor mult timp dupa ce persoana Tn cauza a plecat dintre cei vii. Numele celor rai evoca Tnsa o duhoare, iar nu o mireasma. Oamenii continua sa-si numeasca odraslele Pavel - nu in sa si Iuda!

10:8 Omul cu inima inteleapta va primi poruncile, in sensul ca va fi dispus sa asculte sfaturile sanatoase. Din pricina

refuzului sau de a se lasa
Tnvatat ?i de a asculta, nebunul
va ajunge de rapa.

10:9 Exista siguranta si
adapost in viaia neprihanita, dar
viata cladita pe Tnselaciune va fi
data Tn vileag si demascata.

10:10 Contrastul dintre
versetul acesta este si mai
limpede daca vom cita aici ver-
siunea traducerii RSV: „Cine
lace cu o-chiul provoaca multe
necazuri, dar eel nu se sfieste sa
mustre va face pace." A face cu
ochiul presupune recurgerea la
sub-terfugii, la viclenie. Cand
aceasta forma de tnselaciune
este mustrata fara. crutare,
Tntristarea e preschimbata Tn
pace.

10:11 Gura unui om
neprihanit este un izvor de viata,
din care se revarsa euvinte de
edificare, mangaiere ?i sfatuire.
Gura celui rau este redusa la
tacere de violenta si rautatea sa.

10:12 Omul dominat de un
spirit de ura nu se va muttumi sa
ierte si sa uite, ei va tine cont de
orice frecusuri si certuri,
punandu-le la dosar. In schimb,
inima plina de iubire trage
perdeaua uitarii peste greselile si
e^ecurile altora. Desigur, aces-te
greseli si esecuri trebuie
marturisite si lepadate, dar
dragostea nu barfeste cu privire
la ele si nu intretine o atmosferii
de intriga.

10:13 Conversatia omului
inteligent este de folos altora, pe
cand nebunul nu ajuta pe
nimeni, reusind doar sa-si atraga
pedeapsa asupra sa.

10:14 Oamenii intelepti pun
pret pe cunostinte,
Tnmagazinandu-le pentru a le 11
de folos la momentui potrivit.
„E1 rezerva ceea ce are de spus
pentru momentui, locul si omul
potrivit. (cf. Mat. 7:6)," scrie
Barnes. In schimb de la eel cu
gura sparla niciodata nu stii la
ee te poti astepta sa spuna.
Intotdeauna va aduce necazuri
asupra altora si asupra lui Tnsusi.

10:15 Bogatii se Tmbogatesc
mereu, pe cand saraei saracesc
mereu. Cei care au bani stiu cum
sa faca bani. Dar saracul nu mai
poate sa se ridice, caci saracia
Tl doboara la pamant. Bogatii pot
sa-si procure bunuri de calitate,
cu durata Tndelun-gata de
folosinta, pe cand saracilor nu le
da mana sa cumpere decat
lucruri uzate, de mana a doua,

care le vor da mult de furea si
pentru care vor fi nevoid sa
cheltuiasca

o multime de bani pentru reparatii. Asa se prezinta situatia in viata, desi nu ar trebui sa fie asa.

10:16 Bogatiile obtinute de pe urma unci slujbe respectabile sunt o binecu-vimtare. Dar profitul obtinut din munci necinstite conduce la pacat. Comparati un tamplar crestin cu un barman necrestin. Venitul unui tamplar reprezinta o munca pozitiva si productiva, in scopuri benefice. In schimb, lucrarea unui barman este dis-tructiva Tn Tnsasi natura ei. Cu cat va munci mai mult, cu atat va pacatui mai mult. Si cu cat va pacatui mai mult, cu atat va face mai multi bani.

10:17 Cel care-si face obicei din a asculta de Tnvataturile evlavioase va ramane pe cararea vietii. Cel care intoarce spatele sfaturilor sanStoase se ratacesta pe el insusi si pe altii.

10:18 Proverbul acesta pune fata Tn fata omul care Tsi disimuleaza sentimentele de ura rostind cuvinte nesincere cu omul care-si exprima pe fata ura, prin biirfirea semenului sau. Primul este un ipocrit, iar al doilea un nebun, Tntre ei neexistand prea mare deosebire. O a treia alternative, pe care credinciosii trebuie s-o puna in practical este de a nu aduna nici un pic de ura Tn inima noastra.

10:19 Cu cat vorbim mai mult, cu atat sporeste posibilitatea de a spune ceva gresit, nelalocul lui. Vorbaretii impulsivi trebuie sa ia bine seama la acest verset. Pofta de a vorbi la nesfarsit duce adesea la exagerari, la dezvaluirea unor secrete si confidence ce ti-au fost facute Tn particular si la toate celelalte pacate ce Tnsotesc aceasta slabiciune. Incercarea de a Tntre-rupe gluma rostita de cineva adesea da nastere la povestiri deocheate.

Intelept este omul care da dovada de stapanire de sine in vorbirea sa. El se va cruta pe sine de multe momente penibile, de nevoia de a-si cere scuza si de pacate propriu-zise.

10:20 Ceea ce spune un om bun reflects ceea ce este acest om. Intrucat posedea un caracter curat si nobil, vorbirea sa va reflecta acest lucru. Pe cand, fiindca inima (sau mintea) omului rau este netrebnica, netrebnica

va Fi si conversatia ce va iesi de

pe buzele sale.

10:21 Cineva a parafrazat esenta aces-tui proverb Tn felul urmator: „Binele sc hrane?te pe sine si pe altii. In schimb. riiul nu se poate Tntretine nici macar pe el Tnsuși.”

Nebunii din acest verset sunt oamenii Tncapatanati si nelnduplecati.

10:22 Numai binecuvanlareaDomnului Tnnobileaza cu adevarat viata cuiva.

Dar este oare adevarat ca Et nu adaugii Tntristare la ea? Cum se Tmpaca aceasta afirmatie cu faptul ca cei mai multi oamcn: evlaviosi tree Tn viafa aceasta prin momente de adanca Tntristare?

Exista.mai multe explicatii posibile pentru a doua parte a acestui proverb:

- 1.Nu Dumnezeu este Cel care trimite In-tristarea. Toate Tntristările, suferintele si bolile vin de la Satana. Dumnezeu adesea le Tngaduie sa vina Tn viata copiilor Sai, dar ele nu provin de la El.
- 2.Intristarea nu e un ingredient al binccu-vantaiii lui Dumnezeu, cat al prosperitatii realizate cand oamenii sunt des-partiti deEl. .
- 3.0 alta traducere posibila este urmatoarea: „si truda nu adauga nimic la ea” (text marginal al RV si RSV). Ideea din aceasta traducere este ca truda oame-nilor, cand acestia sunt despartiti de Dumnezeu, nu adauga nimic la binecu-vantare. Truda este buna, dar daca nu c indreptatii spre Dumnezeu, nu duce la nimic bun (vezi Ps. 127:1, 2).

10:23 Nebunul se distreaza dand mereu de neazuri, intrand mereu la bucluc. Este sportul sau favorit. Omul priceput Tsi gasește placereatntr-o conduita Tnteleapta.

10:24 Nenorocirea de care se temc facatoru! de rele so va intoarce asupra lui Tnsusi. Dorinta celor nepribanili - adica voia lui Dumnezeu Tn viata de acum si prezenta lui Dumnezeu in viata de apoi -va fi implinita. Iata ce scrie Tn aceasta pri-vinta C. S. Lewis:

In final, Fata aceea care trezeste

sentimente dc bucuriesau de gTOiizii in univers se vufndrcpui și asupra fiecaruia dintre noi, fie cu aprobare,

fie cu dezaprobare, fie conferindu-ne o glorie inexprimabila, fie umplandu-ne de rușinea pe care n-o vom putea spala sau acoperi.¹⁴

10:25 Cand se va abate vartejul judecatii lui Dumnezeu, eel rau nu va fi de gasit. Dar omul drept va tîi la adăpost in Stanca Veacurilor, neclintit orice-ar veni.

10:26 Otelul strepezește dintii iar fumul! face ochii să usture. Tot așa și solul lenes, care zăboveste pe drum se dovedește exas-perant, deprimant și agasant pentru cei care l-au trimis.

10:27 O viață devotată aduce cu sine binecuvântarea longevității, Oamenii rai sunt secerati înainte de timp prin diverse morți naprasnice, cum ar fi omorul la comandă, omuciderea din răzbunare, pierderea vieții în urma betiei, a drogurilor și arisipei.

10:28 Lucrurile pe care și le doresc cei neprihaniti se vor realiza cu bucurie. Nu tot așa este cu cei rai. Speranțele acestora vor fi naruite, după cum arată G. S. Bowes:

Alexandria eel Mare nu s-a multumit nici după ce a cucerit toate națiunile din vremea aceea. El a plans fiindcă nu mai avea lumi de cucerit și a murit la o vârstă timpurie, într-o stare de dezmat. Hanibal, care a umplut trei banite cu inelele de aur luate de la nobilii pe care i-a macelarit. s-a sinucis prin otrăvire. Putini sunt cei ce au marcat plecarea sa pe lumea cealaltă; a parasit acest pamant iara ca cineva sa fi fost îndoliat pentru el. Iulius Cezar, eel despre care s-a spus ca si-a vopsit vesmintele în sangele celor aproximativ un milion de inamici ai sai, a cucerit 800 de cetati, pentru ca la urma sa tie înjunghiat de prietenii sai cei mai apropiati cu prilejul celebrarilor legate de cea mai mare din izbănzile sale militare. Și apoi Napoleon, temutul cuceritor, după ce a bagat spaima în Europa, si-a petrecut ultimele zile din viața în izolare și surghiun.¹⁴

Negresit speranța celor rai va pieri!

10:29 În providența Sa, Domnul Se dovedește a fi un turn de scăpare pentru cei drepti, dar o nimicire pentru raufacatori.

10:30 Dumnezeu le garantează celor neprihaniti o locuință, dar cei rai vor fi exilați și vagabonzi.

Captivitatea Israelului este o bună ilus-

tratie a acestui principiu.

10:31 Gura unui om bun este ca un pom din care înflorește înțelepciunea. Dar vor-birea stricată va fi nimicita.

10:32 Te poți bizui pe un om bun să spună ceea ce este plăcut, pe când gura celor rai denaturează mereu faptele. spunând rautati.

11:1 Se știe că negustorii necinstiți au două seturi de greutăți: unul pentru cumpărat și altul pentru vândut. Greutățile pentru cumpărat atârna mai greu la cântar, pentru ca să se aleagă cu o cantitate sporită din produsul achiziționat decât cea pentru care a plătit. Iar greutățile pentru vânzare sunt mai ușoare decât etalonul, pentru ca să fie înșelat cumpărătorul, primind mai puțin decât cantitatea cumpărată.

Tot așa și astăzi există practici necinstite în lumea afaceriilor care se înscruie la acest capitol de **cumpăna înșelătoare**, după cum principiul se aplică și la alte domenii ale vieții în școală, în societate, acasă și la biserică.

11:2 Mai târziu vine mandria, care este urmată de cadere. Apoi vine rușinea legată de acea cadere. Dar cei smeriți, cu picioarele pe pământ, vor fi păziți de mai puține pericole de a se poticni.

11:3 Cinstea este cea mai bună politică. Integritatea celor drepti îi va călăuzi și îndruma pe drumul eel bun, experiența lui Iosif fiind un exemplu graitor. În schimb, duplicitatea celor necredincioși esle înșasi căderea lor, viața lui Balaam ilustrând acest adevăr cu prisosință.

11:4 Bogățiile nu pot abate mania lui Dumnezeu, nici în timp, nici în eternitate. Neprihănirea este o pază bună împotriva unei morți premature, în lumea în care trăim. Și doar cei ce sunt îmbrăcați cu neprihănirea lui Dumnezeu vor scăpa de moartea a doua.

11:5 Omul integru este călăuzit de nevi-novăția sa, neprihănirea fiindu-i călăuză ideală. Cei rai va cădea victima propriei sale rautăți.

11:6 Neprihănirea nu numai ea-i va călăuzi pe oamenii buni, ci îi va și izbăvi de pericolele văzute și nevăzute. Aposlatii de teapa lui Iuda vor fi prinși în mrejele propriilor poftă și lacomii.

11:7 S-a spus ca nebunul este omul ale carui planuri Tnceteaza la mormant. Cand i se pune sicriului capacul. toate sperantele sale se vor fi naruit. Lucrurile pentru care a trait nu-i mai apartin, pierzand speranta prosperitatii.

11:8 Dumnezeu Ti izbavește pe cei drepti de necazuri, trimitandu-le asupra celor rai. Așa au fost izbaviti cei trei evrei din cuptorul cu foe, pe cand cei ce au raspuns de executia lor au fost mistuiti de flacari (Dan. 3:22-26).

11:9 Apostatul sau fatarnicul cauta sa submineze credinta aproapelui sau, TmpresurSndu-l cu Tndoieli si tagaduari. Cunoașterea adevarului Tl Tnvrednice^te pe eel neprihanit sa depisteze falsul și sa se salveze pe el si pe altii de subversiune.

11:10 Doua sunt ocaziile cand o cetate izbucneste Tn strigate de bucurie: cand cei neprihaniti prospera si cand cei rai pier.

11:11 Cuvintele: „Binecuvantarea celor drepti” se referii probabil la rugaciunile rostite pentru binele cetatii (I Tim. 2:1, 2) sau la beneficiile pe care le pot aduce prezenta și influenta lor evlavioasa acestei cetati (cf. citatul din Matei 5:13 in care Isus Isi descrie adeptii drept sarea paman-tului).

Ins,el5ciunea, promisiunile cSlcate, fraudă si limbajul murdar al celor rai sunt suficiente pentru a duce de rapa” orice administrate locala.

11:12 Cei iipsit de intelepciune isi dis-pretuieste aproapele, dar omul cu pricepere tace (in editia GBV: **iși pastreaza pacea**). **A-l** disprefui pe un om Tnseamna a-L insulta pe Dumnezeu, a-i face r&u acelui om, a da loc dezbinarii, toate acestea nefiind de nici ajutor pentru nimeni. **Omul cu pricepere** stie ca e mai bine sa nu spuria nimic, dac5 nu poate elogia sau edifica.

11:13 Cei ce umbla cu defaimari pare sa-si gaseasca o pIScere perversa in a raspandi vestea despre orice scandal, in a-i informa pe altii si a da in vileag secrete. Nimic nu retine omul acesta, ci spune tot ce stie.

Un prieten credincios \$tie Tnsa s2 pastreze un secret, sa nu dea m vileag con-fidente ce i s-

au facut ?i sa fie retinut tn vorbire.

11:14 Cand poporul duce lipsa de conducatori Tnteiepti si de oameni cu prestanta Tl paste pericolul de a da de necaz. Pe de alta parte, este siguranta atunci cand ai la Tndemana judecata colectiva a multor slei-nici Tnteiepti.

11:15 A te pune garant pentru un strain Tnseamna a garanta achitarea datoriei sale sau a Tmprumutului pe care l-a luat. Persoana care procedeaza astfel va suferi pentru asta, adica va plati o usturatoare penalizare. Dar eel ce se teme sa se puna garant se sculeste de o multime de duren de cap. Vezi notelc asupra textului 6:1 -5.

11:16 O femeie placut;! va pastra respectul si cinstea,' dupa cum reiese din cazul lui Abigail (1 Sam. 25). In schimb oamenii fara crutare, desi s-ar putea sa-^ii pastreze bogatiile, vor pierde bunul nume.

11:17 Dispozitia unui om va afecta starea sanatatii sale. Cei bun la inima va l'i pazit de dispepsie, apoplexie, ulcere gastrointestinal e si boli cardiace, pe care omul crud \$i le va atrage asupra-i. Astfel omul milos Ts,i face bine sufletului sau.

In revista *British Medical Journal* s-a afirmat la un moment dat ca nu exista tesul din organismul uman care sa fie total separata de spirit. Or, eel ce este plin de cru-zime va suferi grave repercusiuni asupra trupului sau. Un om stapanit de un atare temperament isi **tulbura insa\$si carnea lui.**

11:18 Cei rau face o lucrare insela-toare, dar eel ce seamana neprihanirea se va alege cu o rasplata sigura. E drepti c5 oamenii rai adesea par sa se Tmbogateasca peste noapte, dar bogada lor nu aduce satisfactii, nu dainuie si nu le poate veni Tn ajutor cand au mai marc nevoie de ea. Pe cand, rasplatile rezultate in urma unei vieti neprihanite sunt reale si necurmate.

11:19 Orice fapta, orice atitudine nc conduce Tntr-una din doua directii: fie sprc viata, fie spre moarte: Totusi, proverbul acesta nu propaga teoria dupa care man-tuirea s-ar cap3ta prin savarsirea de fapte bune. Nimeni nu poate ramane statornic Tn neprihanire daca nu este Tntr-o relatie

corespunzatoare cu Dumnezeu. Mai Tntai acea persoana trebuie sa se fi nSscut din nou. Omul care urmareste raul demon-

streaza ca nu a fost convertit
niciodata.

ce oricum

11:20 Din punctul de vedere al Domnului, inima falsa este plina de ura si de viclenie. Domnului ii plac oamenii integri. Nici o conceptie despre Dumnezeu nu este Intreaga daca nu percepe faptul ca El e capabil deopotri de ura si de dragoste.

In schimb, inima celui fara vina ii este placuta Lui.

11:21 Cuvintele „**Though they join forces**” („Desi Tsi vor uni fortele” - s-a redat aici versiunea din engleza. in romaneste e cu totul altceva: „Hotarat: eel rau nu va trece drept nevinovat,” n.tr.) ar trebui de fapt traduse prin: „hand in hand” (adica „mana in mana,” n.tr.) (text marginal din editia NKJV). S-ar putea ca textul sa se refere la doua lucruri sigure in aceasta lume nesigura: faptul ca cei rai vor fi negresit pedepsiti si ca „samanta celor drepti va fi scapata.”

11:22 „Un inel de aur in ratul unui pore” este o imagine de mare incongru-enta. Pe cat de neatragator este ratul, pe atat de frumos este inelul. Femeia frumoasa dar fara minte combina astfel Tn ea cele doua trasaturi diametral opuse: aspect fizic atragator convietuind Tnsii cu o defici-enta pe plan moral.

11:23 Dorinta celor drepti este numai bine si de obicei ei Ti dobandesc. In schimb cei rai umbla numai dupa ceea ce este rau, alegandu-se cu raul, sub forma maniei sau ajudecatii.

Proverbul acesta subliniaza importanta de a avea teluri in viata, deoarece Tn ultima instante vom obtine ceea ce am urmarit in viata, dupa cum a afirmat Emerson: „Remorcheaza-ti caruta la o stea.” Iar un om de stat britanic si-a Tndemnat membrii cabinetului ca indiferent ce-ar face, sa aiba grija sa cumpere harti mari.

11:24 Avem aici un paradox de toata frumusetea: Ne vom Tmbogati atunci cand vom da dovada de generozitate, in schimb vom saraci cand ne vom aduna comori aici pe pamant.

Pierdem ceea ce Incercam sa salvam, dar retinem ceea ce daruim cu mana larga.

Jim Elliot a spus; „Nu e deloc nechibzuit eel ce daruieste ceea

nu poate pastra, pentru a dobandi ceea ce oricum nu poate pierde." Iar Dr. Barnhouse a spus ca toti oamenii dau zeciuala: fie Domnului, fie medicului, fie dentistului, fie mecanicului auto.

11:25 Persoana generoasa va dobandi castiguri pe care eel zgarcit nu le va cunoaste niciodata. Tot ce facem pentru altii se va Tntoarce sub forma de binecu-vantare.

Cand o profesoara de la Scoala Duminicala se pregateste temeinic si preda, oare cine credeti ca va beneficia eel mai mult de pe urma acestei pregatiri: ele-vii sau ea tnsasi?

11:26 Omul egoist nu scoate pe piata cerealele cand este foamete, sperand sa obljina un venit mai mare dupa ce preturile vor urea. Este un profitor, care se imbogateste de pe urma saracirii si mfometarii altora. Nici nu e de mirare ca oamenii Tl vor blestema, Tntrucat ei au nevoie de unul care sa leTmplineasca *acum* nevoia lor disperata de alimente.

Lumea pierde din lipsa painii vietii. Painea se da si se va da pe gratis. Noi avem aceasta paine, pe care trebuie s-o !mpartim cu cei din jurul nostru. Atunci, ce mai asteptam? Binecuvantarea se va odihni peste eel care vinde cerealele, adica raspandeste vestea buna a evangheliei.

11:27 Cand motivele din spatele actiunilor unui om sunt curate si altruiste, el ?si va atrage stima si pretuirea oamenilor. Dar eel ce tine cu tot dinadinsul sa le faca necaz altora va avea parte el Tnsusi de necaz.

11:28 Textul corespondent al acestui verset Tn Noul Testament se gaseste la 1 Timotei 6:17-19. Bogatiile sunt nesigure si, prin urmare, nu trebuie sa ne tncredem Tn ele. Increderea trebuie sa ne-o punem doar Tn Dumnezeu eel viu, care ne da din belsug toate lucrurile ca sa ne bucuram de ele.

„Lacomia dupa aur,” a spus Samuel Johnson, „ce-i face pe oameni nesitnlitori si nepocaiti, constituie coruptia suprema a omului degenerat.”

Cei drepti, adica cei ce se Tncred Tn Domnul, vor Tnverzi ca frunzisul, fund plini de viata si de vitalitate.

11:29 Exista mai multe

genuri de oameni care Tsi tulbura propria lor casa:

betivul, nebunul si adulterul - ar putea fi o prima categorie. Dar aici se are Tn vedere, dupa cate se pare, omul lacom dupa castig (vezi 15:27) si eel care pierde din vedere valorile trainice ale vietii, in goana lui ne-buna dupa bogatii. Un astfel de om va mosteni vantul, adica va fi la urma cu mainile goale, lipsit de orice lucru tangibil care sa-i satisfaca lacomia. Pedeapsa pentru o atare coehetare cu nebunia va fi fap-tul ca va deveni servitorul celui ce va pro-ceda mai mtelepl.

11:30 O viata de neprihanire este ca un pom roditor care-i hraneste si-i Tnvioareaza pe cei din jurul sau. Cel Tntelept Ti castiga pe altii la o viata de Tntelep-ciune sj neprihanire.

Avem aici unul din cele mai superbe texte din loata Biblia pentru castigatorii de suflete, care ne aminteste de promisiunea facuta de Isus lui Petru: „de.acum incolo vei fi pescar de oameni" (Luca 5:10). Ce privilegiu nespus de mare de a ne lasa folositi de Dumnezeu intru savarsirea Tn viata oamenilor a unei lucrari ce va avea drept urmare o binecuvantare eternal Fiecare sutlet ca?tigat pentru Domnul con-stituie un Tnchinator ai Mielului lui Dumnezeu, pe veci de veci!

11:31 Chiar si cei neprihaniu isi primesc in viata aceasta rasplata pentru greselile lor. Astfel citim ca lui Moise nu i s-a ingaduit sa intre In Tara Promisa iar David a trebuit sa plateasca Tmpatrit pentru greselile sale. Daca cei neprihaniti culeg ce au secerat, cu cat mai mult o vor face cei rai! Sau, cum s-a exprimat Petru: „Si daca eel drept scapa cu greu, ce se va face eel nelegiuit si eel pacatos?" (1 Pet. 4:18).

12:1 Oricine este dispus sa primeasca indreptarea sj Tnvatatura demonstreaza ca dorește cu adevarat sa mveje. Dar omul care nu primește nimic, caruia nu poti sa-i spui nici un lucru si care refuza sa se lase Tndreptat este **prost**.

12:2 Persoana cu caracter moral si etic poate conta pe bunavointa Domnului. Cei dominat de intenlii rele poate conta, cu aceeasi certitudine, pe faptul ca va suferi condamnarea

Domnului. „Ganditi-va numai," a scris Foreman, „Puterea suprema din univers Tndreptata Impotriva

rauii comis de un om nelegiuit,
hotarala sa-i strice
planurile!.Pulerea suprema ce-l
lasa pe om In plata lui,
acoperindu-l cu dis-pretuitoarea
Sa tacere."

12:3 Viata dominata de
rautate e lip-sita de stabilitate.
Este ca samania ce a cazut Intr-
un sol stancos (Mat. 13:5, 6).
Stratul de pamant a fost subtire
si fiindea planiele n-aveau
radacini, semintelc s-au uscat
numaidecal.

In schimb omul neprihanit Isi
infige adanc radaciniile In
Dumnezeu, ramanand In picioare
cand sufla fuitunile vietii. Omul
acesta este descris In Psalmul
1:3.

12:4 O sotie excelenta aduec
bucurie si veselie sotului ei. Cea
care Ti aduce dezonoare sotului
Ti va dezamagi, pro-ducandu-i o
paguba asemanatoarc pulrc-
gaiului din oasele lui!

12:5 Telurile celui drept sum
onorabile. pe cand planurile celui
rau sunt Tnselatoarc. Cu alte
cuvinte, scopurile unui om sunl
oglinda caracterului sau.

12:6 Prin vorbirea lor,
pacalosii intind tot felul de curse
celor nevinovati si neve-ghetori.
Oamenii drepti se izbavesc pe ei
Insisi si pe altii prin rostirea
adevarului.

12:7 Cand dreptatea li ajunge
din urma pe cei rai, s-a terminat
cu ei. Oamenii evlaviosi au in
schimb o buna temelie, nefi-ind
clatinati de nenorocirile care se
abat.

12:8 Oamenii II vorbesc de
bine pe eel ce are pricepere si se
comporia Tntelept, dar pentru cei
lipsit de principii nu au nici un
pic de respect.

12:9 Mai bine sa fii intr-o
stare sme-rita si sa ai un
servitor, decat sa pretinzi ca
esti cineva si sa n-ai ce manca.
Cu alle cuvinte combinatia: rang
inferior, dar paine pc masa este
preferabila slatutului de om sus-
pus, dar pe punct de a fi
Tnfomelai.

12:10 Bunatatea unui om se
rasfrange chiar asupra
animalelor necuvanlatoare, dar
omul rau este plin de cruzime,
chiar atunci cand se crede eel
mai bland om din lume.

. Desi Dumnezeu este
transcendent, El nu este prea
departe de noi penlru a nu avea
grija de animale. El are legi

potrivke chiar pentru ele (Ex.
20:10; 2374, 5). Ba chiar El are
legi si penlru cuibul unei pasari
(Deut. 22:6).

12:11 Omul care se angajeaza intr-o munca pozitiva si constructiva, cum ar fi construirea de case, nu va ramane cu nevoile descoperite. Dar el ce-si cheltuie timpul cu preocupari fara rost nu numai ca va avea camera goala, dar si capul.

12:12 Aplicand principiul metonimiei, vom spune ca sintagma „prada celor tica-losi” insemna ceea ce s-a prins in latul raului sau ceea ce este luat cu forta de la altii pe cai necinstite. Cu alte cuvinte, cei rai poftesc ceea ce este al altora.

In contrast cu ei, cei neprihaniti se multumesc sa-si asigure cele necesare traiului pe cai cinstite, muncind in liniste.

12:13 Oamenii rat sunt adesea prinsi in cursa propriilor lor cuvinte. Prin faptul ca relatarea lor este plina de inconsecvente, se incurca si viclenia le este data in vileag. Mincinosul e nevoit sa aiba o memorie buna, deoarece altminteri relatarea sa nu se va potrivi. Pentru a-si sprijini minciuna, el trebuie sa cladeasca un esafodaj din alte si alte minciuni.

Cei drept scapa din incurcatura. Dumnezeu nu le promite copiilor Sai ca vor fi scutiti de *orice* neazuri, ci mai degraba ca-i va scapa din orice neazuri.

12:14 Vorbirea mteleapta si comporta-meniul corect isi au propria lor rasplata. Cuvintele Tntepte, blande si curate vor fi recompensate cu dragoste, bunavointa si respect. Faptele bune se intorc asupra unui om sub forma de binecuvantari.

12:15 Unui nebun nu poti sa-i spui nimic, pentru ca el le stie pe toate, nefiind dispus sa ia seama la sfaturi. Dar omul Tntept va primi sfaturile, recunoscand ca este cu neputinta ca o singura persoana sa cunoasca raspunsurile la multitudinea de fatete pe care ie prezinta o singura intre-bare.

12:16 Nebunul nu se va retine in explozia sa de manie, ci va izbucni la cea mai mica provocare. Omul prudent stie cum sa ignore insultele si sa dea dovada de stapanire de sine.

12:17 Martorul care spune adevarul la tribunal va face o depozitie conform! ade-varului. pe cand martorul mincinos va

spune neadevaruri.

12:18 Unii oameni se folosesc de limba ca de sabie, slasjindu-i pe altii si provocan-du-le o multime de dureri. Cei intelept rosteste cuvinte pline de seva, care tama-duiesc ranile pricinuite de barl'itor.

12:19 Adevarul este etern. De ce? Pentru ca adevarul reprezinta ceea cc spune Dumnezeu despre un anumit lucru. Prin urmare, putem fi siguri ca nu se va schimba niciodata.

12:20 Inima celor ce urzesc planuri rele este plinS de viclenie. Dar inima celor ce urmaresc pacea este plina de bucurie.

12:21 In general, e adevarata afirmalia ca nici un necaz „de proportii” nu li se va intampla celor neprihaniti. Dar orice regulatsi are execptia. Ceea ce este adevai'at, fara nici o exceptie, este ca cei drepti sunt paziti de consecintele rele care decurg din comportamentul celor rai.

Pe cand cei rai se aleg cu o multime de necazuri de acest lei.

12:22 Dumnezeu Ti uraste pe mincinosi. Cu cata bagare de seama trebuie sa nc purtam ca nu cumva sa umbrim adevarul, spunand vreuna din acele asazise minciuni „nevinovale,” exagerari sau jumataii de adevar! Calea sigura de a aduce bucurie inimii iui Dumnezeu este de a ne purta cu absoluta cinste, fiind total cinstiti si vred-nici de incredere.

12:23 Omul prudent nu se da in vartt, incercand sa-i impresioneze pe oamerii cu cunostintele sale. Mai degraba, el Tsi ascunde cunostintele. Dar cand tc alii Tn prezenta ncbunilor, nu-ti trebuie mult sa descoperi proslia lor.

12:24 In cursul obisnuit al vietii. oamenii harnici si dedicati se ridica la po-zitii de conducere. dupa cum se ridica smantana la suprafata. In schimb lenevia li aduce pe oameni la sapa de lemn, saracia facand din ei robi.

Oswald Chambers a spus ca munca facuta de mantuiala este o insulta adusa Duhului Sfant - aceasta afirmatie fiind deopotriva valabila si in cazul lenei.

12:25 **Anxietatea...**
provoaca depri-mare. Dar un

cuvant bun face minuni cand vine vorba sa-i ridice pe cineva din starea de apasare Tn care a cazut.

12:26 Contrar aparentelor, eel nepri-

hanit o duce mai bine decat vecinul sau nedrept. Pacatosului pare sa-i mearga totul bine, ceea ce-i face pe oameni sa creada ca fructul oprit ar ii mai dulce la gust. Prin urmare, crestinul trebuie sa-si aleaga prietenii cu multa grija.

12:27 Trandavul din acest verset fie ca nu vaneaza, fie ca nu frige ceea ce a prins la vanatoare. In primul rand, lui ti lipseste curajul de a iesi din punctul mort, de a porni la drum, Tnvingand inertia. In al doilea rand, Ti lipseste hotararea de a duce la capat lucrul inceput.

Textul ebraic din ultima parte a acestui proverb este la fel de greu de descifrat ca prima parte. Totusi sensul pare sa fie acela ca eel harnic pretuieste ceea ce a agonisit prin munca, folosindu-l in scopul atingerii celormai bune scopuri pentru el. Exemplul lui Rut este graitor Tn aceasta privinta, deoarece citim la Rut 2:17 ca a treierat ceea ce culesese. In studiul nostru biblic trebuie sa avem grija sa imbunatatim ceea ce am Tnvatat, putand realiza acest lucru prin meditatie, rugaciune si o viata practica de ascultare:

Si astfel ne hranim din Cuvantul
Tau eel
Stint,
Avand viata si crescand in omul
dinauntru.
Sa mergem dar Tnainte,
cunoscSndu-L pe
Domnul
Si punand Tn practica ceea ce ne-
am
insusit.

12:28 Pe cararea Tngusta a neprihanirii avem viata pe parcurs si viata la capatul drumului. Pe ea nu e moarte, spre deosebire de calea larga ce duce la pierzare. „Viata” din acest verset priveste dincolo de mormant, spre viata vesnica. Iata cum este tradus acest verset Tn versiunea NIV: „Pe calea neprihanirii este viata, de-a lungul ei este nemurirea.”

13:1 Atat Tn cresterea fizica, cat si In cea spiritual^ exista un proces normal de dezvoltare. De pilda, un prune trebuie sa se tarasca Inainte de a putea merge pe picioare sau a vorbi. Pe taram spiritual un convertit trebuie sa asculte si sa Tnvete, Tnainte de a se lansa Tn slujirea crestinl Un fiu intelept se va supune discipline! Tnvata-

turii - ceea ce batjoeoritorul refuza sa i'aca. crezand ca poseda toate raspunsurile, drepl care nu accepta Tndreptarea.

13:2 Iata un om a carui vorbire este edi-ficaloare, Tncurajatoare si mangaietoare. El Insusi este rasplatit cand vede urmarile benefice ale cuvantului rosu'l. In contrast cu acesta, omul necredincios urzeste pla-nuri rele menite sa-i atace pe altii, primindu-si Tnsa rasplata pe misura faptelor sale.

12:3 Cel ce este cu bagare de seama !a cuvintele pe care le rosteste Tsi stapaneslc Tntreaga viata (vezi Iacov 3:2b). Cel ce nu-si stapaneste limba risca sa dea peste tol felul de neazuri. Tnvatamantul care se desprinde de aici este ca trebuie sa fim cu deosebita bagare de seama la ceea ce spunem, pentru ca poate fi folosit Tmpotri-va noastra.

13:4 „Daca dorintele ar fi cai, cersetorii ar putea Tncaleca pe ele” spune un proverb Tn engleza. Multe sunt dorintele cckii lenes, dar nu e de ajuns sa doreasca. „A dori ceva, fara a depune efortul de a-l obtine, este o mare zadarnieie.” spune o alta zicatoare Tn engleza. Omul harnic Tsi da silintele sa-si duca la bun sfar-sit lucrarea Tnceputa si sa puna paine pe masa familiei sale. Principiul este vaiabil si alal Tn chestiunile vremelnice, eSt si Tn celc spirituale, dupa cum arata Bosch:

Se spune cii lui Adam Clark i-a trebuk 40 de ani s3.-si scrie comentariul asupra Scripuiirii. Iar Noah Webster a trudit 36 de ani pentru a-si com-pune dictionarul ce-i poarta numele. De fapl. a traversat oceanul de douii ori, pentru a-si strange materialele necesare asigurarii unui mare graJ de acuratete operei saJe. Milton se scula in fiecare dimineata la ora patnj pentru a avea sul"i-cient ragaz sa-si compuna si sa rescrie versurilc. care sunt cotate printre cele mai alese din literature universaia. Gibbon a petreut 26 de ani cu redactarea monumentalei sale lucrari *The Decline and Fall of the Roman Empire* (Declinul si caderea imperiului roman). care se remarca printr-o exceptionalii munca de cercetare minutioasa si neobositii consacrare din partea autorului. Bryant si-a rescris una din capodoperele sale poetice de o suta de ori, inainte de a o publica, pentru a sc asigura ca a realizat gradul

maxim posibil de fmmusete si

perfectiune expresiva. Oamenii acedia au gasit o placere imensa in munca lor, fiecare din ei punand in joie toate energiile in vederea Implinirii scopului avut in vedere, indiferent cat de dificila a fost lucrarea sa.

Cei mai fericiti si mai productivi oameni sunt cei ce trudesc cu harnicie in folosul omenirii si pentru slava lui Dumnezeu.¹⁶

13:5 Cei drept uraste orice fel de necinste, dar eel rau „actioneaza rusinos și dezgustător” (RSV). J. Allen Blair ilustreaza acest adevar din viata unui mare american:

Se spune ca Abraham Lincoln nu accepta nici un caz in care clientul s&u nu avea de partea sa dreptatea. Odata un om a venit sa-i angajeze serviciile. Lincoln s-a atintit privirea in tavan, ascultand inasa cu atentie prezentarea faptelor pertinente cazului. Deodata s-a intors spre prezumtivul s&u client, spunand:

„Ai desiule temeiuri in drept, din motive tehnice, dar cazul dumitale sta foarte subred pe temeiul echitatii si justitiei. Va trebui sa angajezi serviciile altui avocat care sa te ajute sa castigi, pentru ca eu nu ma pot angaja la una ca asta. In tot timpul cat as pleda in fata juriului, mas gSndi: Lincoln, esti un mincinos! Or, nu se stie daca nu cumva as. uita unde ma aflu si aș rosti aceste cuvinte cu glas tare.”

Minciuna si toate formele de vinovatie intristeaza inima lui Dumnezeu. Nici un crestin nu are voie sa minta sau sa Tnseie, indiferent de consecintele pe care si le-ar atrage printr-o atare actiune. Daca va comite totuși aceste pScate, nu vaTnaintain lucrurile lui Dumnezeu.¹⁷

13:6 O viata neprihanita este o viata protejata. Dumnezeu Se angajeaza sa-i pazeasca pe cei integri. Dar pacatosul este pandit mereu de pericole, pentru ca rautatea lui tl va dobori mai devreme sau mai tarziu.

13:7 Putem privi proverbul acesta in doua modalitati: mai intSi, omul care nu posedea nimic de natura materiala poate crea impresia ca este bogat, pe cand unul care dispune realmente de o multime de bani poate parea ca este sarac.

Sau proverbul ar putea tnsemna urma-torul lucru: milionarul fara Dumnezeu este tn realitate foarte sarac pe plan spiritual, pe

cand pana si eel mai umil credincios, desi este sarac pe plan financiar-, este un mosien-itor al lui Dumnezeu si co-mo^tenitor cu Isus Cristos. Morgan iiustreaza principiul:

In vremea noastra avem o multime de oameni care s-au Tmbogatii si totusi nu au nimic. Ei au strans averi uriase. dar nu dispun de o putere de cumparare in privinta adevaratelor lucruri ale vietii. Ele nu le pot asigura sanatate, nu le aduc fericire adevarata si adesea distrug pana si pacea care o mai au. Pe de altii parte sunt cei care s-au saracit pe ei insist, devenind. prin asta, bogati in cei mai adevarat sens al cuvantului. Cum se explica asta? Solutia nu se gaseste in punerea accentului, in fiecare din aceste declaratii contrastante, asupra cuvantului „sine.” Este imposibil sa judecam aceastii at'irmatie la jusla e: valoare fara sa ne gandim la Ce! care a devenit Intelepciunea intrupata.^{1*}

13:8 Omul bogat este adesea amenintat de cei care doresc sa puna mana pe banii lui. Este confruntat cu pericolul de a fi pradat, santajat sau rapit pentru oblinerea unui pret de rascumpiirare. In plus va trebui sa-si pazeasca viata, angajandu-și un serviciu de paza sau cedand la presiunea unor cereri de sume fabuloase pe care unii estorcatori i le vor cere. Pe cand eel sarac nu va fi niciodata confruntat cu acest gen de amc-nintari.

13:9 MSrturia celor drepti este ca o lumina ce stralucește puternic. tnveselin-du-i pe cei din jur. Viata ?i sperantele celor rai sunt o lampa ce se va stinge.

13:10 In primul rand avem probabil doua idei. Una esle ca atunci cand se ivesc discordii, cauza trebuie totdeauna cautata tnprezentamandriei, aorgoliului. Sau cea-lalta idee care s-ar putea desprinde din primul rand ar fi cea prinsa de traducerea JND: „prin mandrie nu vine decat discor-dia.” Cu alte cuvinte nimic bun nu rezulta in urma mandriei, ci doar frecusuri s.i vrajmasii, cum arata si C. S. Lewis:

Mandria a fost principala cauza care a dus la prabusirea tuturor natiunilor si tuturor familiilor de lainceputul lumii. Alte vicii au uneori darul de a-i apropia pe oameni. De pilda, Tntre betivi si intre oameni declasati se

constata un anumit

spirit de camaraderie, de voie buna - o atmos-ferfi de glume. Dar Mandria inseamna intot-deauna vrajmasie - si este dujjmanie. Si nu numai dusmanie intre om si om, ci dusmanie fata de Dumnezeu.¹⁹

Cei care sunt dispusj sa asculte de sfa-turile bune sunt oameni mtelepti, care evita mandria si conflicted de personalitate ce Tnsotesc pacatuf mandriei.

13:11 Bogatia castigata prin necinste se castiga in timp record si fara prea multe eforturi. Aici sunt incluse castigurile obtinute din jocurile de noroc, din tombole sau din speculatii la bursa. Acest gen de avere are Tnsa tendinta de a i se strecura printre degetele omului.

Bogatia castigata prin munca cinstita se acumuleaza, Tn loc sa se diminueze.

13:12 Amanarea repetata a sperantelor cuiva are efect descurajator. Dar cand do-rinta este, Tn cele din urma, Tmplinita, ea este o sursa extraordinary de satisfactie. Aplicati acest lucru la venirea Domnului.

13:13 „Cuviintul” din acest verset este Cuvantul lui Dumnezeu. Atitudinea noas-tra fata de el este o chestiune de viata si de moarte. Oricine Tl dispretuieste se face pasibil de. auto-distruhere. Oricine se Tncrede si asculta de **porunca** va fi **ras-platit** din belsug.

13:14 Sfaturile si Tnvataturile daruite de **eel intelept** sunt **un izvor de viata** si o Tn-viorare pentru cei ce si le Tnsusesc. Ele Tl vor scapa pe cineva de **cursele mortii** ce zac de-a lungul caiarii vietii.

13:15 O buna pricepere Ti va aduce unui om **bunavointa** lui Dumnezeu sj a omului. „Un om cu bun simt va fi apreciat” (LB).

In a doua parte a proverbului, cuvantul tradus prin **„pietroasa”** Inseamna de fapt „permanenta, durabila sau perena.” Inseamna o cale aspra, grea. Daca sensul ei principal este „permanenta”, atunci trebuie adaugata si conceptia negativa, adica: „calea celor necredinciosi nu este perma-nenta.” Poate ca eel mai indicat este sa ramanem la textul traditional: **„calea celor necredinciosi este grea.”** Cotidianele din jurul nostru ne dau zilnic exemple nume-roase ale acestui adevar!

13:16 Conduita unui om dezvaluie ca-racterul sau. Daca un om este prudent. lucrul acesta se va evidenlia prin modul responsabil Tn care va actiona. Nebunul Tsi etaleaza nebunia Tn vazul tuturor.

13:17 Un sol necredincios aduce numai necazuri, tuturor celor implicati. Mai bine e sa trimiti un ambasador credincios. care sa Tndeplineasca misiunea spre salisfactia tuturor.

„Asadar noi suntem ambasadori pentru Cristos...” (2 Cor. 5:20).

13:18 Cei care dispretuieste Tndreptarca si disciplina se alege cu saracie si rusine, datoritamcapatanarii safe, in schimb omul care ia seam a ia muslrare va fi onoral.

13:19 Oamenii buni sunt Tncantati cand Tsi ating telurile, dar nebunilor nu le place sa se lase de pacatul lor. Aici contrastul pare sa fie Tntre oamenii buni care urmaresc scopuri nobile si pacatosii care nu sunt dispusi sa se Tndeparleze de rau.

13:20 Avem datoria sa cautam tovara\$ia unor **oameni intelepti**, care sa ne ridice. „Tovarasjile rele corup obiceiurile bune” (J Cor. 15:33). Adesea omul se cunoaste dupa cei cu care se Tnsoteste. Un insotitor al nebunilor va fi dus de rapa.

13:21 Pacatosii nu mai scapa de tol felul de necazuri, de vatamare fizica, de re-puta\$ie proasta si de pierderea bunurilor lor. Pe cand eel neprihanit se bucura de o bunS reputatie, de o viata buna si de o ras-plata bunji.

13:22 Omul bun lasa moslenire nu doar copiilor sai, ci si nepotilor sai. In VT, prin asta se Tntelegea probabil o moslenire *materiala*. Dar crestinul de azi este mull mai cas.tigat daca va lasa urmasilor sai o moslenire *spirituals*.

Bogatia pacatosului este adunata pentru eel neprihanit; „castigurile ilicilc ajung pana la urma Tn mana altor oameni, mai buni.”

13:23 Oamenii saraci T?i culliva paman-tul intensiv, obtinand roade bogate de pe o parcelamica, folosind astfel putinul ce-1 au pentru obtinerea unor avantaje maxime.

A doua parte a versetului ar pulea inseamna urmatoarele: (1) oamenii bogati, dispunand de terenuri Tntinse de pain ant, adesea ajung la faliment din pricina

nedreptatii lor, sau (2) truda celor saraci este adesea zadarnicita de nedreptate.

13:24 Biblia ne Tnva|a ca pedeapsa cor-poralaTsj are locul binedefinitTn cadrul edu-catiei copiilor - indiferent ce cred a|a-zisii „experfi” din zilele noastre. A nu-1 pedepsi pe un copil atunci c&nd merita s& fie pedep-sit Tnseamna a-1 Tncuraja sa pacStuiasca si a-1 impinge astfel pe calea ce duce la ruinare. Parintele care cruta nuiaua crede, probabil, ca da dovada de dragoste, dar Dumnezeu spune ca asta e o forma de url

Ani de zile Dr. Benjamin Spock a tncu-rajat parintii sa fie tngaduitori cu copiii. Dar dupa ce a apucat sa vada o generate de copii prost crescuti si indaratnici, el a recunoscut ca a gresit si a facut urmatoarea afirmatie: „Incapacitatea de a da dovada de fermitate este, in opinia mea, problema cu care se confrunta eel mai des parintii din America zilelor noastre.” El a dat vina, eel putin partial, pe experti, adica pe „psihiatriti pentru copii, psihologi, cadre didactice, lucratori sociali sj pediatri, ca mine.”²⁰

Parintele care-si iubeste cu adevarat cbpilul nu va trece cu vederea faptele rele, ci Tsi va disciplina copilul faratntarziere.

13:25 Dumnezeu poarta de grija, pentru ca nevoile celor neprihaniti sa fie acoperite, dar cei rai pot fi tot atat de siguri ca stomacul lor va fi gol.

14:10 sotie cumsecade va avea grija de casa si de familia ei. in schimb, femeia nechibzuita tsi va neglija sotul si copiii, Tntrebandu-se apoi de ce familia ei se duce de rapa.

E posibi! oare ca o femeie sa aduca daune familiei sale printr-o activitate reli-gioasa prea intensa?

14:2 Conduita unui om se reflecta in atitudinea sa fata de Domnul. Cel drept se calauze|te dupa ceea ce stie ca-I este pla-cut lui Dumnezeu. Dar omului pervers nu-i pasa ce crede Dumnezeu, dezvaluindu-si astfel dispretul fata de El. Kidner scrie:

Orice departare de la calea lui Dumnezeu este un act de afirmare semeata a vointei omului si o Tncercare de a impune judecata sa Tmpotriva judecatii lui Dumnezeu. Dar dispretul pe care !l presupune o atare actiune este nespus de irrational.²¹

14:3 In gura nebulului este o nuia pentru mandria lui.

Aroganta cuvintelor sale trebuie pedepsit&. Pe de alta parte, vorbirea Tnteleapta a unora Ti va pazi de o atare pedeapsa.

14:4 Un grajd fara boi poate fi pastral intr-o stare de curatenie, dar oare nu este mai bine ca acesta sa fie prafuit si chiar murdar, stiind ca de pe urma eforturilor unui bou se va culege o recolta ?mbel|ugatii? Rasplatile harniciei com-penseaza orice aspecte dezagreabile implicate in procesul muncii.

Proverbul acesta nu trebuie interpretat drept scuza pentru ca oamenii sa fie delas&tori si sa permita locuintelor sau lacasurilor lor de cult sa cada In paragina. Mai degi-aba, el atrage atentia asupra unci preocupari excesive pentru ordine desav|sir|ita si curatenie exagerata, in dauna progresului si a productivitatii.

14:5 C. H. Mackintosh a spus odata ca mai bine este sa mergi in rai cu un cuget curat, decSt sa ramai pe pamant cu un cuget incarcat. Ce mare atentie trebuie sa avem ca intotdeauna sa fim curati si sin-ceri!

14:6 Prin refuzul sau permanent de a lua aminte, batjocoritorul Tsi pierde capa-citatea de a mai auzi. Nu va gasi adevarata tntelep-ciune atfita timp cat Il va respingc pe Domnul.

Cel priceput percepe nuinaidecat ce este bine. „Caci oricui are i se va mai da. pentru ca sa aiba din belsug...” (Mat. 13:12).

14:7 Nu cultiva relatii de prietenic cu un nebun, „caci nu vei gasi acolo cuvintcle cuno|tintei” (RSV) sau „nu vei gasi la el nici o vorba inleleapta” (Moffatl).

14:8 Pentru un om prudent Tmelep-ciunea mseamna a |ti cum si se poarte cin-stit, cons,tiincios s,i ascultator. Ceea ce con-siderS nebunul drept Tntelep-ciune este, Tn realitate, nebunie, esenta ei fiind inseiarea altora, ce va duce, Tn final, la auto-Tns,elarea sa.

14:9 De?i textul original ebraic nu este prea deslusil aici, editia NKIV reda textul cu claritate.

Prostii isi rad de pacat, refuzand sa consecintele ratacirii
creada.

Dar pe maneca pacatului e un
pumnal.

„Cum este posibi!," spun ei, „ca un
lucru atat de
placut si de atragator
Sa Tntepe atat de usturator?"

Bi dovedesc astfel ca nu cunosc vraja
pacatului,

Ce-i face s-o tina Tntruna numai cu
petreceri si

rasete

Pana cand se trezesc c-au ajuns Tn
iad.

la, prin urmare. seama la tine insuti!

Cu pacatul nu te mai juca,

Pentru ca nu cumva Mantuitorul

Usa Tn nas sa ti-o tranteascii!

-John Banyan

Cei drepti se bucura de bunavointa
Domnului, fiind liberi de vinovatia
si con-damnarea pacatului.

14:10 In inima omului sunt
Tntristari si dureri pe care nici o
alta fiinta omeneasca nu le poate
cunoaste (desi Domnul, desigur, le
cunoaste). Tot asa si bucuria din
inima omului o cunoaste doar eel
Tn cauza.

14:11 Observati contrastul
dintre **casa si cort**. Casei Ti
asociem ideea de perma-nenta, pe
cand cortul il consideram ca pe
ceva vremelnic, temporar. Dar
cortul celui drept este eel care va
dainui, pe cand casa celui rau se va
prabusi.

14:12 Cafea ce li se pare
dreapta oame-nilor este mantuirea
prin fapte bune, prin cultivarea
unui caracter nobil. Mult mai multi
oameni se due Tn iad munciti de
aceasta conceptie falsa decat de
oricare alta. (Vezisi 16:25.)

Intr-un sens mai iarg, calea care
i se pare omului dreapta este cea
pe care merge el, cararea voii sale
proprii, care dis-pretuieste
calauzirea divina si sfaturile
oamenilor. O atare cale nu poate
sfarsi decat in dezastru si moarte
spirituals.

14:13 in viata nu exista bucurii
pure, neumbrite de tristete. Oricat
de mare ar fi bucuria, exista
Tntotdeauna si un element de
Tntristare, dupa cum s-a exprimat
Knox: „Bucuria se Tmbina cu
Tntristarea, rasul cu lacrimile."

**14:14 Cel cu inima ratacita se
va satura de caile lui, dar omul
bun va fi saturat de sus.** Cel ce se
indeparteaza de Domnul va culege

lui. Asa a spus Naomi: „Cel Atotpulernic m-a umplut de amaraciune. La plecare eram Tn belsug, dar acum Domnul ma ducc Tnapoi cu m&nile goale" (Rut 1:20b, 21a). Iar fiul risipitor a spus: „Cati argati ui tatalui meu au belsug de paine, iar eu mor aici de tbame!" (Luca 15:17).

Cel drept e multumit de eaile sale. deoarece sunt ale Domnului. El poate allr-maimpreunS cu David: „Paharul meu esle plin de da peste el" (Ps. 23:5c) sau eu Pavel: „Am luptat iupta cea buna, am terminal de alergat cursa, am pastrat credinta'" (2 Tim. 4:7).

14:15 Cel naiv și credul cade usor prada oricaror idei sau teorii noi. Cel prudent nu se lasa chiar asa de usor Tnduplecata, ean-tarind bine tot ceea ce i se prezinta, pazindu-si astfel pasii de cadere. Credinta insista Tntotdeauna sa i se prezinte eele mai solide probe, pe care le afla Tn Cuvantul lui Dumnezeu. Credulitatea accepta ca pe o realitate tot ce spune vremelniceul savani, filozof sau psiholog.

14:16 Omul Tntelept se teme, Tn sensul ca este atenl si cumpaneste bine Iucrurile. Desigur, verselul mai subliniaza si cealalta idee, ca omul respectiv se feme de Domnul.

Nebunul este arogant si neatent, dis-pretuind orice Tnfrangere și dand dovada de o nemarginita Tneredare in sine.

14:17 Cine este iute la manie face prostii. La suparare el eomile fapte fa.ru sa se opreasca pentru a lua Tn eonsiderare consecintele. Tranteste usi, azvarle lot cc-i sta Tn cale, urla, rosteste Tnjuraturi si insulte, sfaramS mobilierul, pentru ca Tn eele din urma sa paraseasca sccna dezastrului Tn culmea maniei. Dar dacii ar fi sa alegem. parca 1-am suporta mai usor pe accst om, decat pe eel dominat de intentii rele. Pe acesta toti ?l urasc din pricina vicleniei si a sangelui rece cu care comite aclele sale de duplicitate.

14:18 Cei prosti mostenesc nebunia. De vreme ce refuza sa ia seama la Tnvala-lura sanatoasa, inseamna ca prefcrea sa Tmbratiseze prostia.

Oamenii prudenti sunt onorati si ras-platiti datorita faptului cS acumuleaza Tncontinuu alte și alle cunostinle.

14:19 Proverbul acesta ne Tndreapta privirii spre triumful final al binelui asupra raului. Dumnezeu va razbuna cauza celor drepti. Si pentru Haman a venit ziua in care a trebuit sa se piece Tnaintea lui Mardoheu. Tot asa va veni ziua cand orice genunchi se va pleca Tn univers Tn fata lui Isus Cristos Regele regilor si Domnul domnilor.

14:20 Saracul este urat pana si de aproapele sau. N-ar trebui sa fie asa, dar este, de multe ori. Multi oameni leaga prietenii pornind de la interese proprii. Din aceasta pricina ei Ti evita pe cei saraci, Tntre^inand relatii doar cu cei bogati, Tn scopul atingerii scopurilor lor egoiste. Dar pe noi ar trebui sa ne intereseze oamenii Tn fiece de ceea ce putem face noi pentru ei, iar nu de ceea ce am putea obtine de la ei.

Intr-o anumita privinta, bogatul are multi prieteni, dar Tn alta el nu va sti niciodata cati prieteni adevarati are, cu alte cuvinte prieteni care sa-l iubeasca pentru ceea ce este, iar nu pentru ceea ce posedea.

14:21 Versetul acesta are negresit lega-tura cu eel precedent. Este pacat sa-i dispretuiesti pe saraci, deoarece Dumnezeu i-a ales (Iac. 2:5). Omul care **are mila de cei saraci** este binecuvantat prin Tnsesi actele de milostenie pe care le savarseste.

Sa nu uitam niciodata ca Domnul Isus a venit pe lume ca om sSrac. Cineva L-a numit: „prietenu meu din Nazareth fara nici un ban Tn buzunar.”

14:22 Cei care urzesc rautati si pun la cale planuri rele sunt sortiti sa se rata-ceasca. Cei care gandesc bine despre alii sunt rasplatiti cu Tndurare si adevar. Asta inseamna ca Dumnezeu !si arata buna-vointa fata de ei si-\$i tine promisiunile de a-i ocroti si rasplati. In plus mai Tnseamna ca oamenii ti vor rasplati cu loialitate si credinciosie.

14:23 Orice lucrare vrednica de cinste va fi de folos. In schimb, vorbaria goala nu duce dec^t la saracie. Cunoas,tem cu totii oameni care sunt Tn stare sa vorbeasca ore Tntregi despre problemele lor, tara Tnsa ca sa miste vreun deget pentru a le rezolva. Discuta cu Tnflacarare

despre evanghe-lizare, dar nu se clintesc din fotoliile lor pentru a da vecinilor vreo marturie despre Domnul Isus. Cu rasuflarea Tntretaiata Tsi

vor spune despre ce
inlentioneaza sa rea-lizeze Tn
viitor, dar nu due niciodata la
Tndeplinire planurile lor.

14:24 Gloria celor Tntelepti
sta Tn bogatiile lor. Ei pot sa se
laude cu ceva do pe urma
Tntelepciunii lor - fie ca este o va-
loare spirituals, fie materials. In
schimb prostii (nebunii) n-au ce
sa arate dupa o viata intreaga de
tmda decat prostia lor.

14:25 Un martor care spune
adevarul Tn fata instantei Ti va
scapa pe oameni de peri-colul de
a li se face o Tnscenare. Dar mar-
torul Tnselator denatureaza
faptele, cu toalc consecin^ele
dezastruoase care decurg dintr-
o atare Tnselaciune.

Cei ce veste^te Evanghelia
este un mar-tor adevSrat, care
scapS sufletelc de la moartea
vesnica. In schimb, „liberalii” si
„adeptii cultelor deraiate” sunt
martori per-fizi care spun
minciuni si due suflelele Tn
ratacire.

14:26 Omul care se leme de
Domnul are toate motivele sa se
Tncreada Tn El, sa fie sigur ca e
la adapost. Daca Dumnezeu este
pentru el, nimeni nu va putea sa-i
slea Tmpotrivii, Tn ultima instanta
(Ro. 8:31). Copiii acelui om vor
avea un loc de refugiu la umbra
aripilor lui Dumnezeu cand vor fi
atacati de cei rai.

14:27 Increderea Tn
Dumnezeu este un izvor de tarie
si vitalitate spirituala, care TI
invredniceste pe cineva sa evite
cursele mortii.

14:28 Cinstea unui rege
depinde de dimensiunea
loialitatii poporului, de gradul
s^u de multumire. Nu e cine stie
ce prestigiu pentru un print sa
de^ina un litlu, daca nu va avea
decat un numar mare de supusi
sau chiar deloc.

14:29 Omul care da dovada
de rabdare cand este provocat
demonstreaza un grad ridicat de
pricepere si Tntelegere. in schimb
eel impulsiv promoveaza prostia,
etaland-o Tn fata tuturor.

14:30 Inima sanatoasa din
acest versct ineamna o minte
Tmpacata, multumita. Iata cum
traduce Knox provcrbul: „Pacea
mintii Tnseamna sanatate pentru
trup.”¹

Invidia si patima sunt Tnsa Tn
detriments sanatatii trupului,
fapt confirmat de Dr. Paul
Adolph:

Printre cele mai frecvente cauze ale așa-numitor boli de nervi, recunoscute de psihiatri, sunt sentimentale de culpa, resentimentele (refuzul de a ierta), frica, anxietatea, frustrarea, nehotărarea, Tndoiala, gelozia, egoismul și plic-tiseala. Din nefericire, deși au reușit să depisteze cauzele tulburărilor de ordin emotiv, care provoacă boala, au eșuat lamentabil în efortul de tratare a acestor tulburări, pentru simplul fapt că din metoda lor lipsește credința în Dumnezeu.²²

exemplele lui Iosif,

14:31 Oricine profita de eel sarac îl insulta pe Creatorul acestuia. George Herbert a spus că omul a fost făcut după chipul lui Dumnezeu, dar, în plus, un sarac reprezintă "fidelă amprentă lui Cristos.

Al doilea rând al proverbului înseamnă că cei care se îndură de cei nevoiași îl cinstesc astfel pe Dumnezeu.

14:32 „Când celui rău i se face după cum merita, viața lui încetează. în schimb pentru eel drept p2na și în pragul morții tot mai este speranță" (Knox). Iuda este o ilustrație adecvată pentru prima parte a proverbului, pe când Pavel e o un exemplu graitor al adevărului din a ultima parte a versetului.

14:33 Fraza: „**înțelepciunea se odihnește într-o inimă pricepută**" ar putea însemna: (1) că înțelepciunea se simte în largul ei în inima unui astfel de om sau (2) că omul respectiv nu face parada inutilă de tot ce știe.

Al doilea rând este mai dificil de interpretat, sensul putând fi (1) că nu-ți va tre-bui mult până când vei afla ce se afla în inima celor nesocotiți; (2) înțelepciunea nu se cunoaște în inima nebunilor (RSV); (3) „înțelepciunea trebuie să dea din coale și să facă galagie înainte de a fi recunoscută de nebuni" (Text marginal Berkeley).

14:34 Pentru că o națiune să fie mare, liderii ei, guvernarii, precum și cei guvernați trebuie să fie oameni dreți, cu un caracter moral, carora să le meargă vestea pentru neprihănirea lor. În schimb corupția, spaga, mita, „subterfugurile murdare," scandalurile și toate formele de nelegiuire civilă ți aduc unei țări doar dizgratie.

14:35 Un dregător va privi cu bunăvoință asupra unui slujitor care se comportă înțelept (vezi

Mardoheu si Daniel). Dar mania lui se Tndreapta asupra celui ce are o purlarc rusinoasa. „Regele Tsi manifesta bunavointa fata de un ministru capabil, dar sc aprinde de manie unpotriva unui incompeteni"" (Moffatt).

15:1 O mare parte a capitolului 15 esle consacrată temei vorbirii. Un raspuns bland sau conciliant va preveni izbucnirea sau amplificarea maniei. Dacă-i vei raspunde unui om cu un cuvânt aspru, asta nu va face altceva decât să alimenteze natura lui pacatoasă. drept care Tn curând vei fi împinșat Tntr-o ceartă aprinsă cu el. Spurgeon ne oferă o pertinentă ilustratie Tn această privință:

Pe vremuri locuiam Tntr-un cartier în care grădina mea era despartită de proprietatea vecinului doar printr-un gard viu destul de pcrme-abii. Vecinul avea un câine, care s-a dovedit a fi un grădinar Tnfiorator de prost, drept care plantele mele n-au dus-o deloc bine. Prin unănare, într-o seară, pe când mă plimbam de unul singur, l-am surprins pe câine provocând stricăciuni grave și, Tntrucat mă aflam la mare distanță, am aruncat cu bat Tn direcția lui. spunșdu-i să piece numaidecal acasă. Dar potaia. În loc să meargă acasă, a luat Tn gura batul și s-a Tniatisat Tnaintea mea. dând din coadă fericit. Apoi a lăsat batul la picioarele mele. privind-mă Tn chip tare Tnduositor. Ce mai puteam face, decât să-l mângai și să-i spun că e un câine cuminte și că regret că i-am vorbit atât de aspru cu câteva minute mai Tnainte.³

15:2 De pe limba unui Tntept se preling informații de mare preț. El știe ce, când și cum să vorbească. În schimb, din gura nebunilor tasnesc Tnconlinuu prostia.

15:3 Dumnezeu este omniscient; ochii Săi sunt peste tot. Nimic nu-l esle ascuns. El veghează asupra oricărui cuvânt, la plii. gând sau motiv și al celor rlii, și al celor buni. Asta l-a determinat pe David să exclame: „O atare cunoștință este prea minunată pentru mine; este Tnală și n-o pot atinge"(Ps. 139:6).

15:4 Limba dulce Tnvioarează, alina și restaurează. În schimb vorbele perverse și malicioase frâng duhul.

15:5 Ne-am mai Tntalnit cu acest gen de om nebun, care TI considera pe total sau

drept inapoiat, demodat, incapabil de a-i mai da vreun sfat util. Dar fiul intelept primește tndreptarea parinteasca, beriefici-ind de pe urma ei. El este prudent si pe viitor va fi si mai prudent.

15:6 Cei ce au fost crescuti Tntr-o fami-lie credincioasa pot adeveri adevarul din primul rand al proverbului. Chiar daca parintii lor nu au fost bogati, le-au lasat copi-ilor o mostenire spirituals de o imensa va-loare.

Castigurile necinstite ale celui lipsit de scrupule Ti aduc numai necazuri, lui si Tntregii sale familii. O ilustratie adecvata o gasim Tn cazul lui Acan (Iosu'a 7).

15:7 Conversatia unui om Tntelept este plina de cunostinte practice. Dar eel nechibzuit nu poate fi de nici un folos pen-tru altii, deoarece'e n-are minte.

15:8 Primul rand al proverbului ne Tnvata cat de lipsit de valoare este un ritual din care lipseste realitatea. Omul rau poate sa-I aduca Domnului ofrande, dar Dumnezeu le dispretuieste. „Ascultarea este mai buna decat jertfa" (1 Sam. 15:22). Dumnezeu Isi gasește placerea in ruga-ciunea smerita a celui drept. „Jertfele placute lui Dumnezeu sunt un duh zdrobit; Dumnezeule," Tu nu dis-pretuiesti o inima zdrobita si mahnitS" (Ps. 51:17).

15:9 Calea celui rau li este foarte neplacutS Domnului. Dar El Ti iubeste pe eel ce traieste tn ascultare de CuvSntul Sau.

15:10 Proverbul acesta poate fi examinat din doua unghiuri. In primul rand ar putea fi considerat o descriere a doi oameni diferiti — eel ratacit, care **paraseste cararea** st eel ce nu vrea sa se lase tnvatat (eel ce **uraste mus-trarea**), si a pedepselor pe care le me-rita: unul este **aspru corectat** iar celalalt moare. Sau e posibil ca proverbul sa descrie unul si acelasi om, tn ambele segmente. Mai Tntai ratacirea lui ti atrage o asprS corectare. Dar el refuza sa Tnvetе din aceasta experienta, drept care tsi va pierde viata. Structura specifica poeziei ebraice (paralelismul) face ca a doua varianta sa fie cea plau-zibila.

15:11 Iadul și

Nimicirea (in

ebraica: *\$eol* si *Abaddon*| tn editia GBV: „Locuinta Monitor si Adancul") simbolizeaza lumea nevazuta de din-colo de mormant. Daca Dumnezeu stie tot ce se tntampla dincolo de moarte, in viata de apoi, **cu cat mai mult inimile** și gaturile secrete ale **fiilor oame-nilor** de pe pamant? „Nici o faptura nu este ascunsa de El, ci totul este gol si descoperit tnaintea ochilor Aceluia cu care avem de a face" (Ev. 4:13)/

15:12 Cel batjocoritor se zburleste, refuzand sa fie eorectat, **de aceea nu se duce la cei intelepti** s& primeasca sfa-turi, ci la eel de la care crede ca va primi ceea ce doreste sa auda. O alare politica este sortita esecului, nefacand altceva decat sa-1 pecetluiasca Tn Tncapatanarea lui, lasandu-1 in cloaca stagnarii.

15:13 O inima vesela se refleeta prin zambetul cuiva, pe cand o inima franta lasa urme adanci asupra fiintei omenesti, provocand descurajare si disperare.

15:14 Oamenii cei mai culri nu Tnceteaza niciodata efoitul de a-si Tnsusi noi cunostinte. **Dar gura neso-cotitilor se hraneste din nebunie.** „! nteleptii se Tnteleptesc si mai mult, nepriceputii devin tot mai opaci."

15:15 Proverbul pare sa contrasteze pesimistul si optimistul. Primul este mereu abatut, timid si negativ, pe cand al doilea pare sa fie mereu pe tnaltimi. bucurandu-se din plin de viata.

15:16 Mai bine un credincios sarac decat un bogat care se framarita tol timpul. Bogatiile sunt Tnsotite de **tul-burari**, pe cand credinta implica o viata fara Tngrijorare.

15:17 Un blid de legume Tntr-o atmosfera de iubire face mai mult decat un cotlet delicios tntr-un mediu marcat de certuri. „Mai bine o man-care de legume, decSt cele mai alese bucate servite pe fond de ura," spune Moffatt.

Un vitel ingrasat este eel creseut Tn grajd, cu cele mai alese nutreturi, a carui came este frageda si cu gust pla-

cut. Joseph R. Sizoo spune: Intr-un oras din apropiere am vizitat una din cele mai luxoase mosii pe care le-am vazut vreodata in America. Imobilul era prevazut cu semineuri italiene, tapiserii belgiene, covoare orientate si picturi scumpe. I-am spus unui prieten: „Ce fericiti trebuie sa fi fost cei ce au locuit in acest palat!” „N-au fost deloc fericiti.” mi-a raspuns el. „Desi au fost milionari, sotul si sotia nu si-au vorbit niciodata. Palatul acesta a fost un viespar de ura! Oamenii acestia n-au avut pic de dragoste pentru Dumnezeu sau unui pentru celalalt.” (*Our Daily Bread*)

15:18 Un om iute la martie mereu va da nastere la certuri. In schimb omul mai intelept va sti cum sa evite **neintelegerile** sau cum sa le aplaneze, dupa ce au izbucnit.

15:19 Drumul leneşului este presarat cu tot felul de greutati. Poate ca acestea sunt pretextul de care se foloseste pentru a sta cu mainile in sîni. **Cararea celor drepti** este netezita.

15:20 Fiul intelept aduce multa bucurie tatalui sau. Dar eel indaratnic isi trateaza mama cu dispret, im-potrivindu-se vointei ei si neavand nici considerate pentru lacrimile ei.

15:21 Un prost se lafaie in prostia lui, caci n-a cunoscut altceva mai bun. Pentru un intelept bucuria vietii este sa trîiasca in cumpatara si neintinare de orice lucru imoral.

Unui pore ii place sa se tavaleasca in noroi, pe cand o oaie cauta pasunea curata.

15:22 Cand oamenii actioneaza de capul lor, fara sa caute sfatul altora, praful se alege de planurile lor. Mult mai sigur este sa culegi o gama larga de informatii si sfaturi. Oamenii cu experienta te pot preveni cu privire la pericolele ce trebuie evitate, iti pot sugera metodele cele mai bune, etc.

15:23 Mare este satisfactia de a putea da un raspuns sincer si util. De aseme-ne-a, un cuvânt rostit la timpul sau, pentru implinirea unei anumite nevoi, este de mare pret. Vezi Isaia 50:4: „...un cuvânt la timpul s&u pentru eel obosit.”

Isus ştie sa rosteasca acel cuvânt.

15:24 Cararea celui intelept duce in sus, ajutandu-l sa. evjta cararea ce duce in jos, la moarte si pierzare. Din nou ni se aminteste despre cele doua drumuri si doua destine ale omenirii.

15:25 Domnul vasurpaavereacelui arogant si dur, dar va apara hotarul micii parcele a vadovei asuprite.

15:26 Domnul detesta planurile rele ale celor lipsiti de scrupule, dar Isi gaseste placerea in cuvintele celor curati.

15:27 Proverbul acesta se refera probabil la un judecator sau alt slujbas public ce-si sporeste conturile bancare prin mita ce o ia. Procedand astfel el Incalca principiile dreptatii si se com-promite. Dar, ceea ce e si mai grav, aduce necazuri nesfîrsite peste familia sa. Omul care refuza sa primeasca mita este eel ce-si pretuieste viata.

15:28 Un om bun se gandeste inainte de a vorbi, cumpanind cum sa raspunda. Dar de indata ce deschide gura eel rau, din ea navaleste un suvoi de cuvinte nepotrivite, murdare si imorale.

15:29 Domnul Se **departeaza de cei rai** in sensul ca nu are partasie cu ei iar ei nu tin legatura cu El prin rugaciune. Credinciosii au insa acces imediat la Suveranul universului, fiind primiti in chiar sala tronului cerului, atunci cand se roaga. „Stim ca Dumnezeu nu asculta pe pacatosi, ci, daca este cineva temator de Dumnezeu si face voia Lui, pe acela Tl asculta” (Ioan 9:31).

15:30 Atitudinea de optimism tonifiant a cuiva, manifestata printr-o fata mereu zambitoare, este conta-gioas^, imbarbatandu-i pe cei cu care intra in contact. De asemenea, vestile bune invioreaza fiinta.

15:31 Cei ce tine seama de sfatul bun ce duce la adevarata cale a vietii va ocupa loc printre inteleptii pamantului. Invataturile Bibliei in general si cele ale evangheliei in special sunt data-toare de viata.

15:32 Daca cineva refuza sa asculte

de învătaturile sanatoase, înseamnă ca se disprețuiește pe sine și se arunca în prăpastia pierzării. **Dar eel care asculta mustrarea** Ți promovează interesele supreme.

15:33 Frica de Domnul este disciplina ce conduce la înțelepciune. Smerenia merge înaintea slavei.

B. Preamărirea stilului de viață neprihanit (16:1-22:16)

16:1 Numele leghova (Domnul) apare de noua ori în primele unsprezece versete ale capitolului 16. Omul poate face planuri din timp, dar Domnul este suveran, anulând toate cuvintele omului, întru împlinirea plănurilor sale. „Omul propune dar Dumnezeu dispune.”

De pilda, Balaam a vrut să-l blesteme pe Israel, dar cuvintele ce i-au ieșit din gura au fost, în realitate, o binecuvăntare (Nu. 22:38; 23:7-10).

Sau să luăm exemplul lui Caiafa, care a rostit cuvinte ce au depășit propria sa înțelepciune (Ioan 11:49-52). Irod și Pilat au conspirat pentru a-l face lui Isus ceea ce Dumnezeu deja rânduse să facă (Fapte 4:27, 28).

Proverbul ar mai putea însemna că deși copiii lui Dumnezeu persecutați planuiesc adesea dinainte ce să spună la procesul lor, Dumnezeu le dăruiește cuvintele adecvate la vremea potrivită (Mat. 10:19).

16:2 Caile unui om sunt acțiunile sale exterioare, după care el se judecă și pe care le declară curate. Dar Dumnezeu vede motivele și intențiile inimii. „Cine poate să-și înțeleagă ero-rile? Curatește-mă de greseli secrete” (Ps.19:12)!

16:3 Cea mai bună, modalitate de a ne asigura că visele și telurile noastre se vor împlini este să le încredințăm Domnului. J. Allen Blair spune:

Uneori ne trezim că suntem tulburati și deprimati, chiar atunci când ne străduim să facem lucrarea Domnului. Oare ar putea fi vreun lucru mai potrivit dorinței lui Dumnezeu față de noi? Dumnezeu nu

poate lucra cu inimi pline de neliniște. Ori de câte ori un creștin ajunge în această stare, va trebui să se oprească numaidecât și să se întrebe: „A cui este lucrarea?” Dacă este lucrarea lui Dumnezeu, să nu uiti niciodată că și povai'a ei îi aparține tot lui Dumnezeu. Nu tu ești eel important, ci Cristos! El lucrează prin noi. Prin urmare, ce trebuie să facem când lucrurile nu merg cum ar trebui? Să mergem la El! Orice alt lucru va constitui un act de neascultare.²⁴

Rugăciune: „Dăruiește-mi ochiul care să-L vadă pe Dumnezeu în toate și mâna care să-L slujească în toate, și inima care să-L binecuvănteze pentru toate” (Daily Notes).

16:4 Versetul acesta nu sugerează că Dumnezeu i-ar fi creat pe unii oameni pentru a fi condamnați. Nicaieri Biblia nu propagă doctrina reprobării. Oamenii sunt condamnați în urma propriilor lor decizii, luate de bună voie, nu prin vreun decret al lui Dumnezeu.

Proverbul ne spune, mai degrabă, că Dumnezeu are un scop, un tel, un plan în toate lucrurile. Pentru orice cauză există un rezultat, pentru fiecare faptă este o răsplătă sau o pedeapsă. El a rânduit o zi a necazului sau raului pentru cei răi, după cum a pregătit raiul pentru cei ce-L iubesc. „Tot ce a răcut Domnul Ți are destinul; iar destinul omului rău este nimicirea” (TEV).

16:5 Domnul urăște orgoliul omului. După cum s-a arătat deja, sintag-ma: **„deși își vor uni forțele”** înseamnă, textual: „mână în mână.” În acest context expresia sugerează, probabil, certitudinea faptului că eel rău va fi pedepsit.

16:6 Doctrina acestui verset trebuie studiată în lumina tuturor celorlalte versete din Scriptura pe această temă. Nicidecum nu se poate interpreta în sensul că omul ar putea fi mântuit prin manifestarea unei atitudini de milostenie și de sinceritate. Mântuirea este numai prin har, prin credință în Domnul. Numai în măsura în care **îndurarea și adevărul** sunt semnele

existentei unei credinte mantuitoare se poate spune ca acestea Ti curatesc pe un om de faradelege.

A doua parte a proverbului este clara, eel putin la prima privire. Incredandu-se in Domnul, oamenii pot scapa de necazuri si nenorociri.

16:7 Ca atatea alte proverbe, si aici putem afirma ca aceasta e regula generala, dar nu fara exceptii. „O viata neprihSnita dezarmeazS opozitia.” Sau, dupa cum s-a exprimat Barnes: „Bunatatea are puterea de a-i incanta si a-i cuceri pentru sine pana si pe dusmani.”

Stanton l-a tratat pe Lincoln cu un dispret total, numindu-l: „un clovn de speta joasa” si „gorila primara.” Ba mai mult, a spus el, nu e nevoie sa te duci in Africa pentru a prinde o gorila, pentru ca ai deja una in Springfield, Illinois. Lincoln nu s-a razbunat nicio-data. Mai degraba, l-a numit pe Stanton in fruntea ministerului apararii, cfezand ca era eel mai calificat pentru a ocupa acest post.

Dupa ani si ani, cand Lincoln a fost asasinat prin Tmpuscare, Stanton a privit fata lui aspra si a spus, cu lacrimi in ochi: „Aici zace eel mai mare drega-tor de oameni pe care l-a vazut lumea.”

16:8 Mai bine este sa ai un venit modest, pe care t-ai castigat Tnsa pe cai cinstite, decat venituri uriase, dar in conditii de nedreptate sau de fraudS.

16:9 Dupa cum ni s-a amintit in ver-setul 1, omul depune eforturi asidue pentru a-si cl&di o cariera, dar numai Domnul stabileste care dintre planuri se vor Tmplini. Saul din Tars si-a facut planul sa-i persecute pe sfintii crestini din Damasc, dar a sfaYsit prin a deveni unul dintre ei! Onisim a intentionat sa-l paraseasca pe Filimon pentru totdeauna, dar Dumnezeu l-a adus tnapoi, in conditii mai bune decat ar fi avut daca n-ar fi plecat.

16:10 Pentru ca un rege este reprezentantul lui Dumnezeu (Rom. 13:1), edictele si deciziile sale sunt insotite de autoritate si de finalitate. Prin urmare, gura lui nu are voie sa

gre^easca fajudecata.

16:11 La Dumnezeu functioneaza un oficiu al standardelor, in cadrul caruia El stabileste cumpana dreapta si greutatile de cantarit. Cand oamenii se poarta in conformitate cu standardele Sale, El ti aproba. si-i binecuvanteaza.

16:12 Realmente este o rusine pentru oricine sa faca rau, dar in special pentru regi. Ei fl reprezinta pe Dumnezeu in postul pe care Ti ocupa si, prin urmare, au o responsabilitate mai mare. Tronul este intarit pe temelia faptelor bune.

Trebuie sa. adaugam ca versetul ar mai putea Tnsemna ca este o rusine pentru regi ca supusii lor sa faca raul. Un guvern legal si drept trebuie sustinut prin neprihanire. Acolo unde au fost abandonate normele morale va domni anarhia.

16:13 Regii buni nu-i apreciaza pe cei ce flateaza sau dau dovada de tatar-nicie in vorbirea lor. In schimb Ti pretuiesc pe cei pe al caror cuvânt [e poti bizui, pe cei ce sunt oameni sin-ceri, dintr-o bucat^.

16:14 Trebuie sa te porti cu mare atentie fata de rege, deoarece dac& l-ai ofensat, una-doua te condamna la moarte. Inteleptul nu-l va provoca pe dregator fara rost, ci va cauta sa-l Tmbune.

16:15 Cand regele e bine dispus, fericirea de pe fata lui raspandeste in jurul sau bucurie in tot regatul sau. Bunavointa sa are acelasi efect Tnviora-tor pe care-l au norii ce aduc ploaia tarzie.

16:16 Bogatiile pamantești nu se pot compara cu Tntelepciunea si cu-noasterea. Bogatiile adesea dispar peste noapte, dar Tntelepciunea divina dainuie in veac.

16:17 Cei drepti merg pe calea sfinteniei si nu se abat pe cararile latu-ralnice ale pacatului. Cine merge drept Tnainte pe aceasta carare Tsi pazeste viata de greutati si necazuri.

16:18 Un arbore malt atrage ful-gerele. Tot asa Dumnezeu Ti doboara pe cei trufasi. Oamenii Tncrezuti ajung,

in cele din urma, sa suferi vreo experienta umilitoare, menita sa-i de-zumfle, sa le reteze trufia. In fond, e de ajuns sa ai un mic ac, pentru a perfora un balon mare.

Mandria este cea care a provocat caderea lui Lucifer -. dupa cum a descris Marlowe acest eveniment: „mandria lui cutezatoare si obraznicia sa sunt cauzele pentru care Dumnezeu l-a alungat din fața raiului.”

16:19. Mai bine este sa ai tu insuti un duh smerit si sa te Tnsotesti cu cei de jos, decat sa Tmparti cine stie ce avant-taje cu cei mandri.

Doreșu' cumva sa fii'cel dintSi? - atunci slujeste cu smerenie. Vrei sa te Tnalti? - atunci coboara. Dar oricai de jos te-ai coborT, Cei Preainalt a coborat mai mult decat tine. —*Autor necunoscut*

16:20 Cine cugeta cu intelegiune la cuvSnt va gasi binele si oricine se increde in Domnul este fericit. Prin

urmare, proverbul spune: „Citeste Biblia! Cugeta la ceea ce ai citit și Tncrede-te Tn Cei care a scris-o.”

16:21 Omul cu adevarat Tntept va fi recunoscut pentru discernamantul si patrunderea sa spirituala.. In plus, maniera placuta in care vorbeste el Ti va determina pe altii sa fie mai dispusi de a-l asculta si a invata. „Cuvintele Tntepte te fac mai convingator” (NASB) (sau cum se spune pe romanește: „Vorba dulce mult aduce,” n.tr.)

16:22 Priceperea are rolul unui izvor de viata, aducandu-i celui ce o poseda multa Tnviorare, pe cand ne-bunia este un bici pentru nebuni, care sunt pedepsiti prin propria lor prostie. „Nebunia este pedeapsa nebunilor” (Berkeley).

16:23 Vorbirea unui om Tntept este un indiciu pentru ceea ce se afla In inima sa. El Tsi etaleaza cunostintele prin ceea ce spune. Iar afirmatiile sale sunt dublate de o anumita persuasiune. El vorbește cu autoritate.

16:24 Cuvintele placute si blande au calitatile unui fagure de miere — fiind

placute la gust si sanatoase pentru oase. Cum se exprima Kidner: „A spune lucruri frumoase cand putem face acest lucru este un bine simplu pe care-l putem face unei persoane, pe plan mental și apoi pentru organismul sau.”

Watchman Nee a relatat cazul unei femei al carei sot nu avea niciodata cuvinte de apreciere pentru nici. un lucru facut de ea. Drept care ea era mereu mgrijorata ca s-ar fi putut sa greșeasca Tn datoria ei de sotie sau mama. E posibil ca aceasta sa fi declansat Tn ea tuberculoza. Pe cand se afla pe patul de moarte, sotul i-a spus: „*Siu* stiu ce-o sa ne facem fara tine, deoarece tu ai facut atat de mult si atat de bine.” „De ce nu ai spus acest lucru mai devreme?” a Tntrebat ea. „Vezi, eu m-am blamat tot timpul pe mine, doar pentru ca tu niciodata nu mi-ai spus Bravo !”²⁵

16:25 Adevarul acesta se gaseste si la 14:12, fiind repetat din ratiuni de subliniere. S-ar parea ca e la mintea cocosului ca Tn rai se ajunge fiind bun si facand ceea ce e bine. Dar realitatea este ca singurii care vor ajunge Tn rai sunt pacatosii salvati prin har.

16:26 Cine munceste, pentru el munceste, caci foamea lui il indeam-na la lucru. El stie ca daca nu muncește, nu va primi salariul. Or, fara bani nu va putea cumpara alimente de la bacanie. Prin urmare, daca s-ar Tntampla sa se lase la un moment dat de lucru, foamea l-ar Tndemna sa reia munca.

Principiul este adevarat si Tn dome-niul spiritual. Cand ne dam seama de profunda noastra nevoie spvrituala, suntem Impinsi catre CuvantuI lui Dumnezeu si catre rugaciune.

16:27 Versetele 27-30 ne ofera diverse fatete ale rautatii. Mai Tntai vedem omul rau Tn postura celui care sapa (sau „pregateste”) nenorocirea si a carui vorbire este **ca un foe aprins**, provocand arsuri si rani acute.

16:28 Omul pervers este eel ce denatureaza adevarul. Prin minciuni, prin jumatati de adevar sau prin pre-

zentarea incompleta a faptelor, el raspandeste discordia. Cel ce umbla cu vorba ?i va desparti pe prieteni apro-piati.

16:29 Omul violent cauta sa-1 duca Tn eroare pe aproapeie sau, Tncurajandu-l sa ia parte Tmpreuna cu e! la diverse infractiuni (vezi Rom. 1:32)

16:30 Expresia fetei poate transmite conotatii rele. De pilda, cand un om trage cu ochiul asta poate indica colaborare in directia comiterii unor fapte rele. Buzele stranse pot exprima hotararea de a duce la capat un asemenea plan.

16:31 „Daca” din acest verset trebuie eliminat. Perii ai bi reprezinta o viata lunga - o cununa de slava sau de frumuseti, deoarece este considerate Tn acest context o rasplata pentru o viata dreapta. Prin urmare, versetul 31 este contrariu! versetului 23 din Psalmul 55: „Oamenii setosi de sange si Tnselatori nu vor trai nici jumatate din zilele lor.”

16:32 Omul care stie sa-si stlpaneasca nervii este un erou mai mare decat un cuceritor militar. Izbanda Tn acest domeniu este mai greu de obtinut decat cucerirea unei cetati. Daca nu ma credeti, nu aveti decat satncercati!

Desi a fost unu! din cei mai puternici Tari ai Rusiei, Petru eel Mare a esuat Tn acest domeniu. Intr-un acces de mSnie, !-a lovit pe gradinarul sau, care, dupa cateva zile, a decedat. „Vai,” a spus Petru cu tristete, „am cucerit najiuni, dar n-am fost Tn stare sa ma cuceresc pe mine!”²⁶

16:33 In VT si chiar pana la Rusalii, tragerea la sorti era o modalitate legitima de a afla voia lui Dumnezeu. La prima vedere era un proces aleatoriu, dar Domnul a interveni, aratandu-Si calauzirea.

Astazi Cuvantul integral al lui Dumnezeu ne ofera o cunoastere temeinica a voii lui Dumnezeu. Cand avem nevoie de calauzire speciala Tn chestiuni pe care nu le gasim tratate Tn Cuvant, putem afla voia Sa asteptand sa primim raspuns la rugaciunile noastre. Apoi constatam ca toate deciziile vin de la Domnul.

17:1 O bucata de paine uscata mancata Tntr-un cadru linistit este mai buna decat o

masa bogata Tntr-o casa luxoasa, unde se petrece din plin, dar din care se aud certuri si Tn care oamenii nu sunt fericki.

17:2 Un slujitor capabil adesea se va ridica mai presus de un fiu care aduce ru-sine. Astfel, slujitorul lui Solomon. Iero-boam, a obtinut controlul asupra a zece din semintiile Israelului, lasandu-i fiului lui Solomon, Roboam, doar doua.

. Slujitorul are adesea parte de mostenire alaturi de fii, pe picior de egalitate. In cazul lui Avram, se parea la un moment dat ca slujitorul sau avea sa-i fie singurul mostenitor (Gen. 15:2,3).

17:3 Dumnezeu poate face ceea ce nici un cuptor nu poate face. In cuptor se Tncearca argintul si aurul, dar Domnul poate Tncerca inima omului. In procesul acestei Tncercari, El inlaturii zgura, purificand viata pana cand Isi vede oglindit chipul in acea viata.

CSnd cararea vietii te va duce prin Tncercari dc foe,

Ham! Mcu Tti va fi de ajuns;

Flacara nu te va vatama, caci Eu am grija ca ca Doar zgura s-o Tniature si aurul sa-l Iamureasca.

-George Keith

17:4 Cel care face rau asculta cu luarc aminte la buzele nelegiuite, gasindu-si placerea in minciuni, zvonuri neTntemeiate si acuzatii false. La randul lor, minci-nosilor le place sa asculte tot felul de barfe si relatari izvorate din malitie. in aceasta privinta, genul de cuvinte cu care se hraneste un om este un bun indiciu pentru ceea ce zace Tn inima sa.

17:5 Deja am vazut la 14:31 ca oricine TI batjocoreste pe cel sarac II insulta de fapt pc Creatorul acestuia (vezi Iacov 5:1-4). Oricine priveste fara mila, cu satisfactie Tn inima sa, la nenorocirea (care aproape Tntol-deauna Ti duce pe cei saraci la si mai mare saracie) nu va ramane nepedepsit de cat re Domnul. Cartea Obadia rosteste sentinta de pierzare pentru Edom, pentru faptul ca s-a bucurat de caderea Ierusalimului.

17:6 Batranilor le face cinste sa aiba o multime de urmasi evlaviosi (vezi Ps. 127:3-5; 128:3). Tot asa si copiii pot fi recunoscatori pentru tatal lor. Nu gasim

aici nici o justificare pentru existenta asa-numitei prapastii dintre generatii.

17:7 Cuvintele alese și nobile par nelalocul lor în gura unui nebun. Chiar și mai nepotrivite sunt buzele mincinoase în cazul unui print. Lumea se așteapta la mai mult din partea copiilor lui Dumnezeu, întrucât ea ne masoara după un standard mai mult decât eel folosit în cazul ei.

17:8 Mita poate parea, la prima vedere, ca un lucru care aduce noroc. Dar oricine recurge la mita va constata ca intr-adevar aceasta face minuni pentru el, deschizând uși, obținând favoruri și privilegii sau ajutându-l să iasă din bucluc.

17:9 Omul care refuza să-și aduca aminte de ofensa ce i s-a adus urmărește dragostea și prietenia. Cel care insistă să scoată la iveală supărări din trecut nu face altceva decât să puna ziduri de despărțire între el și prietenii săi.

„Când învâtam să iubim,” scrie Adams, „în vâtam să acoperim, să uităm și să trecem cu vederea multe greseli ale altera.”

O femeie îi spune alteia: „Nii-ți amin-testi ce lucruri rele a spus despre tine?”

La care femeia îi răspunde: „Îmi amintesc, dar tu mi-ai mai amintesc și faptul că le-am uitat!”

Lui George Washington Carver i s-a refuzat intrarea la colegiu pe motiv că era negru. După mulți ani, când cineva l-a întrebat cum se numea colegiul respectiv, el a răspuns: „Nu are importanță!” Vedeti, dragostea a învins.

17:10 O simplă mustrare produce o impresie mai puternică asupra unui om înțelept decât o bătaie strasnica aplicată unui nebun. De obicei oamenii sensibili nu au nevoie să li se aplice forme drastice de disciplină. Dar cei ce nu iau seama la muștrări au nevoie să fie luați din scurt, pentru că acestor oameni le vine foarte greu să accepte că au greșit vreodată.

17:11 Cel rau nu caută decât ras-coala, nefiind dispus să se supună în fața autorităților legitime. Un astfel de om este hotărât să-și facă voia cu orice pret. **Solul fără milă** din acest

verset ar putea fi un organ al legii care vine să-l aresteze la porunca regelui sau ar putea fi solul mortii, trimis de Dumnezeu.

17:12 Ursoaica jefuita de puii ei este fioroasa, nepufend sa i te impotriva?ti. Dar ea nu e nici pe departe atat de periculoasa cat este nebunul Tntr-un acces de nervi. De Indata ce-i intra Tn cap o idee, nimic nu-l mai poate opri pana nu o vede adusa la indeplinire.

17:13 Blestemul planeaza-asupra casei celui ce rasplateste un act de bunatate cu unui ostil. David 1-a rasplatit pe fidelul sau general Urie cu un act de perfidie si, in consecinta, a adus nenorocire asupra casei regale (2 Sam. 12:9, 10).

17:14 Cand digul este strapuns, apa care navaleste cu viteza mare prin el lar-geste numaidecat spartura. Tot asa este si cu certurile. Mici netntelegeri se transforma adesea tn conflicte de mari proportii. Prin urmare, este mai bine sa pui capat unei certe in faza incipienta. Altminteri s-ar putea sa te trezesti atras tntr-un razboi cum pi it.

17:15 Lui Dumnezeu nu-I plac cazurile de Tncalcare a dreptatii. A-l achita pe cel vinovat sau a-l condamna pe cel nevinovai - iata doua lucruri care nu-I fac deloc placere. Tribunalele noastre sunt pline de aceste cazuri, dar oamenii vor da socoteala pentru aceste riedreptati c^ind vor sta tnain-tea lui Dumnezeu. Dictionul: „Dreptate, dreptatea s-o urmaresti" rasuna de-a lungul coridoarelor istoriei'.

17:16 Nechibzuit este omul care cheltuie o multime de bani pentru dobandirea multor cunostinte, fara ca sa aplice apoi aceste cunostinte. Pentru a-ti tnsusi temeinic aceste cunostinte se cere sa fii animat de motive bine stabilite. Trebuie sa posezi „o minte dispusa sa Tnvete" (Moffatt).

Un al doilea sens al proverbului, mult mai plauzibil, pare sa fie unnatorul: nebunul nu trebuie sa-si cheltuie banii pentru dobandirea Tntelep-ciunii, cand de fapt nu poseda din start capacitatea de a pricepe. „Cum vine asta? Un pret Tn mana nebunului, ce doreste sa cumpere Tntelep-ciune, cand Ti lipseste capacitatea de a-si tnsusi Tntelep-ciunea? (Berkley). El credc ca poate cumpara Tntelep-ciunea, ca si cand ar fi o paine, nerealiztind ca trebuie sa

aiba o inima priceputa.

17:17 Prietenul adevarat iubeste oricand - si la bine, si la rau. Adesea e nevoie sa vina vremuri grele pentru a se arata cine sunt prietenii adevarati. In Biblia lui D. L. Moody se gaseste aceasta insemnare: „Un prieten adevarat este ca iedera - cu cat este mai mare ruina, cu atat mai strans se lipe^te de tine.”²⁷.

Prietenul... in nenorocire ajunge ca un frate. Cu alte cuvinte, unul din cele mai man privilegii pe care le ai de la un frate este sa stea alaturi de tine cand ai mai mare nevoie de el.

Nu putem sa nu-L descoperim pe Domnul Isus tn acest verset.

Nu e ceas in care El sa nu fie aproape de noi,
Nici unul, nici unul!
Nu e noapte atat de neagrii meat dragbstea Sa
pentru noi sa n-o strapunga,
Nici una, nici una!

-Johnson Oatman

17:18 Versetul acesta Ti modifica pe eel anterior, aratand ca dragostea nu trebuie sa fie lipsita de discernamant. Ar fi un gest necugetat sa te Tnvoiesti sa garantezi achi-tarea de catre un prieten a datoriilor sale, clnd acesta ar putea ajunge in imposibili-tatea de a si le achita. Orice om care are nevoie de un garant prezinta un grad ridi-cat de rise pe plan financiar. Atunci [de.ee](#) sa te pui garant pentru o astfel de persoana?

17:19 Cine iubeste pacatul iubeste cer-turile si vice-versa. Omul care-si zidește poarta prea inalta este eel care (1) vorbeste cu aroganta (Moffatt); (2) face parada de bogatiile sale; sau (3) traie^te Tn huzur si, probabil, se intinde mai mult decat Ti este patura. Un astfel de om se joaca cu viata sa, periclitand-o.

17:20 Cel cu inima prefacuta nu va castiga niciodata iar limba perversa nu va prospera. Acestea doua atrag raul sj Tmpiedica fericirea.

17:21 Parintele unui batjocoritor traieste incoltit de durere. Nu e nici o bucurie in a sti ca esti tatal unui prost.

17:22 Aid aflam din nou ca felul cum arata cineva Tn exterior depinde in mare masura cu refacerea sa de pe urma bolii sau a unui accident. Cel bine dispus va

favoriza o vindecare mai rapida. Pe cand, un dun frant si coplesit de Tntristare va secatu vitalitatea cuiva.

tntr-o nota de subspl la acest verset din Versiunea Berkeley se spune: „Terapie adusa la zi, neTntrecutii.”

Medicii din ziele noastre ne spun ca rasul esic binefacator pentru organism. Astfel, arata ei, cand rSdem, expiram puternic, provocand o coborare a diafragmei si o expansiune n plamanilor, soldatacu sporircacaniilaaii deoxi-gen absorbita dc aceste organe. Tn acelasi timp, prin expansiunea ei laterala, diafragma Ti face inimii un usor masaj ritmic. Iar acest organ nobil reactioneaza prin intensifiarea batailor sale, antrenand o accelerarc a circiitului sangvin. FicatuI, stomacui, pancreasul, splina si basica udului sunt astfel puternic .stimulate, toate confirmand ceea ce spunca Tntelcptul grcc Aristotel, referitor ia ras: „Este un cxercitiu fizic de mare pret pentru nientinerea sanatatii.”^{28*}

Dar nu toate formele de ras sunt saniitoase, dupa cum arata Howard Pollis, profesor de psihologie de la Universitatea statului Tennessee. Astfel, c^nd rasul si zambelul sunt folosite Tn mod agresiv - de pilda, pentru a batjocoripe cineva, a-1 pune Tntr-o situatie jenanla - ele nu mai sunt sana-toase, ci pot provoca mai mult rau celui care rade decat celui asupra caruia este Tndreptata baljocura,

Un dun mahnit usuca oasele - afir-matie cu care Blake Clark este Tntru totul de acord:

Emotiile te pot Tmbolnavi. Pot sa-ti provoace pierderea parului, sa declanseze dureri cumplitc de cap, sa biocheze caile respiratorii si sa declanșeze astma si alergifle; pot cauza o Tngustare a gatului, provocand laringila, dupii cum pot face sa apara tot felul de cczemc, b;i chiar pot duce la pierderea dintilor. Emotiile pot vatama si interiorul unui om, declansand ulcere si alte boli, iar la femei pot duce la pierderea sarcinii, la impotentia pentru barbat - si m|x||c alte rele. Emotiile pot ucide.²⁹

17:23 Cel rau primește mita pe ascuns pentru a influenta-decizia judecli-torului, tacand sa fie Tn favoarea lui. .

17:24 Un om priceput Tsi fixeazii

Tntelepciunea ca tel tnaintea ochilor s5i, pe care purcede apoi sa-l.atinga. In schimb nebunul nu are ambitii binedefmite. In loc sa caute Tntelepciunea, act care ar reclama un grad ridicat de disciplina din partea sa, ochii lui ratacesc peste tot in lume, hranin-du-se cu tot felul de Tnchipuiri.

17:25 Una din marile Tntristari de care au parte parintii este sa le fie dat un copil ce nu le aduce decat durere si amaraciune.

17:26 Nu este bine sa pedepsesti pe eel drept, nici sa lovesti pe nobil din cauza integritatii sale. Si totu5i, aceasta perversitate are loc in fiecare zi.

17:27 Cel ce are cunostinta isi con-troleaza cuvintele si cine are un spirit calm este un om de inteles. Vorbele necugetate si nervii tradeaza un caracter defectuos.

17:28 Pe nebun nu-l poti recunoaste dupa expresia fetei, deoarece uneori pare foarte intept. „Daca nu deschide gura, ar putea trece drept intept" (Moffatt).

„Uneori," spune James G. Sinclair, „este mai bine sa nu-ti deschizi gura, chiar daca oamenii .te vor considera un prost, decat sa ti-o deschizi si sa dovedesti ca esti asa cum te considera ei."

18:1 Dificultatea intelegerii acestui proverb reiese si din numarul mare de talmaciri ce i s-au dat.

Un om care se izoleaza urmareste implinirea propriei sale dorinte si se revolta impotriva oricarei judecati sanatoase.

Este neconformistul, care insista sa i se faca pe plac, chiar atunci cand opinia lui este in vadita contradictie cu metodele si cunostintele dovedite in mod clar corecte. El sfideaza tntelepciunea sanatoasa prin afirmarea eului sau.

Versiunea RSV traduce total diferit acest verset: „Cel ce este instrainat cauta pretexte pentru a respinge orice judecata sanatoasa." Cu alte cuvinte, eel instrainat cauta scuze pentru a-si justifica tot felul de purtari iresponsabile.

Traducerea lui Knox este oarecum si-milara, neavand

nevoie de nici o explicate: J^u e om care sa caute mai repede pretexte decat eel ce rupe relatiile cu un prieten. Dar el nu are niciodata dreptate.¹⁴

Comentatorii evrei cred ca acest

proverb elogiaza viata de separare fata de pacat si nechibzuinta. Omul care procedeaza asa urmareste interese proprii superioare, dand dovada de adevarata Tntelepciune. Desi interpretarea aceasta e valabila in esenta ei, nu e plauzibila Tn lumina textului.

18:2 Nebunul refuza sa asculte de ce-i spun oamenii priceputi. Pe el nu-l intereseaza decat sa-si exprime propriile sale pareri, decat sadeam vileag adevaratul sau caracter.

18:3 Cand vine eel rau, vine si dis-pretul; si, odata cu rusinea, vine si injosirea. Este un alt mod de a spune ca in afara un om va avea parte de rusine ^i de ocară, cand inauntru a adunat Tn inima sa rautate si josnicie.

18:4 in general vorbind, cuvintele gurii unui om nu-l tradeaza. Ele sunt **ape adan-ci** ce ascund adevaratele sale ganduri si motivatii.

In contrast cu aceasta, izvoru! de tntelepciune este **ca un suvoi care curge intruna**. Cu alte cuvinte, mesajul intelegiunii este limpede, transparent.

Dupa Moffatt cuvintele unui om mtept sunt ca un izvor adanc, ca un suvoi navalnic si ca o tantana a vietii. Adica sunt profunde, nu superficiale; curgatoare, nu statatoare; Tnvioratoare, nu insipide.

18:5 Dumnezeu condamna aici rasturnarea unor valori morale. A te purta piirti-nitor fata de cei rai Tnseamna a tolera rau-tatea lor. A-i depozeda pe cei neprihaniti de dreptate - spune Lowell - e ca si cand ai pune Adevarul pe esafod, tntronand in schimb Nedreptatea.

18:6 Nebunul cu gura mare cauta zăzanie, umblând după scandal. Betivul e mare specialist Tn acest domeniu, alegan-du-se doar cu cucuie, contuzii si rani.

18:7 Gura nebunului este cea care-i aduce pierzarea. Limbajul sau porcos ^i necugetat Tl va duce Tn cele din urma dc rapa.

18:8 Cuvintele defaimatorului sunt ca prajiturile - adica sunt devorate cu pofta de către ascultatori. Este ca si cand ascultatorii ar spune: „Vai, ce gustoase sunt! Mai da-mi! Spune-mi si alte lucruri de acest fel.”¹¹

18:9 Lenesul se aseamana mult cu dis-trugatorul, Tntrucat ambii provoaca multe perturbatii si necazuri, dupa cum ne aver-tizeaza Griffiths:

Stim, la ora actuala, ca lucmrile executate de mantuiala la automobile, avioane, cladiri sj alte elemente simiiare sunt cauza accidentelor mor-tale. Principiul este valabil sj !n unele posturi de conducere din biserica, unde neglijarea respon-sabilitafii poateducelaointrerupereapartasiei. O biserica se poate dezintegra prin necfribzuinta s.i nepricepere, prin lenevie, ca si printr-un atac satanic³⁰

18:10 Numele Domnului II reprezinta chiar pe Domnul Insusi. Domnul este un loc de refugiu si ocrotire pentru cei ce se Tncred in El. Prin urmare, in clipa cand suntem aprig ispititi, sa chemam Numele Domnului, si El ne va pazi sa nu pacatuim.

18:11 Bogatul Tsi pune Tncrederea Tn bogatiile sale, crezand ca acestea il pot ocroti. **Dupa socoteala lui** el crede ca ele vor fi ca un zid malt, care sa-l pazeasca de pericole de tot felul. Dar bogatiile sale ?! vor dezamagi, cand va avea mai mare nevoie de ele.

Versetui 10 este o realitate; versetui 11 este fictiune. Omul neprihanit din versetui 10 se Tncrede Tn fapte, pe cand bogatul din versetui 11 tsi pune tncrederea Tn fictiune, Tn fnchipuiri.

18:12 MIndria poate fi asemanata cu un om ce sta cu un picior Tn mormant iar cu celalalt pe o coaja de banana. Smerenia face pasi siguri catre onoare. William Law a realizat un contrast izbutit aici: „Nu pri-viti mandria doar ca pe o trasatura nepla-cuta, nici smerenia doar ca pe o virtute de mare pret. Prima este in realitate esenta iadului, pe cand a doua este esenta raiului.”

18:13 E bine ca un om sa se docu-menteze, afland toate faptele pertinente, Tnainte de a-si formula o opinie. Altminteri va fi pus Tntr-o situatie penibila cand vor fi date Tn vileag toate amanuntele. Orice disputa, orice chestiune are doua fete - fie ca e vorba de un divort, fie de o cearta sau altceva de felul acesta. Nu-i da dreptate unei persoane Tnainte de a fi auzit si ver-siunea celeilalte persoane.

18:14 Spiritul unui om poate rezisla, poate Tndura tot felul de neputinte fizicc, dar un duh Irani este mult mai greu dc suportat. Problemele de natura emotiva sunt adesea mai grave decat melehnele fi-zice.

Dr. Paul Adolph ne ofera exemplui unei paciente varstnice internate la spital, ce sc vindeca destul de bine de pe urmaomei luxatii la sold. La externare, a lost transit rata Tntr-un camin de batrani. In cateva ore, pacienta a manifestat o vertiginoasa dcteriorare fizica, decedand Tn mai putin de o zi. Cauza? „nu o luxatie de sold, ci o inima franta.”¹¹

Un om care a suportat cu barbatie toate ororile lagarului de concentrare a descoperit dupa.eliberare ca liul sau a lost eel care l-a denuntat. „Aceasta dezvaluire I-a Tngenuncheat si Tn curand el a murii. Atacurile vrajmasului le-a putul suporta, dar atacul celui iubit de el I-a rapus.”

18:15 Cei Tntelept nu ajungeniciodata Tn siluatiatn care sa nu mai aiba ce Tnvata. Mintea lui este mereu deschisa pentru a primi Tnvatatura iar urechea Ti este reeep-tiva, ca sa dobandeasca noi cunostinte.

18:16 Mita sau gratuitatile oierite de cinevaTI ajutasapatrundaTn prezcntacclui pe care doreste sa-l influenteze Tn favoarea sa.

Tot atat de adevarat este, confonn alici interpretari a proverbului, ca darul spiritual pe care-I poseda cineva Ti asigura prilejuri de a pune acest dar Tn slujba lui Dumnezeu. De pilda, daca stie sa predea sau sa predice Cuvantui, va avea o multime de ocazii s-o faca. Dar nu acesta este sensul verseiului 16.

18:17 Cand cineva Tti relateaza ver-siunea sa. aceastapare convingatoare.-Esti gata-gata sa-l crezi. Dar cand vine celalali si-i pune cateva Tntrebari cheie, reiese ca de fapt nu a avut dreptate.

18:18 Cand credinciosii din VT trageau la sorti, ei apelau la Dumnezeu, rugandu-L pe El sa rezolve chestiuni care pentru ci erau prea greu de rezolvat. Sortii.asigurau reglementarea pasnica a chestiunilor dinre pretendenti puternici, care, in alle conditii. s-ar fi luat la harta.

Si noi trebuic sa-L lasam pe Domnul .sa fie Judecatorul final Tn situatii dificile ce se

ivesc In raport cu altii. Lucrul acesta Il putem face TnsS nu prin tragere la sorti (sau datul cu zarul), ci prin citirea si ascultarea de Cuvantul lui Dumnezeu, Biblia, martu-risindu-ne unii altora greselile noastre, prin rugaciune si prin marturia launtrica a Duhului.

18:19 Certurile dintre rude apropiate sunt adesea eel mai greu de aplanat. Este mai ușor sa cuceresti o cetate Intarita, decat sa Impaci doi frati jigniti. Certurile dintre ei sunt ca zabrelele unui castel - reci, neclintite si implacabile. Razboaiele civile. sunt adesea cele mai aprige.

18:20 Uneori spunem ca cineva este nevoit sa-sj Inghita cuvintele. Daca au tost cuvinte bune, Ti vor aduce satisfactie. El va fi raspl&tit In functie de natura cuvantarii sale.

18:21 Limba este Inzestrata cu un mare potential - In bine sau In rau. Cei carora le place sa faca uz excesiv de ea vor fi nevoiti s& suporte consecin|ele.

18:22 Cine gasește o sotie buna gaseste o comoara. Este un semn al bunavointei lui Dumnezeu cand un om gaseste o mireasa evlavioasa, de mare ajutor.

18:23 Adesea oamenii saraci vorbesc pe un ton retinut, cu smerenie si reverentS. In schimb, bogatii adesea raspund pe un ton aspru, privindu-i de sus pe cei saraci. Dar nu toti bogatii se poartii necivilizat!

18:24 Iata Inca un proverb ce se preteaza la mai multe interpretari.

Cine are multi prieteni trebuie sa fie el insusi prietenos. Daca adoptam variants editiilor KJV si NKJV, atunci sensul este ca cei prietenosi Isi vor face prieteni si ca unii din acești prieteni sunt mai apro-piati decat altii.

Textul marginal din editiile NASB, ASV, NKJV si JND (si unele editii romanesti) arata ca un om cu „multi prieteni va ajunge la ruina, dar este un prieten care tine mai mult la tine decat un frate." Asta Tnseamna ca este mai bine sa ai un singur prieten adevarat, decat o multime de prieteni care te vor duce in ratacire.

in traducerea RSV se spune: „Exista prieteni ce se

prefac ca sunt prieteni, dar exista un prieten care tine mai mult la tine decat un frate." Asta ne prezinta contrastul

dintre prietenii „doar de zile bune” si cei ce ramfin fideli si la bine, si la rau.

Din fericire, cele mai multe traduced sunt de acord cu randul al doilea, respectiv ca **este un prieten care tine mai mult la tine decat un frate**. G. Campbell Morgan scrie:

Toate analizele acestui m&ret verset nc conduc, In cele din urmfi, la un singur loc, la O Singuru Persoana. La Ccl care este Prietenul pacatosilor. Acolo comeniariile inceteaza. Sa se minuneze inima ?i sa se inchine!^^

19:1 Contrastul prezentat aici este Intre un om sarac, dar cinstit, si un nebun viclean (Si, probabil, bogat), care denatureaza advarul. Cei sarac e cu mult deasupra celui nebun, fund mult mai bun decat el.

19:2 Lipsa cunostintei este o paguba pentru suflet. Omul acesta stie ce vrca sa facS, dar nu si cum sa faca, drept care face lucrurile de mantuiala.

Graba nu face decat sa-i sporeasca problemele. Ei este prea grabit pentnj a mai cere tndrumari sau pentru a le urma, In cazul In care i se dau, drept care nu nimere?te pe drumul eel bun, ci se Invarle pe loc.

19:3 Cand oamenii Isi ruineazS viata, de obicei dau vina pe Domnul. Astl'el. Adam a Incercat sa dea vina pe Dumnezeu, spunand: „Femeia pe care mi-ai dat-o sa fie cu mine...” (Gen. 3:12).

De cele mai multe ori, apostazia Isi arc radacinile In eșec pe plan moral. Un om cade Intr-o anumita forma de imoralitate, dupa care, In loc sa marturiseascS .si sa se lase de acel pacat, se Indeparteaza de crc-dinta crestina, tunand si fulgerand impotri-va Domnului. W. F. Adeney spunc: „Este un lucru monstruos sa dai vina pe provi-denta lui Dumnezeu pentru consecintele unor actiuni pe care El le-a interzis.”

19:4 Faptul ca **bogatia aduce un mare numar de prieteni** este o dovada a egois-mului innascut din inima omului. **Dar saracul este despartit de prietenul lui** Intrucat acesta din urma doreste doar acele prietenii care li vor fi lui de folos.

19:5 Cine depune marturie mincinoasa sau se angajeaza In

alte fapte necinstite nu va ramane nepedepsit de Domnul, chiar

daca nu va fi prins in viata de acum.

19:6 Prin termenul **nobil** se intelege aici o persoana generoasa sau puternica. Multi incearca sa castige prietenia unui astfel de om, in speranta obtinerii unor avantaje. Oamenii se imprietenesc de obi-cei cu cei de la care spera sa ca?tige ceva.

19:7 Rudele unui om sarac TI parasesc. Iar prietenii sai TI ocolesc si mai mult, intorcan'du-i spatele. El se roaga Tnsa de ei sa-l ajute si sa fie binevoitori fata de el, dar ei fl parasesc.

19:8 Este in interesul suprem al cuiva sa caute intelepciunea si bunul simj. Iar a dobandi pricepere si patrundere interioara este o cale sigura de a propasi.

19:9 Nu trebuie sa ne mire frecventa cu care se repeta acest refren. La urma urmelor, una din cele zece porunci se ocupa tocmai de sperjur (Ex. 20:16).

19:10 Luxul nu se potriveste unui nebun. El nu stie cum sa se poarte intr-o societate culta si rafinata. Dupa cum nici un sclav nu ar sti cum sa se comporte daca ar fi maltai la o pozitie de autoritate. Aproape sigur si-ar trata fostii stapani cu aroganta.

19:11 Omul cu bun simt stie sa-si stapaneasca nervii, avand capacitatea de a trece cu vederea cand cineva i-a gresit. Generozitatea cu care s-a purtat David de atatea ori fata de Saul ilustreaza foarte bine acest proverb.

19:12 Mania regelui, asemanatoare rac-netului unui leu, are darul de a-i avertiza pe infractori de pericolul ce-i paște. Dar bunavointa sa fata de supusii ascultatori este ca roua de pe iarba.

[Textul.de](#) la Romani 13:1-7 prezinta aceste doua aspecte ale autoritatii stapanirii, atragandu-ne atentia ca „trebuie sa fiti supusi nu numai de frica pedepsei, ci si datorita conștiintei" (v. 5),

19:13 Doua lucruri care fac viata de familie extrem de grea sunt: un fiu Tndarat-nic si o sotie cicaiitoare. Primul aduce intristare tataiui sau, pe cand a doua este tot atat de suparatoare ca o streasina car picura intruna.

19:14 Pofi mo?teni proprietati imobi-liare si bani de la parinti, dar numai Dom-nul poate sa-ti daruiasca o sotie prevaza-

toare. Da, ea este un dar de la Dumnezeu.

Asta ne aminteste de casatoria mi-nunata pe care au avut-o Isaac si Rebeca, despre care se spune: „Lucrul acesta vine de la Domnul" (Gen. 24:50). A tost o cas-nicie aranjata in ceruri.

19:15 Lenea este ca un drog ce tc cufunda intr-un somn adanc. Cei trandav va ajunge la sapa de lemn si va suteri de foame.

Lucrul acesta e valabil si in cazui studierii Bibliei si a rugaciunii.

19:16 Cei care asculta de porunca Domnului Tsi face, in cele din urma, un bine suprem, atat pe plan fizic, cat si spiritual. In schimb, eel care-si face de cap va muri.

19:17 A avea mila de saraci ineamna a-L imprumuta pe Domnul. Dumnezeu nu numai c& va achita suma Tmprumutata, dar va adauga si dobanda la e'a. Chiar un pahar de apa rece dat in numele Sau nu va ramane nerasplatit (Mat. 10:42), cum arata Hemy Bosch:

Un rata i-a dat odata baiatuiui sau o jurnatale dc dolar, spunandu-i ca poate face cc vrea cu el. Ulterior, cand l-a Tntrebat ce a tacut cu .suma daruita, bflleteiul a spus sa i-a Tmprumut cuiva. „Ai avut grija sa te asiguri ca vei primi banii Tnapoi?" a Tntrebat tatal. „Da. am dai jumaiaiea de dolar unui cersetor sarac, cc pareea Jnfometat!¹¹ „O, ce marc prostic ai facui. Niciodata n-ai sa prime^ti tnapoi banii!" „Bine. tatii, dar a?a m-am asigurat eel mai bine. deoarece Biblia spune ca cine da saracului il imprumuul pe Domnul!" Cumpanind accsie spuse, tatal - un bun cretin! - a lost aial de Tncantat meat i-a dat tiului si cealaltii jumatatc de dolar! „Vezi!" a spus biiiatul. „Ti-am spus, lata, cii voi primi banii ?napoi, dar nu credeam ca-i voi primi atft de curand!"^{-1.1}

Pierdem ceea ce cheltuim penlru noi
Tnsinc DarcSștigi1m comori
nesfarsitc Cand, Doamne, pe Tine Te
Tmprumulam, Caci Tu ne daruiesti
totui.

-Christopher Wordsworth

19:18 Disciplineaza-ti fiul cala vreme este la o varsta frageda si poate fi TnvataL. Pedepsa corporala, administrata echitabil

si Tntr-o atmosfera de iubire nepretacuta, nu-i va face rau, ci dimpotriva Ti va face un bine imens.

Al doilea rand al proverbului: **nu dori sa-1 omori** Tnseamna ca nu trebuie sa per-miti ca viata lui sa-i fie ruinata prin faptul ca ai refuzat sa-1 pedepsesti. Atitudinea de ingaduinta si pennisivitate echivaleaza cu un act de cruzime. Desigur, cuvintele mai pot avea si sensul: „Nu te mania atat de tare, Tncat saristi sa-1 pedepsesti prea tare.”

19:19 Cel iute la manie va trebui sa sufere pedeapsa pentru asta. Chiar daca-1 vei scapa de consecintele firii lui aprinse, se va Tntoarce iarasi la nervii sai si va trebui sa-1 scapi din nou.

19:20 Asculta de sfaturile sanatoase inca in zorii vietii, pentru ca mai tarziu sa dai dovadii de mtelepciune. „jntelepciunea este o investitie pe termen lung.”

19:21 Omul face tot felul de planuri, dar scopurile Domnului se vor timplini. „Omul isi are rautatea sa, dar Dumnezeu isi are calea Sa.” (Joe de cuvinte, sensul fiind acela ca Dumnezeu face ce vrea, n.tr.) In cele din urma, omul nu se poate Tmpotrivi adevarului (2 Cor. 13:8).

19:22 Traducerea lui Darby in acest punct este de toata frumusetea: „Farmecul unui om sta in bunatatea sa iar un sarac pretuieste mai mult decat un mincinos.” Calitatea care te atrage eel mai mult la un om este bunatatea sa. Asta Tl face de dorit ca prieten. Saracul care n-are ce sa-ti ofere decat prietenie este mai bun decat bogatul care promite ca te va ajuta, dar apoi nu se tine de promisiune.

19:23 Frica de Domnul este cararea ce duce spre viata. Cel ce poseda aceasta frica are toate motivele sa fie multumit. El nu va fi coplesit de vreo nenorocire.

19:24 Lenesul isi baga mana in stra-china si n-o duce inapoi la gura. Cu alte cuvinte, mtinde mana in farfurie s5 ia niste cartofi prajiti, dar este prea lenes pentru a-i duce la gura, caci se dovedesc a fi prea grei pentru el.

19:25 Chiar dac&-l vei lovi pe un batjo-coritor, nu se va schimba. Dar cel putin ai dat

prilejul unor spectatori mai cu scaun la cap sa traga unele Tnvataminte. Asta ne aminteste de 1 Timotei 5:20: „Pe cei ce

pacStuiesc muștra-i înaintea tuturor, ca și ceilalți să aibă frică."

Pe cel ce da dovadă de înțelegeră nu ai de ce să-l lovești. O muștrare va fi de ajuns pentru a-l face să se îndrepte și să se lase de greșeala sa, devenind prin această experiență mai înțelept.

19:26 Fiul care își maltratează sau deflamează tatăl (Berkeley) și-și dă mama afară din casă se acoperă de rusine și de ocară, umplând de întristare inima amarată a părinților săi. Așa înțelege el să le mulțumească părinților pentru tot ce au făcut pentru el!

19:27 Proverbul acesta este ca un diamant: în orice direcție îl ai întoarce, va străluci, răspândind mereu alte luminozități. Iată cele trei interpretări mai plauzibile:

Sensul traducerii KJV ar fi următorul: „Acestea sunt sfaturi excelente pentru tinerii din școli și facultăți în care Biblia este atacată! Mai bine să renunți la o educație univărsitară, decât să sateștii supui unui baraj de înșelăciuni și înșelăciuni."

Iar versiunile RSV și Berkeley spun: „Încetează, Rule, să asculți învătătura, dacă după aceea te vei îndepărta de cuvintele cunoscutei." Cu alte cuvinte, nu are rost să obții învățături bune, dacă nu le vei pune în practică. Pierzi timpul tău și al profesorului și te împovărezi cu un sentiment de încălcare mai mare culpă. „Mai bine este să nu știi, decât știind să nu poți pune în practică ceea ce știi."

A treia interpretare este un avertisment: **„încetează să mai asculți de învățătura, fiule, și [ai să vezi că] te vei îndepărta de cunoștință"** (NKJV).

19:28 Un martor netrebnic disprețuiește justiția, pentru care are respect doar atunci când el „*msuși*" este implicat într-un proces! El devorează cu lăcomie sau răspăindește faradelegea. El corespunde felului în care ?1 descrie Elifaz pe om -sorbind faradelegea ca pe apă (Iov 15:16).

19:29 Dacă batjocoritorii și nebunii joacă pentru a reține atenția celor din lojele istoriei umane, în culise Ți așteaptă pedeapsa și judecata. De îndată ce cade cortina, se va produce

inevitabilul.

20:1 Într-adevăr vinul Ți bate joc de

oameni, dar ideea avuta in vedere de acest verset este ca vinul Ti face pe oameni sa fie batjocoritori. Bauturile tari Ti transforms In scandalagii.

Vinul este facut din struguri, iar bauturile tari din cereale. Ambele Ti due in ratacire pe oameni. Mai Tntai, omul devine ceea ce se numeste un bautor social, apoi Tncepe sa traga vartos la masea, dupa care devine alcoolic. Desigur, va Tncerca sa se lase de acest obicei rau, dar nu va putea, de parca ar fi legat cu lanturi. Cristos daruieste puterea de a frange lanturile, dar mai Tntai omul trebuie sa doreasca izbavirea.

20:2 C&nd un rege se manie, toti cei de la curtea sa se umplu de groaza. Frica aceea este ca racnetul unui leu, avertizand-du-i de pericolul ce-i paste. Oricine-l provoaca pe rege la manie Tsi pune viata Tn pericol.

Pentru noi Tnvatamantul de care trebuie sa tinem seama se afla la Romani 13:4: „Caci el (adica dregatorul, demnitarul) este slujitorul lui Dumnezeu pentru binele tau. Dar daca faci raul, temete, caci nu degeaba poarta sabia. El este slujitorul lui Dumnezeu, un razbunator al maniei asupra celui ce practica raul.”

20:3 Omul cu caracter nobil are grija sa se fereasca de certuri. In schimb, nebunul nu are liniste p&na cand nu se cearta cu cineva.

20:4 In Israel aratul se face Tn lunile noiembrie si decembrie, cand vantul bate de obicei dinspre nord. Pentru un lenes vremea rece este un pretext sa nu munceasca. Dar unde nu se ara nu se poate nici sadi iar daca nu se sadeste nu se poate nici culege. Lenesul va cutreiera ogoarele sale, Tn cautare de roade, si se va mira de ce nu au crescut.

20:5 Gandurile si intentiile unui om sunt adesea Tnvaluite Tn mister, Tn adancul mintii lui. Foarte arareori si le va dezvalui el. Dar o persoana cu discernamant va sti cum sa le scoata la iveala, prin formularea unor Tntrebari Tntelepte. De pilda, un bun consilier va sti cum sa determine pe un om cu gandirea stramba sa-si dea In vileag gandurile rele, pentru a putea fi Tndreptate.

20:6 Nu e greu sa gasesti oameni care

spun ca sunt fideli, dar cu totul alta eslc sa gasesti oameni care sunt cu adevarat **cre-dincioși**. E o mare dilerenta Intre ceea cc sunt oamenii In realitate si ceea ce ar dori sa creada altii ca sunt. Este deosebirea din-tre „persoana” și „personalitate.”

20:7 Omul neprihanit se poarta cinstil si integru. Copiii lui au parte de o niostenire nobila, beneficiind de pe urma vielii si pildei lasate de tatal lor.

20:8 Un rege care sta pe tronul judecatii Tmprastie orice rau cu privirea. Cand Cristos va ocupa tronul Sau de judecatii, privirea Sa omniscienta, ca o tlacara de foc, va da la iveala. orice prefacatorie, va cerne toate probele.

20:9 Nimeni nu se poate curati de pacat prin propriile sale eforturi. Cine poate spune: „Mi-am curatit inima, sunt curatit de pacatul meu”? Daca cineva se erode curat, este victima unei auto-TnselSri.

Exista totusi vindecare prin sangele scump al lui Cristos. Credinciosii adeviirali si-au „spalat hainele sj le-au albit In sangele Mielului” (Apo. 7:14).

Sangele care ne-a rascumparat
și ne-a curatit de petele noastre
rusii precum

c&rmazul

Am dori sii provocam pamantu! si
iadul sa nc

arate

daca e vreun pacat pe care nu-l
poate curati.

-Augustus M. Topktcly

20:10 Dumnezeu uraste
greutatile si

masuratorile Tnselatoare. In aceasta cale-gorie se Tnscire orice dispoziliv menit sa-i Insele pe oameni si sa-l Tmbogaieasca necinstit pe proprietai”. Tot aici se Tnscire si trucul macelarului de a adauga la greutatea carni cantarite apasand pe taler cu degetul. Dupa cum tot aici se Tnscire si practica dc a pretinde norme mai stringente din partea altora decat cele la care aderim noi Insine. **20:11** Natura de baza a unui om se con-tureaza Tnca de timpuriu Tn viata sa. Unii copii Tsi dezvaluie firea Tndaratnica din primii ani de viata, pe cand altii demon-streaza ca au o dispozitie placuta. „Copilul este tatal omului.” In procesul maturizarii, el poarta caracterul cu care s-a nascut - 1'ic unui bun, fie unui rau.

20:12 Domnul a creat urechea care aude si ochiul care vede. Asta Tnseamna ca acestea sunt ale Lui si, prin urmare, trebuie folosite spre slava Lui.

20:13 Nu-ti permite sa dormi mai mult decat se cuvine, pentru ca nu cumva sa ajungi la sapa de lemn. Scoala-te si apu-ca-te de lucru. Astfel vei castiga destul ca sa-ti platesti chiria, sa-ti cumperi de-aie mancarii si sa daruiesti pentru mentinerea lucrarii Domnului.

20:14 Este un true vechi de cand lumea, la care recurg cumparatorii. De pilda, clientul care doreste sa cumpere o masina *second hand* imediat Tncepe sa-i arate vanzatorului toate zgarieturile, pneurile roase, motorul zgomotos si-culoarea tipa-toare. „**Nu e buna de nimic.**” Si vanza-torul, care nu si-a dat seama pana atunci ce gramada de fiare vechi are in fata, imediat coboara' pretul. Cumparatorul ii da banii Si apoi se duce la prieteni sa se laude ce targ bun a facut, cum a reusit sa ia un autotu-rism atat de bun pentru un pret de nimic.

20:15 Cineva poate fi impodobit cu bijuterii de aur si pietre nestemate, dar cea mai aleasa podoaba pe care o poate avea este vorbirea inteleapta. Iata cu ce trebuie sa ne Tmbracam!

20:16 Ia-i haina celui care s-a pus garant pentru un strain si tine-o ca gaj atunci cand este pentru o seducatoare. Oricine este atat de nepriceput Tncat sa nu-S,i dea seama ca nu trebuie sa se puna garant financiar pentru cineva pe care nu-l cunoaste se expune la man riscuri. Daca Tnchei vreo tranzactie cu el, ai grija sa te asiguri ca a pus la bataie suficient colate-ral, pentru ca sa fii protejat in eventuali-tatea In care nu va reusi sa achite Tmpru-mutul sau va da faliment. Sfatul acesta este cu atat mai actual cand strainul respectiv este o persoana imorala.

20:17 Orice bogatii castigate pe cai necinstite pot aduce o satisfactie vremel-nica, dar Tn cele din urna se vor dovedi amare si suparatoare ca o gura plina de pietris. Proverbul acesta condamna acti-vitati cum ar fi falsificarea declaratiilor de venit pentru fisc, exagerarea sumelor

de pe fis,ele de decontare, mituirea inspectorilor, etichetarea falsa a produselor si reclama la

produse care nici macar nu exista.

20:18 Este de dorit sa culegi toate sia-turile posibile, inainte de a Tntocmi orice planuri. Nici un general nu pornește la razboi fara a se consulta cu alti experti mi-litari.

20:19 Cine umbla cu defaimari dez-valuie secrete - prin urmare, nu te asocia cuun gura-sparta, pentru ca Tn mod sigur tc va vorbi de rau pe la spate.

20:20 Sub legea lui Moise blestemarea parintilor era o infractiune pentru care se prevedea pedeapsa cu moartea (Ex. 21:17). Asta ar trebui sa-i faca sa se gandeasca pe tinerii de azi care sunt ostili fata de parinti. Caci daca aceasta ostilitate nu va fi rezol-vata, va conduce la obscuritate temporara si la pierzare vesnica.

20:21 Fiul risipitor si-a primit partea de mos,tenire Tn graba, dar a pierdut-o tot atat de repede. Proverbul se ocupa si de strata-gemele de Tmbogatire rapida. De obicei asemenea bogatii se due precum au venit.

20:22 Nu cauta sa te razbuni pe dusmanii tai, caci razbunarea este a Domnului. El este eel ce va rasplati. Asteapta-L pe Domnul. El te va izbavi si te va razbuna.

20:23 Adam Clarke era salariat la un negustor de matase, care i-a spus samtinda panza cand masura cantitatea ceruta de client. Raspunsul lui Adam a fost: „Poate ca matasea dvs. se Tntinde, dar nu ?i constiinta mea." Dumnezeu 1-a onorat pe Adam Clarke, Tnvrednicindu-1 sa scrie, multi ani mai tatzui, un foarte uzitat comentariu asupra Bibliei.

20:24 Versetul acesta subliniaza suveranitatea omului, nu libertatea de op-tiune a omului sau liberul arbitru. Ideea care se desprinde de aici este ca El stie cc este mai bun pentru noi. Prin urmare, trebuie sa ne lasam calauziti de El, fara six incercam sa fim stapani pe soarta noastra sau sa ne croim singuri drum Tn viata, dupa voia noastra.

20:25 Este o cursa pentru om sa faca in pripa o fagaduinta sfanta, si abia dupa ce a facut juruinta sa se gandeasca. Este periculos ca

cineva sa con-sacre un lucru Domnului, pentru ca apoi sa aiba Indoieli cu privire la ceea ce a f&cut.

Înainte de a face o **juruință**, trebuie să se asigure că va putea să o împlinească și că neapărat intenționează să se țină de cuvânt.

20:26 Un rege înțelept nu-i va tolera pe cei răi, ci va trece cu roata de treierat peste ei, adică îi va desparti de cei drepti, aducându-i pe cei răi la judecată și pedepsindu-i.

20:27 Cei mai mulți comentatori cred că „duhul omului” din acest verset se referă la conștiință, care ne este dată de Domnul ca să ne slujească, având rolul de candelă ce luminează gândurile noastre, motivațiile, afecțiunile și acțiunile noastre. Conștiința noastră aprobă sau dezaproba gândurile și intențiile cele mai ascunse ale vieții noastre launtrice (vezi Ro. 2:14, 15).

20:28 Un lider ce se călăuzește după **îndurare și adevăr** va beneficia de respectul și susținerea supușilor săi. El își păstrează poziția de autoritate prin bună-tate și îndurare, nu prin tiranie.

20:29 Slava tinerilor constă în tărâș lor, pe când perii cărunți denotă înțelepciune și experiență. În orice biserică este nevoie atât de tărâș pentru slujire, cât și de maturitate, adică de oameni vârstnici care să poată da sfaturi înțelepte.

20:30 „**Nu iată care doare în latura raului și loviturile curată străfundurile inimii.**”

Cu alte cuvinte, pedeapsa fizică își are rostul ei, pentru că se ocupă de raul moral. Un copil își va aminti baia pe care a primit-o ultima oară de la mamă să când va fi ispitit să fure din poșeta ei.

21:1 După cum un canal dirijează apă, tot așa Domnul aprobă sau dezaproba gândurile și acțiunile unui rege. Aceste cuvinte ar trebui să fie o mângâiere pentru creștinii care trăiesc sub regimuri totalitare sau pentru misionari care vestesc Evanghelia în țări ostile creștinismului.

21:2 Un om nu este eel mai îndreptățit să-și cantească propria sa viață și slujire, căci el judecă după înfățișarea exterioară a lucrurilor. Domnul este eel care cantește gândurile și motivele care anima

inima oamenilor.

21:3 Domnului nu-I sunt atât de plăcute arderile de tot și jertfele cum îi este plăcută ascultarea glasului Său (1 Sam. 15:22). La

Dumnezeu nu sunt importante ritualurile. ci realitatea interioara este cea care eontea.

21:4 Proverbul acesta enumera trei lucruri care sunt un pacat inaintea lui Dumnezeu: o privire trufasa, adica expresia exterioara de mngamfare; o inima tngamfata, adica izvorul din care pureed aceste atitudini si aratul celor rai, care poate sa insemne prosperitatea lor, i'ericirea, viata sau nadejdea lor.

21:5 Cei care muncesc cu harnicie pentru a-si castiga existenta sunt contraslati aici cu cei ce cauta sa se imbogateasca peste noapte. Cei dintai sunt asigurati ca vor avea din belsug, pe cand cei din a doua categorie vor avea parte de saracie.

21:6 Despre cei care cauta sa se imbogateasca prin frauda si prin minciuni se spune ca aiearga dupa vant, nereusind niciodata sa prinda ceea ce cauta si pierzandu-si viata in cursul acestei alergari. Pozitia lor este asemanatoare calatorului prin desert care aiearga dupa un miraj ce se dovedeste in celc din urma o cursa ce-i aduce pierzarea.

21:7 Violenta celor rai fi va nimici, pentru ca refuza sa faca dreptate. Exista in univers un principiu moral ce garanteaza ca in mod sigur violenta, -rautatea si nedreptatea nu vor ramane nerasplatite!

21:8 „Stramba mai e cararea celui vino-vat, dar pentru eel curat lucrarea sa esie dreapta” (JND). Sentimentul de culpa fi face pe om sa minta, sa camufleze lucrurile, sa recurga la mascarada, sa se teama si sa se dedea la tot felul de inselaciuni. Omul care si-a marturisit si uitai pacatele nu are nimic de ascuns, drept care inisi poate permite sa umble in lumina.

21:9 In tarile biblice casele aveau acoperisuri plate. Proverbul acesta spune ca ar fi mai bine sa traiesti singur intr-un colt de pe un asemenea acoperis, expus la caldura, frig, ploaie sau zapada, vant sau grindina, decat sa traiesti in casa alaturi de o femeie galcevitoare si cicalitoare. Furtunile de afara ar fi mai usor de suportat decat furtuna dinauntru.

21:10 Sufletul celui rau mereu urzeste alte si alte forme de rau,

acest om fiind fara mila fata de aproapele sau. Astfel pacatul

lui este deliberat si marcat de cruzime. Oricate scuze i s-ar gasi pacatului in epoca moderna in care traim, orice explicatii de natura sociologies ar fi invocate, pacatul ramane pacat.

21:11 Chiar daca un batjocoritor nu Tnvata din pedeapsa ce-i este aplicata, eel naiv va lua aminte la acest avertisment, procedand ca atare. In schimb, Tnteptul n-are trebuinta sa fie pedepsit, caci va Tnvata din instruirea ce i se da.

21:12 Dumnezeuul neprihanit ia in considerare cu intelepciune casa celui rau, rasturnandu-i pe cei rai pentru rautatea lor. (S-a tradus din engleza, deoarece editia romana difera radical de textul englez, n.tr.) Cu alte cuvinte, Dumnezeu urmareste de aproape toate treburile celor rai. La vremea cuvenita El intervine, aducandu-le pierzarea.

21:13 Bogatului din Luca 16:19-31 nu-i pasa deloc de nevoile disperate ale cersetorului de la poarta sa. Dar mai tlrziu, in viata de apoi, el Tnsuși a cersit indurare si izbavire din chinul sau, dar rugamintea nu i-a fost ascultata:

21:14 Biblia adesea prezinta o serie de fapte, fara Tnsa a le aproba. Asa, de pilda, Tn acest verset se arata ca eel furios va putea fi potolit daca infractorul Ti va da un dar, dupa cum mania unui om poate fi apianata cSnd i se strecoara un cadou pe ascuns.

21:15 Este o bucurie pentru eel drept sa faca ce este bine, dar este o groaza pentru lucratorii nelegiurii. Acest ade-var este ilustrat prin a doua venire a lui Cristos - care va fi un prilej de bucurii ne-spuse pentru cei rascumparati, dar un timp de groaza pentru toti ceilalti (2 Tes. 1:6-9).

21:16 In cartea Proverbe Tntalnim tot felul de personaje. Astfel omul care se abate de la calea Tnteapta este ca un vagabond In Sahara pacatului. Curand Ti vei vedea odihnindu-se **in adunarea celor morti.**

21:17 In loc sa dea satisfactia si ?mplinirea pe care le promit, placerile si traiul luxos (vinul si untdelemnul) nu fac altceva decat sa-1 duca pe om la sapa de lemn. Il secatuiesc de resursele financiare, saracin-du-1 in acelasi timp si pe plan

spiritual.

21:18 La Isaia 43:3, Dumnezeu spune ca a dat Egiptul ca pret de rascumparare pentru poporul Sau, Israel. Domnul l-a ras-platit pe Cyrus pentru ca i-a eliberat pe evrei, permitandu-i sa cucereasca Egiptul si regatele din jur.

In general vorbind, versetul acesta Tnseamna ca cei rai sunt pedepsiti pentru ca cei drepti sa poata fi liberi.

21:19 Iata un exemplu de umor sacru! Scriitorul prefera lipsa de confort, distanta mare si sentimentul de singuratale pe care ti-l creeaza deseitul traiului alaturi de o sotie cicalitoare si suparacioasa.

21:20 Aici se stabileste un contrast intre coliba celui Tntept, unde se gaseste belsug de lucruri bune, si casa nebunului, unde pacatul, risipa si extravaganta conduc la saracie.

Ni se aminteste despre alcoolicul care obisnuia sa vanda mobila si alte bunuri casnice pentru a-si cumpara whiskey. Dupa ce s-a convertit la Cristos, cineva i-a spus: i J^u-i asa ca nu crezi ca Isus a trans-format apa in vin?" La care el a raspuns: „Nu ma pot pronunta in legatura cu trans-formarea apei in vin, dar stiu ca Tn casa mea El a (ransformat whiskey-ul Tn mobila!"

21:21 Ideea care se desprinde de aici pare sa fie ca eel care urmareste nepri-hanirea si Tndurarea se alege cu mai mult decat se astepta; Pe l^nga neprihanire el primeste si viata si cinste.

21:22 Crestinul Tntept **cucereste cetatea** nu cu ajutorul artileriei si al bombelor, ci prin credinta, rugaciune si Cuvantul lui Dumnezeu (vezi 2 Cor. 10:4). In lupta spirituala Tiitelepciunea poate rea-liza ceea ce forta armata nu poate face.

21:23 Oricine -stie sa-si stapaneasca limba se scuteste de o multime de neazuri. „Tot asa si limba: este un madular mic si se lauda cu lucruri mari. Iata, un foe mic, ce padure mare aprinde! Limba este si ea un foe, o lume de nedreptati. Ea este aceea dintre madularele noastre care Tntineaza tot trupul si arunca Tn foe cursul vietii, fiind aprinsa de focul gheenei" (Iac. 3:5, 6).

21:24 Daca vei Tntalni un om mandru si trufas, sa-i spui:

„Batjocoritor," caci acesta Ti este numele! Or, numele reprezinta sau

reflecta caracterul acelui om. „Caci asa cum ii este numele, așa este si el" (1 Sam. 25:25).

21:25, 26 Lenesul este sfSiat de do-rin|e contrare: pe de o parte ar dori s& aiba" bogapi, dar pe de alta nu ar vrea sa mi?te nici un deget pentru a le obtine. Este intr-un impas fara nici o iesire! in timp ce lenesul își cheltuiește timpul intr-o lume de vise ireale sj sperante neimplinite, omul neprihanit muncește din greu, castigand banii necesari pentru a putea face contribute generoase in folosul unor cauze onorabile.

21:27 Dumnezeu este nemulțumit de donatiile unor pacatosi nepocaiti, dar ceea ce-I este si mai neplacut este darul cuiva facut cu scopul de „a-L cumpara," ca sa spunem asa sau de a-L determina sa to-leraze, sa aprobe sau sa binecuvanteze un plan rau.

21:28 „Un martor fals va pieri, dar cuvântul unui om care asculta va dainui" (RSV). Martorul fals se jura inaintea lui Dumnezeu ca va spune adevarul, dar apoi comite sperjur cu buna¹ stiinta. Omul care asculta atent si da raspunsuri sincere este eel a carui marturie nu poate fi clatinata.

21:29 Fata nerusinata a celui rau arata cS este inrait, ca persista in faradelegea sa. El are o frunte de arama. In schimb, omul drept, prin faptul ca se lasa invatat, este la adapost, imbunatatindu-și comportarea.

21:30 Omul este total neputincios in dorinta sa de a-L intrece pe Dumnezeu in intelepciunea, priceperea sau strategia Sa. Nici unul din planurile omului nu va reusi impotriva Domnului. „Toate planurile Domnului se vorimplini" (Ier. 51:29).

21:31 Oamenii fac eforturi disperate pentru a-sj asigura izbanda pe cSmpul de lupta, dar adevarata biruinta in ziua bataliei vine numai de la Domnul. Mai bine este sa te Tncrezi in El decat in cai - sau in arme nucleare - (vezi Ps. 20:7),

Plumptre rezuma versetele 30 sj 31 dupa cum urmeaza:

Versetul 30: Nici o fapta de rSzvradre impotriva lui Dumnezeu nu va reusi.

Versetul 31: Nici o fapta faYȘ Dumnezeu nu va reusi.

22:1 Un nume bun inseamna' o re-

putape buna. Este rodul unui caracter nobil și este mai de pret decat bogadile, deoarece este mai puternic si mai trainic.

Din aceleasi motive, a fi iubit pretuiește mai mult decat argintul si aurul.

22:2 Distinctiile sociale sunt artificiale in sensul ca noi toti apartinem aceleiasi familii universale de oameni si toti avem acelasi Creator. Distinctiile de clasa care se manifests in aceasta viata inceteaza odata cu moartea.

22:3 Omul chibzuit priveste inainte, ascunzandu-se de judecata viitoare. Asa au procedat israelitii in noaptea de Paste, stropindu-si usile locuintelor lor cu sange. Iar noi facem același lucru, adapostindu-ne in Cristos.

Cei nechibzuiti nu se opresc, ci dau curs nebuniei lor, „platind pentru asta" (Moffatt).

22.4 Smerenia și frica de Domnul pot parea, la prima vedere, plictisitoare și comune, dar nu trebuie abandonate inainte de a le fi incercat. Cei ce le pun in practica vor fi rasplatiti cu bogatii spirituale, cu onoare divina si cu viata din belsug.

22:5 Tot felul de greutate si necazuri se afla pe calea omului pervers. Dar eel ce se pastreaza curat le va evita.

22:6 Interpretarea cea mai frecventa a acestui proverb este ca daca-U vei educa copilul cum trebuie (pe calea pe care trebuie s-o urmeze), ii va merge bine in viaja. Desigur, exista si exceptii, dar regula ramane in picioare. Henry Beecher face urmatoarele remarci:

Nu e greu sa faci un copil sau un copac Sii creasca drept, daca Ti indrumi cum trebuie la o vȘrsta timpurie. Dar nu e deloc usor sa incerci sa-i indrepn' mai tarziu, dupa ce au crescut stramb.³⁴

Susannah Wesley, mama lui Charles, John si 15 alti copii, a aplicat urmatoarele reguli in cresterea lor: (1) Supune incapatanarea unui copil si astfel vei cola-bora cu Dumnezeu in salvarea sufletului sau. (2) Invata-l sa se roage de indata ce a invatat sa vorbeasca.. (3) Nu-i da nici unul din lucrurile pe care se smiorc&ie sa le primeasca, ci numai ceea ce-i este de folos și doar acele lucruri pe care le-a cerut cu-

viincios. (4) Pentru a-1 ajuta sa nu minta, nu pedepsi nici o greseala pe care a marturisit-o de buna voie. Dar nu perrhite nicio-data ca o fapta pacatoasa sau un act de razvratire sa treaca neobservate. (5) Elogiaza¹ si raspiateste purtarea buna. (6) Implineste cu strictete toate promisiunile pe care i le-ai facut copilului tau.

Proverbul acesta mai poate fi inteles si ca o Tncurajare pentru parinti, sa-sj educe copiii in functie de talentele naturale cu care au fost inzestrati, mai degraba decat sa-i forteze sa se pregateasca pentru profe-sii sau meserii pentru care nu au nici o inclinatie innSscuta. Astfel, in opinia lui Kidner, versetul 6 ne Tnvata sa respectam individualitatea copilului, vocatia sa, nu inasa si mdaratnicia sau incapat&narea sa.

Totodata proverbul ar mai putea con-stitui un avertisment in sensul ca daca-ti vei creste copilul pe calea dorita de el, il vei rasfata in continuare, facandu-l sa devina egoist in anii ce vor veni. Jay Adams scrie:

Versetul nu constituie o promisiune, ci un avertisment pentru parinti ca daca Ti vor permite copilului sa se educe singur, ca sa spunem asa, dupa propriile sale dorinte (deci permisiv), atunci s& nu se aștepte ca el s5 doreasca sa-si modifice aceste tipare comportamentale mai tarziu in cursul vietii sale. Copii se nasc paca-tosj și atunci cand li se permite sa dea curs do-rintelor lor proprii, vor deprinde n3ravuri si reflexe p3catoase. Ideea de baza din acest ver-set este ca atari tipare comportamentale se inradacineaza și mai mult atunci cSnd au fost intiparite in copil la o varsta frageda.^

22:7 Banii confera putere, putand fi intrebuintati in scopuri bune sau rele. Din pacate, de cele mai multe ori bogatii folo-sesc banii in scopuri rele, ceea ce explica de ce banii au fost numiti „mamona nelegiurii/

Cel ce se imprumuta este robul credi-torutui. Datoria este o forma de robie si presupune achitarea unor sume exorbitante sub forma de dobanda. Aceasta robie il obliga pe om sa munceasca din greu, limitandu-i libertatea de mi^care și actiune, precum și capacitatea de a profita de oportu-

nitatile ce i se ivesc.

22:8 Cine seamana" faradelegea nu va castiga nimic de valoare, nici un lucru trainic. Incercarea de a-i reduce pe oameni la supunere batandu-i sau maniindu-te pe ei va fi zadamicita.

22:9 Omul generos este binecuvantat cu darul de a se purta cu bunavointa fata dc altii. Prin faptul ca-si imparte bunurile cu cei saraci el se alege cu fericire aici pe pamant și cu o rasplatS cereasca in viata de apoi.

22:10 Cand un batjocoritor nesocoteste invatatura, indreptarea și muștrarea, pasul urmator este excluderea. Alunga-1! Cand Ișmael a fost alungat de acasa, neintelegerile, certurile si abuzurile au Tncetat (Gen. 21:9, 10).

22:11 Omul care iubeste curatia inimii si e atent in vorbire va avea parte de prie-tenie cu oameni de vita regala. Probabil ca „imparatul" din acest verset este Dum-nezeu.

O vorba spusă cu blandete,
Un gest tandru, o lacrimă
Adesea au tamaduit o inimă
zdrobită, Cimentand prietenii
sincere.

-Auior necunosciil

22:12 Domnul pastreaza si peipetueaza cunoasterea adevarului, pentru ca acesta sa nu piara de pe pamant, in pofida urii demonilor și a oamenilor. Acelasi Domn rSstoarna invataturile fale si demasca min-ciunile.

22:13 Cand lenesul nu gasegte scuza nimerita pentru a nu se apuca de lucru, o inventeaza, fara sa-i pese ca e subreda si caraghioasa. El spune ca pe strazilc orasului umbla un leu. Dar ce sa caute leul in ora?? In realitate, leul cu pricina nu e, probabiL decat o pisicuta!

22:14 In cuvinlele seducatoare ale unei femei imorale salasluiește o cursa de care cu greu poate scapa un barbat. Omul care s-a instrainat de Domnul va cadea in aceasta cursa. Asta ne aminteste de faptul ca Dumnezeu adesea ii abandoneaza pe oameni, lasandu-i sa pacatuiascfi, dupa ce ace^tia au respins cunos.tinta lui Dumnezeu (vezi Ro. 1:24, 26, 28).

22:15 Rautatea si
incapatanarea sunt

Tnnascute in inima unui copil, dar
prin apli-carea nuielei educatiei
asupra sezutului („gcaunului sau
sediului educatiei" in engleza,
n.tr.) Tl vei putea face sa scape de
aceste vicii. Matthew Henry ne
ofera urmatoarele sfaturi:

Copiii trebuie sa fie corectati 51
disciplinati de catre parintii lor. Cu
totii avem nevoie s& fim corectati
de cStre Tatal nostru ceresc (Ev.
12:6, 7); Si in cadrul procesului de
corectare va trebui sa starpim
nebunia, sarutand si lovind cu
nuiaua.36

22:16 Patronul care se
Tmbogajeste de pe urma
economiilor obtinute ca urmare a
faptului ca-si plateste salariatii
cu un salariu de Tnfometare nu va
fi scutit nici el de lip-suri. Tot asa
va pati si omul care **da**
bogatilor, probabil cu scopul de
a obtine bunavointa acestora.
Noi trebuie sii dam celor care nu
sunt in stare sa ne inapoieze
ceea ce le-am dat.

IV. PROVERBE ALE

UNOR

OAMENI1NTELEPT

I

(22:17-24:34) A. Cuvintele intieptilor (22:17-24:22)

22:17 Versetele 17-21
alcatuiesc sec-tiunea
proverbelor cuprinse intre 22:22
si 24:22, in care cititorul este
invitat sa-si piece urechea si sa
asculte cuvintele intieptilor.
Poate ca Solomon a cules aceste
proverbe de la altii, dar a doua
jumatate a versetului arata ca
unele dintre ele ii apartin.

22:18 Aceste proverbe trebuie
p&strate in minte (pentru a fi
memorate si puse in aplicare).
De asemenea ele trebuie
intiparite pe buze (pentru a
putea fi trans-mise mai departe).

22:19 Motivul pentru care
Solomon a facut cunoscute
aceste proverbe a fost ca
cititorii sa se increada in
Domnul.

22:20 In traducerea RSV
versetul aces-ta suna astfel: „N-
am scris eu oare pentru tine
treizeci de zicatori de sfaturi si
cunostinte?" Unii carturari
atrag atentia cS proverbele ce
urmeaza pot fi impartite in circa

30 de categorii, dupa cum
urmeaza:

22:22, 23	23:22-
24,25 .	26-28
26,27	29-35
28	24:1,2
29	3,4
23:1-3	5,6
23:4. 5	7
6-8	8,9
9	10
10, 11	24:11,
12	13,
13, 14	15,
23:15, 16	17,
17, 18	19,2
19-21	21,2

Biblia Berkeley reda versetul astfel; „Oare nu Ji-am scris anterior despre sfaturi si cunostinte...?” Termenul „anterior” este in contrast cu „astazi” din versetul **19**.

22:21 Scriitorul a dorit sa impar-taseasca cititorilor cuvinte de adevar, pentru ca elevii sai sa poata sa-i invete pe alti oameni dornici de a primi sfaturi bune sau pentru ca ei sa le poata fi de folos celor care doreau sa fie instruiti.

22:22, 23 Aici incepe sectiunea ce se termina cu 24:22. Nimeni nu trebuie sa profite de cei saraci si neajutorati. Tot asa nimeni nu trebuie sa se poarte nedrept cu nenorocitul de la poarta, adica eel aflat la judecata. Asta pentru ca Dumnezeu apara cauza saracilor si-l va pedepsi pe asupri-tor si pe judecatorul nedrept.

22:24, 25 Mare greseala este sa te aso-ciezi cu un om m[^]nios, care nu stie sa-si stapaneasca nervii. „Spune-mi cu cine le insotesti ca sa-ti spun cine esti” - afirma binecunoscutul proverb. Prin urmare, a tc insoti cu un om furios este 0 cursa, de-oarece intr-o clipa de neatenie un om poate sa-si ruineze viata si marturia.

22:26, 27 A strange mana pentru a promite ceva- insemna aici a garanta achitarea datoriei cuiva. Este 0 fapta nechibzuita. Daca nu-ti poti permite sa achiti integral datoria, de ce sa risti sa ti se ia mobila din casa si sa te expui la suferinta si rusine?

22:28 Hotarul eel vechi era alcatuit

din pietre asezate pe linia de demarcatie dintre proprietati. Oamenii necinstiti ade-sea mutau aceste pietre de la locul lor in timpul noptii, pentru a-si spori terenul ara-bil pe cheltuiala vecinului.

Pe plan spiritual, **hotarul eel vechi** ar fi „credinta care a fost data sfintilor odata pentru totdeauna” (Iuda 3). Nu avem voie sa denaturam doctrdnele fundamentale ale crestinismului.

22:29 Ce3 harnic in lucrul sau, cu o prestatie de calitate, va fi promovat ?n pos-turi de onoare. El nu va servi oameni necunoscuti. Versetul are menirea de a ne aminti ca cei buni ies tntotdeauna la suprafata. Vedem acest principiu exempli-ficat in viata lui Iosif, Moise, Daniel si Neemia.

Oamenii man nu au atins culmi sj nu s-au mentinut pe aceste nivele superioare Dintr-odata sau fara truda. Ci pe c&nd alfi dormitau, Ei de zor munceau zi si noapte.

-Longfellow

23:1-3 Aici suntem avertiza^i cu privire la pericolul lacomiei si al imbuibarii. Cand mancam in compania unui om cu influ-enta, trebuie sa tinem seama de *cine* ne sta Tnainte (JND). Apoi trebuie sa ne punem un cutit in gSt, adica sa fim cat mai retinuti cand mancam si bem la aceasta masa.

Versetul 3 sugereaza posibilitatea ca atunci cSnd cineva ne trateaza cu bucate si bauturi alese urmareste, in fapt, sa obtina ceva de la noi, sa ne influenteze. Deci ospi-talitatea ce ni se ofera nu este dezintere-sata, ci are un scop ascuns.

23:4, 5 Vesnica lupta dupS imbogatire este o forma de „Tntelep-ciune” ce trebuie evitata. Asta pentru ca in acest caz ne risipim viata alergand dupa valori false, punandu-ne Tncrederea Tn lucruri lipsite de trainicie. Nu stiu cum se face dar bogatiile Tntotdeauna prind aripi si zboara ca un vul-tur.

23:6-8 O altS situatie sociala ce trebuie evitata! Nu fi oaspetele unui om cu ochiul rSu, a unui zgarcit care se uita la fiecare bucatieS de mSncare pe care o introduci in gura. Conteaza ce gandeste acest om, nu ce

spune. Pentru ca, in timp ce-ti spune: „Mai serveste... mai serveste. **Mananca si bea!**”, Tn realitate el numara fiecare lingura pe care o duci la gura.

Iata cum reda traducerea Living Bible aceste versete:

Nu te asocia cu oamenii rai; nu te astepta sa primești daruri sau favoruri din partea lor. Bunatatea lor este mgelatoare; in mana lor nu ești decSt un pion. Mancarurile gustoase pe care ti le servesc ti se vor acri Tn stomac si le vei vomita. Si astfel vei fi nevoit sa-ji retragi cuvintele de apreciere pe care le-ai rostit anterior la adresa asa-zisei lor „amabilitati.”

23:9 Nu Tncerca sa-i Tnveti pe un nebun Tncuiat la cap si prost, caci Tti vei pierde timpul si Tti va dispretui cuvintele de Tntelep-ciunea pe care le vei rosti.

23:10,11 Nu lua cu Tnselaciune proprie-tatea cuiva prin mutarea pietrelor' ce for-meaza hotarul din vechime. Nu profita de cei neajutorati si nu le fura ogoarele. Caci puternic este razbunatorul lor. Cu El vei a-vea de a face daca vei proceda astfel. E! este Cei care va pleda cauza lor Tmpotriva ta.

23:12 Nu exista modalitate lesnicioasa de a dobandi Tnvatatura. Oricine doreste sa Tnveti trebuie sa dea dovada de disciplina si de putere de vointa. Nu lua Tn seama anunturile publicitare care-ti prom it Tnsusirea unui curs Tn doar „doua-trei lectii usoare.”

23:13, 14 Nu dai dovada de bunatate cand Ti permiti unui copil sa-si faca de cap. Biblia nu aproba delasarea si permisivi-tatea, ci, dimpotriva, Tncurajeaza recur-gerea la nuiaua indreptarii, asigurandu-ne ca copilul astfel disciplinat nu va muri. Inseamna ca, departe de a-i cauza moartea, bataia TI va salva de la o moarte prematura, de la o moarte naprasnica. Ii va izbavi sufletul din Seol.

In loc sa-si disciplineze fiii Tndaratnici, Eli i-a muștrat cu cuvinte foarte blande: „De ce faceti asemenea lucruri?” (3 Sam. 2:22-25). Si prin asta a promovat o atitudine de permisivitate care a dus la prabusirea casei sale, a preotiei si, Tn ceie din urma, a Tnsasi natiunii sale.

David a gresit si el Tn domeniul edu-

catiei parintesti. De pilda, pc Adoniia niciodata n-a indraznit sa-I supere prin vreo mustrare (1 Re. 1:6). Dupa ce a comis doua acte de tradare, Incerand sa puna mana pe tron, Adoniia a fost ucis de Solomon.

23:15, 16 Un tata se bucura cand fiul are o inima inteleapta si buze care rostesc adevarul. Tot asa si dascalul se bucura cand elevul primeste intelegciunea si o transmite mai departe. In acelasi ton, Pavel spune: „Acum, da, traim, tiindca voi stati tari in Domnul” (1 Tes. 3:8). Iar Ioan a spus: „Eu n-am bucurie mai mare decat sa aud despre copiii mei ca umbla fn adevar” (3 Ioan 4).

23:17,18 Avem un lucru mult mai bun de facut decat sa invidiem prosperitatea celor rai si acela este sa traim in partasie necurmata cu Domnul. Preocuparea cu lucrurile rele aduce descurajare. Preocuparea cu Domnul ne aduce desfatare. Prin urmare, Invatatura pe care trebuie sa ne-o Insusim este sa facem din comuniunea cu Dumnezeu telul vietii noastre. De aseme-ne, sa nu uitam ca va veni o zi cand cei rai vor da socoteala, pe cand cei drepti au o speranta care nu Inseala. Ei privesc dinco-lo de mormant, la invierea si vesnicia glo-rioasa alaturt de Domnul in cer.

23:19 Faca altii ce vor, fiul ascult&tor trebuie sa asculte de Invatatura ce i se da, sa fie Intept si sa-si calauzeasca inima pe drumul eel bun, adica pe cararea Domnului.

23:20,21 Exista doua feluri de betivi -cei care beau prea mult si cei care mananca prea mult. E greu sa traiești In compania acestor oameni daca doresti sa traiesti o viata frumoasa.

Lipsa de stapanire la mancare sau bau-tura se lasa cu consecinte usturatoare. Befivul si iacomul se Indreapta spre sara-cie. Starea lor de inconstienta, inculcate de imbuibare, Il aduce pe om la sapa de lemn, facand din el un cersetor zdrentuit.

23:22 Tinerii trebuie \$& primeasca bucurosi sfaturile tatalui lor si s5 nu-si dispretuiasca mama. Batranii au acumulat ani si ani de experientS. Prin urmare, tinerii trebuie sa recunoasca acest

lucru si s5 incerce sa beneficieze cat mai mult de pe

urma experientei lor.

23:23 Trebuie sa fim dispusi sa plitim un pret mare pentru adevar, dar sa nu-l dam din mana indiferent cat ne-ar costa acest lucru. Același lucru e variabil în cazul Intelepciunii și învățării și priceperii. Nu trebuie să precupetăm nici un efort în încercarea de a le obține iar după ce le-am dobândit, să nu renunțăm la ele pentru nimic în lume.

23:24, 25 În zilele noastre se obișnuiește ca tatăl să i se dea drept cadou de „Ziua Tatălui” o cravată iar mamei, de „Ziua Mamei,” o cutie cu bom-boane de ciocolată. Dar și mai mare răsplata va fi pentru părinți fiul care trăiește cu înțelepciune și pricepere. „Să se **bu-cure tatăl tău și mama ta**, să se înveselească cea care **te-a născut.**”

23:26-28 Măscătorul îndemnat: „**Fiul meu, dă-mi inima ta...**” introduce o serie de avertismente solemne de a ne feri de imoralitate și belie. Scriitorul spune: „Ascultă cu atenție ce-ți spun și ia aminte la latul păcatelor tale!” O prostie căci o groapă adâncă și camuflată, ca o cursă în care cad cei neatenți. Este ca o fantană îngrășată ~ În care se cade ușor, dar din care nu ieși cu una cu două. Ea pândeste ca un hoț. Se poate ca să fie animată de o ură patologică împotriva bărbaților, drept care se răzbună pe aceștia, încurcându-i în mreaja ei prin înșelăciune. Cum se prinde pește în navod. Zi de zi ea adaugă încă nume la lista ei de bărbați necredincioși ale căror păcate savarsite cu ea au dus la dezmembrarea căsătoriei lor și la ruina familiilor lor.

23:29, 30 Restul capitoului 23 este o descriere clasică a betiviei. Care se aco-peră de tot felul de necazuri, dând din bucluc în bucluc. Viața sa este marcată de certuri, deoarece umbla cu lumanarea după încăierări. Bombaneste tot timpul și se va-ietă fără încetare, dar niciodată nu i se pare că de fapt el este cauza tuturor necazurilor sale! E plin de bube și răni, are ochiul învințit de pe urma unor ciocniri total inutile, ce puteau fi evitate. Ochii li sunt injectați de sânge și obosiți. Sta toată noaptea prin carciuni, dând pe gât baulura amestecată după

bautura.

23:31, 32 El este avertizat s& nu se lase fascinat de culoarea aprinsS a vinului rosu cand este turnat in pahar. Dar degeaba, ca el nu asculta si astfel sufera consecin|ele, care vor musca precum un sarpe si-1 vor tntepa cu o intepatura de vipera veninoasa' si dureroasa.

23:33, 34 Ochii sai vor vedea lucruri ciudate - probabil o referire la starea de delir, la gravele perturbafii mentale provocate de consumul indelungat si masiv de alcool. Limba i se impleticeste in gura, vorbele care-i ies din gltlej fund murdare si necuviincioase. Se clatina pe picioare, de parca ar fi purtat de valul marii sau s-ar afla in varful unui catarg.

23:35 Apoi este batut mar de cineva, dar isi revine din starea de inconstientS, spunand ca n-a patit nimic. L-au maltratat, dar el n-a simtit nimic. De indata¹ ce s-a trezit de-a-binelea, isi pune din nou in gSnd sa revina la bar si sa" mai comande o cinzeaca.

24:1, 2 Nu e intelept sS-i invidiezi pe oamenii rai pentru succesul lor sau si* doresti compania lor. Oamenii acestia intotdeauna ii vor reduce pe altii la nivelul lor. Si care e nivelul acesta? Mintile lor sunt mereu pline de violenta iar conver-satia lor e intotdeauna indreptata spre provocarea unor scandaluri.

24:3, 4 Casa din acest verset se refera" probabil la viata cuiva. Via|a unui om cumsecade nu e cl&dita pe rautate, ci pe intelepciune de sus. Rlutatea distruge viata, dar priceperea ii confera" trainicie. Rautatea goleste via|a de sens, dar cunostinta adevaratS o umple cu lucruri placute de mare pret.

24:5,6 Un om intelept poate exercita o forta mai mare decSt aceea a unui om pu-ternic iar omul inteligent este mai tare decat eel cu muschii dezvoltati. Ra^boiul se poate desfiisura prin intermediul unor consilieri intelepti. Cu cat vor fi mai numerosi acesti consilieri, cu atlt va fi mai bine.

24:7 Intelepciunea pare sa-i scape mereu nebunului. El nu e in stare sa vor-beasca niciodatS cu autoritate, ca bStrSnii de la poarta cetatii.

24:8, 9 Cel care se foloseste de fa-

cultatile mentale daruite de Dumnezeu pentru a inventa noi forme de manifestare a raului dobandeste titlul de „maestru al intrigilor." A urzi planuri neroade este un pacat iar batjocoritorul arrogant, ce nu se rusjneaza" de rautatea lui, se alege cu dis-pretul altora.

24:10 Isi poti da seama cat valoreaza un om in functie de felul in care se comporta cand este la stramtoare, cand este sub presiune. Daca se da batut c^nd drumul e greu, inseamn| ca e lipsit de profunzime.

Doamne Isuse Cristoase, daca pasii mei se vor poticrii,
si voi fi gata sa bat in retragere,
Daca pustiul cu ai s3i maracini m5
vor face sa
m3 vaicaresc,
Doamne, aratS-mi picioarele Tale
sangerSnde,
de piroane strSpunse,
Da, Isuse al'meu, arata-mi picioarele
Tale.
O, Dumnezeule, voi avea eu oare
curajul
Mlinile ?i picioarele mele s5 Ji le
arSt?

-Amy Carmichael

24:11,12 C5nd oameni nevinovati sunt condusi la camerele de gazare sau la alte forme de executie; cind copii aflati inca in pantecele mamelor lor sunt nimiciti in cli-nicile de avorturi - nu avem scuze daca ramane nepSsStori si nu facem ceva pentru a-i scapa. Nici nu putem sS ne scuzam c5 n-am stiut. Dup5 cum s-a exprimat Dante: „X-ocurile cele mai fierbinti din iad sunt rezervate pentru cei care, in vremuri de mari crize morale, isi pastreaza neutrali-tatea."

Ne vorbesc oare aceste cuvinte noua, telor care suntem credinciosi, carora ni s-a incredintat vestea bunS a mantuirii? BSrbati si femei pier fara Cristos. „Ridicati-va ochii si priviti holdele, care sunt albe acum, gata pentru seceris" (Ioan 4:35). Vom cuteza noi oare sa ramanem neutri?

Nu vezi cum cresc umbrele tn jurul nostru?
Curand vor miji zorii zilei;
Putea-vei oare sS.-i lași pe cei pierduU' in sin-gur&tatea lor?
Cristos vine - cheam5-i dar degrab'
acasS!

-Anna Shipton

24:13, 14 Mierea are aici intelesul de simbol al tntelepciunii. Si una, si alta sunt de folos, cu gust delicios. Tot asa va fi si cunostinta tntelepciunii pentru sufletul tau. Daca ai gasit-o, exista perspective si n.a-dejdeea ta nu va fi Tnselata. Cu alte cuvinte, cine gaseste tntelepciunea este asigurat ca va avea parte de un viitor luminos si de timplinirea sperantelor sale.

24:15,16 Cel fara scrupule este avertizat sa nu Tncerce sa-l jefuiasca pe un om de casa sa. Poate ca acesta din urma a intrat in greutati financiare temporare iarraul e gata sa se napusteasciii asupra lui si sa-i ia chiar ceea ce i-a mai ramas.

Un om neprihanit poate cadea de sapte ori in necaz sau in nenorociri, dar de fiecare data se va reface. Cel rau se poticneste in ruina lui la prima cadere.

24:17,18 Cel cu un caracter nobil nu se va bucura deloc cand adversarul sau va da de necaz si nu va jubila cand acesta se poticneste. Daca Domnul Tl vede pe cineva ca jubileaza, ca e dominat de un spirit de razbunare, va considera acel spirit mai vrednic de judecata decat Tnsasi culpa vraj-masului.

24:19, 20 Din nou suntem avertizati sa nu ne tulburam din pricina succesului aparent al raufacatorilor si sa nu-i invidiem pe cei rai. De data aceasta motivul pentru care nu trebuie sa facem asa este faptul ca perspectivele celor rai sunt foarte rele. Ei nu au motive sa priveasca viitorul cu spe-ranta. N-au nirnic bun la care sa se astepte, ci lumina vietii lor se va stinge.

24:21,22 Proverbul acesta are menirea sa intipareasca in noi respectul profund si reverenta pentru Domnul si pentru rege, ca reprezentant al Sau. De asemenea, ne previne sa fim atenti la cei ce vor sa schimbe institutiile divine sau sa rastoarne guvernele civile. Ambele tipuri de raz-vratire vor face sa se abata o mare napasta si nenorociri inimaginabil de mari asupra celor vinovati.

Crestinul este Tnvatat sa. se supuna guvernului uman, atata timp cat poate face acest lucru fara a-si compromite loialitatea fata de Domnul. Daca Tnsa

guvemul Ti va porunci s& nu asculte de Domnul, atunci el va trebui sa refuze ordinul, preferand sa

sufere cu smerenie consecintele. Sub nici o forma el nu are voie sa se asocieze cu cei ce complotaaza rasturnarea guvernului.

B. Alte cuvinte rostite de cei intelepti

(24:23-34)

24:23-26 Aici Tncepe o noua sectiunc de zicatori ale Tnteleptilor, ce continuii pana la versetul 34.

Este un lucru foarte condamabil sa dai dpvada de partinire cand emiti judecati de valoare tntre ceea ce e bine si ce e rau. Ju-decatorul care estompeaza linia de demar-catie dintre aceste doua contrarii pe plan moral, achitandu-1 pe cel vinovat, va fi blestemat de oameni si urat de natiuni. Pe de alta parte, acei judedttori care mostra pacatul vor fi rasplatiti de Dumnezeu si binecuvşntati de oameni. Cei care dau ver-dicte corecte si drepte vor fi stimati de popor.

24:27 Dupa cum un om trebuie sa defriseze terenu! Tnainte de a putea construi o casa, tot asa el trebuie sa-si puna viata Tn ordine Tnainte de a putea Tntemeia o iamilie. Astfel proverbul ar putea fi o povala ca cineva s& nu se grabeasca sa se casatoreascii si astfel sa-^i asume o multime de respon-sabilitati, Tnainte de a fi pregatit pe plan spiritual, emotiv si financial".

24:28,29 Sub nici o forma nu e voie ca cineva sa formuleze acuzatii false Tmpolri-va aproapelui sau sa raspandeasca min-ciuni despre el. Chiar daca vecinul a lacut faptele respective, nu exista nici o scuza pentru a Tntoarce rau pentru rau.

24:30-34 Scriitorul a trecut pe langa via lenesului si a vazut ca aceasta era napadita de spini si maracini. Pretutindeni erau numai scaieti si urzici. Zidul de piatra era prabusit. Ce Tnvataminte se pot trage de aici! Cand cineva spune sa-1 lasi sa mai doarma putin, sa mai traga un pui de somn, sa mai caste putin, ei bine, poti fi sigur ca saracia Tl va ajunge din urma ca un hot de drumul mare şi.ca un talhar Tnarmat.

Cand ne lasam pe tanjala Tn cele spiritual, viata noastra

(adica via) devine infestata cu^ faptele firii vechi (spinii si maracinij). Nu mai facem roade pentru Dumnezeu. Sistemul nostru. spiritual de aparare (zidul) este la pamant si diavolul

castiga un punct de sprijin, un cap de pod. Urmarea este o racire a temperaturii noastre spirituale si o decadere in saracia sufletei.

V. PROVERBE ALE LUI SOLOMON COMPILATE DE OAMENII LUI EZECHIA (25:1-29:27)

25:1 Proverbele cuprinse Tn capitolele 25-29 au fost compuse de catre Solomon dar copiate dupa mai multi ani de oamenii lui Ezechia, regele lui Iuda. Avem 140 de proverbe ce corespund valorii numerice a numelui lui Ezechia in forma ebraica.

25:2 Slava lui Dumnezeu sta in ascun-derea lucrurilor. Ganditi-va la toate se-cretele ascunse Tn creatia Sa naturala, Tn Cuvantul Sau scris si Tn providenta Sa! „E1 n-ar mai fi Dumnezeu,” scrie Thomas Cartwright, „daca sfaturile si lucrarile Sale nu ar transcende inteligenta umana.”

Slava regilor sta in cercetarea lucrurilor. in acest context, cuvintele de mai sus Tnseamna probabil ca un rege Tntelept va avea grija sa fie informal cu privire la evolutiile importante ce afecteaza regatul sau si va Tntreprinde cercetari pentru a putea emite judecati corecte si a formula politici juste.

Aplicatia pentru noi este ca trebuie sa ne dam toate silintele sa cautam comorile spirituale ce se ascund pe paginile Bibliei.

25:3 Inaltimea cerurilor pare nemarginita iar adancimea pamantului pare de nepatruns. Tot asa si inima regilor nobili pare a fi de nepatruns: nimeni nu stie exact ce ganduri se ascund Tn ea.

25:4, 5 Cnd argintul se topeste Tn creuzet, zgura sau impuritatile se ridica la suprafata. Dupa ce au fost Tndepartate aces-te impuritati, argintarul va fi terminat de topit un metal potrivit pentru confectionarea de bijuterii. Zgura de aici simbolizeaza sfetnicii rai de la curtea regelui. Cand acestia au fost Tndepartati, regatul se afla pe o temelie solida! •

Primul lucru pe care-l va face Cristos cand va reveni ca sa domneasca va fi de a-Si curati Tmparatia de orice razvratire, nelegiuire si de orice lucru care intineaza.

25:6,7 Este o politica Tnteleapta sa nu te

Tnfigi Tn fata la curtea regala si sa nu cauti un loc de cinste printre celebritati. Este mult mai bine sa fii invitat la un loc de cinste decat sa ti-l arogi singur, pentru ca apoi sa fii umilit Tn public Tn prezenta regelui.

Sfatul acesta ne aduce aminte de Ieremia 45:5: „Si tu umbli dupa lucruri mari pentru tine? Nu umbla dupa ele!” De asemenea ne amintim de cuvintele Domnului de la Lu-ca 14:8-10.

Ultima propozitie „pe care ti-l vad ochii” ar putea apartine versetului urmator, cum este cazul Tn versiunea RSV: „Ceea ce au vazut ochii nu te grabi sa aduci la curte...”

25:8-10 Biblia condamna spiritul de litigiu, adica dorinta de a te duce degraba la tribunal pentru orice plangere. E posibil ca un martor sa relateze tot ce a vazut el, si to-tusi sa fie rusinat cand depune marturie vecinul sau.

Mai bine este sa rezolvi plangerile pe cale paru'cuiara (Mat. 18:5) si sa nu le aduci la cunostinta altora, dupa cum ne sfatuiesc acest autor necunoscut:

Se ivește o mica nemtelegere cu un prieten, dar tu n-ai curajul de a discuta chestiunea doar cu prietenul respectiv, ci le duci sfi-o discuti cu altcineva. Principiul expus in CuvSntul lui Dumnezeu este astfel dat uitarii si de aici se ivesc tot felul de probleme. A discuta despre acest lucru cu altii nu va duce la nimic bun, ci Tn final va adanci si mai mult prapastia dintre tine si prietenul tau. O, daca am lua pasajul acesta din Scriptura la adevarata sa valoare, drepl calauzia, am renunta la multe probleme nemsemnate sau pricini de poticnire și ne-am cruta de multe tul-burari mentale!

Versetul 10 ia Tn discutie mustrai-ea pe care ti-o adreseaza terta parte pentru faptul ca nu te-ai dus direct la eel care crezi ca ti-a gresit. In felul acesta te vei alege cu re-putatia de barfitor sau chiar mai rau!

25:11 Un cuvânt potrivit este ca niste mere de aur Tntr-un cosulet de argint. Cuvantul potrivit este tot atat de adecvat si de frumos pe plan mora! cat este aceasta asociere de metale pretioase.

25:12 Un inel de aur și o podoaba de aur curat sporesc frumusetea aceiei per-

soane; tot asa eel care mostra cu Tntelep-ciune sporeste frumuselea morala a celui care e dispus sf Invete.

25:13 In mod obisnuit, zapada care ar cadea in timpul secerisului ar fi o mare calamitate. Aici insa are sensul de z&pada adaugata la o bauturS de apa data unui se-cerStor la camp.

25:14 Oricine promite un dar, pentru ca apoi sa nu se tina de cuvânt este aidoma no-rilor si vantului care-i fac pe oameni sa creada ca va ploua, fara insa ca acest lucru sa se Tntample.

Desi proverbul acesta nu se ocupS de darurile spirituale, avem totusi o aplicatie valabila. Cineva se poate da mare invatator sau predicator, dar mai apoi ce mare deza-magire este cand se vede ca nu poate trai pe masura normelor morale enuntate, ca nu poate implini asteptariile oamenilor. Indienii aveau o zicatoare pentru asta; „Heap big wind - no rain,” adica „Vnt mare, dar fara ploaie.”

25:15 Bl&ndetea si rabdarea adesea Tl vor convinge pe un print mai repede decat daca te vei aprinde de manie. Tot asa, o lim-ba dulce zdrobeste oase, adica poate realiza mai mult decat maxilarele si dintii sfarama-tori.

25:16 Mierea este buna, atunci cand este consumata cu masura, dar orice lucru de care se abuzeaza poate sa te facS sa-1 detesti. Noi trebuie sa mancam pentru a trai, iar nu sa traim pentru a manca, Larry Christenson ilustreaza acest principiu:

Niste prieteni de-ai no\$tri au opt copii caro-ra le place foarte mult inghetata. Intr-o zi cal-duroasa de vara una din fetije a spus ca ce bine ar fi daca n-ar manca decat inghetata! Ceilalti copii au fost de acord cu ea si spre surprinderea lor tat&l a zis: „Foarte bine. Maine veti putea manca oricata inghetata doriti. Nu vi se va da altceva de mancare!” Copiii au chiuut de bucurie, asteptand cu nerabdare s& vinS ziua de maine. A doua zi dimineata s-au asezat la masS comandand fiecare tipul de inghetata dorit: cu aromS de cSpsuni, de ciocolata' sau de vanilie. Si li s-a dat ce au cerut - castroane tntregi de inghetata. Tot asa si la gustarea dinainte de pranz - iar Tnghefatf! La prinz iar inghetata, de data aceasta in portii mai mici. Cand a venit tim-

pul pentru gustarea dintre mese, mama lor toc-mai scotea din cuptor nişte chifle si aroma aces-tora a umplut toatS casa.

„Vai ce frumos miroase!” a spus micutul Teddy. „Chifle proaspete, cum Tmplacmie!” si s-a dus la dulapul din bucStSrie sa ia gemul cu care dorea sa mlnance cateva din aceste chifle, dar mama sa l-a oprit.

„Ai uitat? Azi se serveşte doar inghetata - si numai inghetata.”

„Asa e!”

„Vrei sa-ti dau o farfurie de TnghetatS?”

„Nu, multumesc. Doar un con de Inghetata imi ajunge.”

Cand a venit ora cinei, entuziasmul pentru inghetata a disp&rut aproape total. StSnd Tn fata farfuriilor cu inghefata, Mary - la a carei su-gestie a inceput acest experiment - a privit spre tatSI ei si a spus: „Nu am putea face schimb sa primim o coaja de paine in schimbul tuturor farfuriilor de inghetata de pe masa?”³⁷

25:17 Cumpatarea se apHcS nu numai la miere, ci si la vizitele pe care le facem. Este important sa stirn cSnd sa ne ridicam de pe scaun si sa plecam. Altfel este usor sa pier-dem interesul gazdei.

„Cu cat mai buna este prietenia lui Dumnezeu decat prietenia omului!” spune Cartwright. „Cu cSt venim mai des la Dumnezeu, cu atat mai bine primiti vom fi!”

25:18 lata trei imagini care il descriu foarte exact pe eel ce face o marturie min-cinoasaimpotriva aproapelui sau:

un buzdugan - ce zdrobeste si sfarama **o sabie** - cu doua talsuri ascutite **o sageata ascutita** - ce strapunge si ran este.

25:19 Daca se va mtampla sa musti pu-ternic cu un dinte stricat, vei regreta amar-nic. Daca te vei lasa cu tot trupul pe un picior luxat, vei cadea. Exact asa este si cu cei ce-si pun increderea intr-un om iipsit de Incredere in vremuri de restriste - ei vor avea parte de necazuri si dezamagiri.

25:20 A canta cSntece unei inimi triste este un gest provocator, agasant si total neavenit. Tot asa de nepotrivit este sa iei haina unui om pe vreme racoroasa sau sa torni otet peste soda, provocand astfel o mare agitatie.

Keith Weston a relatat despre un pastor coleg ce vizita un spital. „E1 a dat peste un sarman pacient ce avea ambeie picioare suspendate deasupra patului, ambeie brate in ghips iar unul din ele era conectat la un furtun de alimentare intravenoasa. Și, cu zambetul sau evanghelic pe buze, i s-a adresat vorbindu-i din Biblia sa evanghe-Hca mare: «Te bucuri, frate?»" Weston a spus: „Pastorul nu mi-a spus ce a raspuns pacientul, dar se pare ca nu au fost cuvinte tocmai amabile."³⁸

25:21,22 Pavel citeaza aceste versete la Romani 12:20. Noi putem Tnvinge raul cu bine, atunci cand pentru orice insulta sau ofensa ce ni se aduce vom raspunde cu bunatate.

O vecina enervata i s-a adresat unui credincios de curand Tntors la Domnul, tunand si fulgerand impotriva ficei de cinci ai a acestuia pentru cS a calcat niste flori, i~ar spart o fereastră si pentru alte nazbatii comise de aceasta. Cand in sfarsit vecinul s-a oprit din acest potop de acuze, crestinul arugat-o pe vecina sa vina sa dis-cute cu el despre aceasta chestiune. ■

Și, pana sa soseasca vecina, crestinul a pregatit o gustare alcatuita din cafea si fur-securi. „Scuzati-ma,¹ a spus vecina. „Nu stiam ca aveti oaspeti." „Nu" a raspuns crestinul, „n-am oaspeti, ci am crezut ca vom putea discuta despre fica mea tn contextul unei mici gustari." Și apoi crestinul a rostit o rugaciune de multumire pentru mancarea ce urmau s-o consume, cerand Tntelep-ciune de la Domnul. Cand a termi-nat rugSciunea si a deschis ochii, vecina plangea. „Nu fica dvs. a flcut toate acele stricaciuni, ci fica mea," a spus vecina, jenatl „Nu stiu ce m-a apucat de am stri-gat la dvs. Pur si simplu nu mai stiu ce sa t'ac. Nu mă inteleg nici cu copiii, nici cu sotul, nici cu ceilalti membri ai familiei!"

De Tndata ce vecina a flcut aceasta mar-turisire, tanarul credincios a inceput sS-i vesteascS pe Cristos. Și dupa sase sap-tamani vecina si familia ei au fost nascuti din nou.³⁹

25:23 Vantul de miazanoapte aduce ploaia; tot asa si **limba defaimatoare** atrage priviri mEtnioase, care

provin de fa victimele acestor barfe si de la ceilalti care

le asculta. Daca oamenii 1-ar
muștra pe bSifitor, acesta ar fi
scos din funcție cu timpul. si nu
ar mai avea pe cine sa bSr-
feasca.

25:24 Versetul acesta este
aproape identic cu 21:9, repetiția
având darul de a sublinia cât de
neplăcut este să trăiești cu o
femeie cicalitoare.

25:25 Evanghelia este vestea
bună a lui Dumnezeu venită dintr-
o țară Tndepartată -adică din cer.
Ca apă rece pentru un suflet
tnsetat așa este Tnviorarea pe
care o aduce evanghelia.

25:26 Când oamenii
cumsecade se pleacă Tnaintea
celor răi, când se pretează la
compromisuri, când cedează sau
refuză să ia atitudine Tn sprijinul
dreptății, această stare de lucruri
se aseamănă cu un izvor tulburat
sau cu un tan tan a poluată. Acolo
unde te-ai aștepta să găsești
puritate și curățenie rămâi
dezamăgit de ceea ce găsești.

25:27 Nu este bine să
manânci prea multă miere.
„Dacă depășești limitele impuse
de Dumnezeu la mâncare” scrie
Kidner, „vei rămâne dezgustat, Tn
loos să găsești desfătarea la care
te așteptai.”

în rândul al doilea al acestui
proverb textul ebraic este greu
de descifrat. S-ar putea ca
sensul să fie eel din versiunea
NKJV: **a caută gloria proprie
nu este glorie** (unde negația
provine din rândul tntai) sau „a
cerceta chestiuni Tmpovară-toare
este Tn sine o povară” (JND) sau
„a cerceta chestiuni profunde
este glorie” (text marginal JND).
Toate trei variantele sunt
valabile.

25:28 Omul care nu a Tnvătat
niciodată să-și disciplineze viața
este ca o cetate lip-sită de
apărare, vulnerabilă oricărui gen
de atac, expusă oricărui ispită.

26:1 Zapada este total
nepotrivită pentru anotimpul
verii, după cum și ploaia este
neadecvată pentru sezonul
secerisului. Tot atât de nepotrivit
și de vătămător este să dai
cinste nebunilor. Este o
inadvertentă morala ce nu face
altceva decât să-i Tncu-rajeze să
dea dovadă de și mai multă ne-
bunie.

26:2 Vrabia și rândunica
zboară dc colo-colo prin văzduh,
țară să se așeze asupra noastră.
Tot așa un Western neme-

ritat nu va cadea niciodata asupra cuiva, indiferent ce superstitii ar exista in aceasta privinta. Balaam a Tncercat sa blesteme Israelul, dar n-a reusit (Nu. 23:8; Deut. 23:5).

26:3 Dupa cum este nevoie sa faci uz de bici in cazul unui cal si de frau pentru magar, tot asa in cazul nebunului se pare ca numai o mustrare severa da rezultate. „Nu fiti ca un cal sau ca un catar care nu are pricepere, pe care-l strunesti cu un frau si cu o zabala, deoarece in caz contrar nu se apropie de tine” (Ps, 32:9).

26:4,5 Aceste doua versete par sa tie o contradictie. Primul spune ca nu trebuie sa-i raspunzi unui nebun, pe cSnd al doilea recomanda sa-i raspunzi. Care sa fie expli-catia? Ultima parte a fiecaruia dintre cele doua versete detine cheia rezolvarii mis-terului.

Nu-i raspunde unui nebun in asa fel Tncat sa devii tu insuti nebun in cadrul acestui raspuns. Nu-ti pierde cumpatul, nu te purta necuviincios si nu da dovada de nechibzuinta.

Raspunde-i totusi unui nebun. Nu-l lasa sa scape cu nebunia lui. MustrS-1 si dojeneste-1, cum se cuvine, pentru nebunia lui, pentru ca sa nu fie intelegt in proprii sai ochi.

26:6 A trimite o solie printr-un nebun insemna a-ti dauna propriilor tale interese supreme. Este ca si cand ti-ai taia picioarele sau ai inghiti otrava. Nebunul nu va transmite mesajul cum se cuvine, ci iti va aduce numai necazuri. A taia picioarele insemna a-ti crea greutati.

26:7 Picioarele unui olog sunt neputin-cioase. Tot asa este si un proverb in gura nebunilor. Nu le este de nici un folos, pentru ca nu stiu cand, unde si cum sa-l aplice.

26:8 Piatra nu trebuie legata de prastie, ci trebuie sa fie libera sa zboare din aceasta. Tot atat de lipsit de sens este sa acorzi onoare unui nebun.

O a doua interpretare posibila ar putea fi ca dupa cum tasneste piatra din prastie, asa iși va demonstra nebunul degraba nevrednicia czind e vorba sa primeasca vreo onoare ce i se acorda. . .

26:9 CSnd un betiv umbla cu spini acestia sunt un pericol pentru el si pentru

cei din jur. Tot asa este si o parabola m gura nebunilor - ea putand fi interpretata gresit sau denaturata. El s-ar putea sa se foloseasca de ea pentru a-si justifica nebunia si a trage concluzii gresite cu privire la altii.

26:10 Textul ebraic din acest verset este foarte dificil de interpretat, dupa cum reiese din marea varietate de moduri in care a fost tradus:

„Un stapan Ti munceste aspru pe toli. E! tocmește atât nebunul, cât și trecătorii” (JND).

„Ca un areas ce îi raneste pe toți este eel ce angajează un nebun aflat prin trecere sau un betiv” (RSV). ■

„Legea pune în cele din urmă capăt ecr-turilor. Dar redu-1 pe nebun la tăcere și vrajba va Tnceta” (Knox).

„Un stapan efectuează tot felul de lucrări, dar eel care angajează un nebun angajează un trecător” (Berkeley).

„Ca un areas ce se rSneste pe el însuși este eel care angajează un nebun sau care Ti angajează pe cei ce tree pe-acolo” (NASB).

„Un patron care angajează pe orice nebun ce trece pe acolo nu face altceva decât să producă pierderi pentru toți cei implicați” (TEV).

„Maretul Dumnezeu care a plasmuit toate lucrurile îi da nebunului slujba și nelegiuitului plata” (NKJV).

Este imposibil să decidem care dintre aceste sensuri este eel corect.

26:11 Un caine nu e mai deranjat de vomitatul său decât e nebunul de nebunia sa. Ambii se întorc la ceea ce este respingător și dezgustător. Versetul acesta se aplică în 2 Petru 2:22 la oameni care au parte de o reformare morală, dar care nu s-au născut niciodată din nou. În cele din urmă ei revin la fostul mod de viață.

26:12 Pe eel îngâmfat nu poți să-l înveți nimic, nu-l poți îndrepta și nici mustra. Este inutil să încerci să-l corectezi. Pe un nebun ignorant poți să-l ajuti uneori, dacă-i tragi o bataie bună, dar eel îngâmfat este total refractar la orice sfaturi.

26:13-16 Iar ne întâlnim cu lenesul și cu

leul imaginar care, chipurile, îl împiedică să se duca la serviciu. În patul sau confortabil, el se întoarce pe partea cealaltă, ca usa ce se întoarce pe balamalele ei. Un timp stă întins pe spate, apoi pe burtă. Și uite-asa se întoarce de pe o parte pe cealaltă, mișcându-se de zor, dar fără rost, căci refuză să se ridice din pat. Mai târziu, când stă la masă, Tsi duce mâna la farfurie, dar nu pare să aibă suficientă energie pentru a duce mâncarea la gură. Chiar și o activitate plăcută cum este muncă este prea istovitoare pentru el. El este mai înțelept în ochii săi decât șapte oameni care pot oferi răspunsul corect; adică chiar dacă șapte oameni inteligenți i-ar spune că nu are dreptate, el tot nu-și revine la opinie sa.

26:17 Trecătorul care se amestecă într-o ceartă ce nu-l privește și-o caută cu lumina sa. E ca și când ar prinde un câine de urechi: nu îndrăznești să-l ții în continuare, după cum nu îndrăznești să-i dai drumul.

26:18, 19 Ca nebunul ce aruncă săgeți aprinse și ucigătoare este eel ce se poartă viclean cu aproapele său și apoi, după ce raul s-a produs, spune: „Am vrut doar să glumesc.” Este ca și când a-i scuza o crimă spunând că a fost doar o glumă. Proverbul acesta s-ar putea aplica la cei care nu sunt responsabili și fac curte sau când se logodesc.

26:20, 21 După cum focul se aprinde și mai tare dacă adaugi combustibil, tot așa și barfa se întinde când este alimentată. Dacă scandalagiul nu ar adăuga mereu alte și alte minciuni și bătălii, cearta ar înceta în curând.

Acum câțiva ani a apărut următorul articol în *Atlanta Journal*:

Eu sunt mai letală decât ghiuleaua unui tun. Eu cîstig fără să știu omor. Ruinez familii, frang inimi și distrug vieți. Calatoresc pe aripile vântului. Nici o inocență nu e de ajuns de puternică pentru a mă intimidă. Nici o puritate nu poate să mă înfrice. Nu am nici o considerație pentru adevăr, nici un respect pentru justiție, nici un pic de milă pentru cei neajutorați. Victimele mele sunt ca nisipul mării de multe la număr și adesea nevinovate. Nu uit niciodată și rareori iert. Numele meu este Barfa!⁴⁰

26:22 Gasim repetat aici versetul 18:8. Natura decăzută a omului iubeste barfa, pe care o înghite ca pe cele mai alese prăjituri.

26:23-26 **Buzele aprinse dar cu o inimă rea sunt ca un vas de pamant acoperit cu zgura de argint.** Cu alte cuvinte, strălucirea de argint ascunde adesea nevrednicia și banalitatea vasului de pamant ce se ascunde sub acest aspect exterior aparent plăcut. Tot așa și buzele arzătoare exprimând o dragoste prefăcută adesea camuflează o inimă plină de ură. O ilustrație în acest sens o găsim în cazul prefăcutei afecțiuni a tradătorului Iuda.

Omul plin de ură încearcă să-și camufleze dușmania cu cuvinte mieroase, în timp ce în launtrul sau adună încontinuu înșelăciune. Desi vorbește uneori mioros, nu te poți încrede în el. El ascunde în inimă șapte urăciuni, adică inimă în care este plină de răutate și malitiozitate. Desi ură să poată fi ascunsă o vreme, prin recurgerea la înșelăciune, în cele din urmă răutatea sa va fi descoperită.

26:27 Raul comis de cineva se întoarce împotriva lui însuși, exact așa cum s-a întâmplat în cazul lui Louis eel Tare, care a fost rugat să confecționeze lanțuri menite să-i lege pe cei mai înrași detinuți într-unul din războaiele Franței. Și astfel el a reușit să producă lanțuri de oțel cu o rezistență fără egal. Numai că, mai târziu Louis eel Tare a fost găsit el însuși vinovat de trădare și trimis la închisoare. Ulterior a fost auzit spunând: „Sunt legat cu propriile mele lanțuri! O, dacă aș fi știut că mi le fac pentru mine însumi, cu totul altfel le făceam!”

26:28 Proverbul acesta e o condamnare la adresa barfătorului și a lingusitorului. Primul își uraste victimele, al doilea **pregatește ruina** victimelor sale.

27:1 Nimeni nu e sigur cu privire la ziua de maine. Prin urmare, nu te lauda cu ce vei face, cum a procedat bogatul neîmbuzit (Luca 12:16-21). Vezi și lac. 4:13-15.

27:2 Este un gest de prost gust și lipsit de eleganță să te lauzi pe tine însuși. O persoană cu rafinament va rămâne în umbră, preferând să-și elogieze pe alții. „Fereste-te de autobiografii” (text marginal, Berkeley).

27:3 Remarcile persistente si provoca-toare ale unui nebun sunt mai greu de suportat decat o mare povara fizica. E de preferat sa porti pe umeri un sac de pietre sau de nisip, decat sa fii agasat mereu de gura mare a unui nebun.

27:4 Supararea si m&nia sunt coplesitoare, dar chiar si acestea nu dureaza prea mult. Dar gelozia poate sa-l roada pe cineva pana cand nu va mai putea suporta. Asta se aplica, de exemplu, in cazul casniciilor in care a intervenit o terta persoana.

27:5 O mustrare facuta pe fata poate fi de folos celui ce o primeste, dar nimeni nu se alege cu nimic de pe urma unei iubiri tainice, adica a unei iubiri ce refuza sa scoata in evident! greselile persoanei respective, pref&candu-se ca ele nu exista.

27:6 Cei mai multi oameni refuza sa fie sinceri cu tine In etalarea greşeliilor tale. Asta pentru ca se tem sa nu te Tntorci impotriva lor. Dar un prieten adevarat va fi dispus sa riste pierderea bunavointei tale, din dorinta de a te ajuta fac&ndu-ti o critica construed va.

Saruturile duşmanului sunt insela-toare sau coplesitoare (RSV).

Iuda a transmis gloatei un semnal prin care l-a identificat pe Isus, separandu-l de ucenici. Şi, desigur, semnalul a fost un sarut. Simbolul universal al iubirii a fost astfel prostituat si coborat la cele mai jos-nice niveluri.

Apropriindu-se de Domnul, Iuda a spus: „Salutare, invatatorule!” dupa care L-a sarutat mult, in textui de la Matei 26:48, 49 se folosesc doi termeni pentru sarut. Primul, din versetul 48, este eel obisnuit pentru un sarut. Dar Tn versetul 49 se foloseste un termen mai profund, exprimand un sarut pronuntat, repetat.

27:7 Omul satul nu apreciaza la justa lor valoare alimentele cele mai alese. In schimb, eel fiamand e recunosc^tor si pentru cele mai mici frimituri.

Principiul este valabil si Tn cele mate-riale, sj Tn cele spirituale.

27:8 Omul care pleaca de acasa o face pentru cS este nemultumit si tulburat. Sau

pentru ca l-a apucat dorul de duca. Este ca o pasare ce se tndeparteaza de cuibul ei,

abandonandu-si
responsabilitatile si
nemaiconstruind nici un lucru
trainic si substantial.

27:9 Desfatarile
untdelemnului si par-fumului
sunt comparate cu mireasma
unor sfaturi bune provenite de la
un prieten. Ce placuta si
mangaie loare poate fi partasia
unui prieten!

27:10 Prietenii trebuie
cultivate .si Tntretinute. Adesea
prietenii cei mai vechi sunt cei
mai buni. Prin urmare, nu pierdc
legatura cu prietenii tai sau cu
prietenii de demult ai familiei.

**„Nu intra in casa fratelui
tau in ziua necazului tau”** -
evident textui se relera la casa
celui care a. fost jignit, care esle
departe. Cand vine necazul, mai
multa intelegere si compasiune
vei avea din partea unui vecin de
nadejde, decat a unei rude
aproprate care s-a Tnstrainat ins
a de tine.

27:11 Purtarea unui fiu
refleeta invala-tura pe care i-a
dat-o tatal sau. Un discipol va
aduce fie bucurie, fie ruşine
dascalului sau. Ce bine exprima
acest lucru not a de subsol a
versiunii Berkeley!

„Unica aparare a Tnvfitatoruhii -
succesul elevilor sai.”

27:12 Noe a fost un om
chibzuit, care s-a ascuns pe sine
si familia sa In area. Ceilalti
oameni si-au vazut mai departe
de treaba, total nepasatori la
avertisrmentul divin, suferind
amarnic pentru aceasta
indiferenta. (Vezi notele de la
22:3.)

27:13 In limbaj idiomatice
contemporan, primul rand
inseamna ca eel ce se pune
garantie pentru un strain Tsi va
pierde camaşa. ■

Iar nindul al doilea spune: **„ia-
i haina drept gaj cand
aceasta a fost folosita drept
garantie pentru o
seducatoare.”** Cu alte cuvinte,
ai grija sa ramai cu ceva tangibil
din punct de vedere juridic, Tn
cazul oricarei persoane care
garanteaza achitarea unor
datorii nechibzuile ale unor
straini, deoarece daca datornicii
nu vor putea achita datoria,
aceasta trebuie acoperita prin
gajul respectiv.

27:14 Omului nu-i plac
salutările gala-gioase,

lingusitoare, rostiie dis-de-
dimineata, cand Tncearca sa
doarma.

Acestea sunt mai degraba suparatoare, decat o binecuvintare.

27:15,16 O streasina care picura Tncon-tinuu intr-o zi de ploaie este totuna cu o femeie cicalitoare si galcevitore. Ambele sunt in stare sa te inebuneasca!

Cine o opreste parca opreste vantul si parca tine untdelemnul in mana dreapta. Indiferent ce vei spune, ea va fi evaziva, se va scuza si va da vina pe alfii, continuand cu cicalalea ei.

27:17 Pe vremuri la cina gazda putea fi vazut ascutind cutitul prin frecarea de un metal dur. Dupa cum fierul se ascute prin frecare de alt tier, tot asa schimbul de idei dintre oameni le acutizeaza capacitatea de a rationa. Schimbul de opinii duce la largirea orizontului. Spiritele se ascut prin formularea unor intrebari. Comunicatiile dintre prieteni cizeleaza personalitatea.

27:18 Oricine are grija de un smochin va fi rasplatit cu o recolta bogata. Grija si constiinciozitatea cu care iti desfasori activitatea va avea darul de a-ti asigura cele necesare traiului.

De asemenea este adevarat ca eel ce isi serveste cu constiinciozitate patronul va fi onorat. Isus a spus: „Daca Imi slujeste cineva, Tatal II va cinsti” (Ioan 12:26).

27:19 Cand privesti intr-un iaz cu apa limpede iti vezi oglindita fata. Tot asa, cand studiezi alte persoane, observi multe din lucrurile ce se gasesc in tine insuti - aceleasi emotii, ispite, ambitii, gnduri, puncte forte si slabiciuni.

Asa se explica de ce atunci cand cineva isi predica lui insusi va constata ca le-a vorbit multor oameni, mesajul sau merge si la inima.

27:20 Iadul si Nimicirea (in ebraic: *Seol* si *Abaddon*), moartea si mormintul nu ajung niciodata in punctul in care sa nu mai poata primi alte victime. **Tot a?a nici ochii omului nu se pot satura** cu nimic din ceea ce le ofera lumea. Arthur G. Gish ilustreaza acest principiu:

Tolstoi prezinta cazul unui fermier domicinat acapareze cat mai mult pamant. In cele din urma, el a aflat ca in teritoriul bagkirilor s-ar gasi pamant ieftin. Drept care a vandut tot ce avea si s-a deplasat panti acolo, Tncheind un t&rg

cu ei. Pentru o mie de ruble putea cumpara cat pamant putea strabate in decurs de o zi. A doua zi dimineaza omul nostru a pornit intr-o directie. dupa care a facut la stanga. Si tot a? a a tacul o multime de ochiuri pentru a cuprinde cat mai mult pamant de calitate. Numai ca, dupa ce a scut ultima cotitura, si-a dat seama ca a mers prea departe. Si astfel a alergat cat a putut, pentru a putea ajunge la punctul de unde plecase pana la asfintitul soarelui. Repede-repede a alergat din toate puterile, ajungand in acel punct tocmai pe cand apunea soarele. Si imediat a decedat, dupa care l-au inhumat intr-o groapa suficient de mare ca sa-i acopere nevoia sa de pamant.⁴¹

Din fericire, setea inimii omului este stamparata pe deplin in Cristos:

Da, Cristos e izvorul,
Dragostei divine indestulatoare!
Destul am bstat din paraiele lumii;
Acum setea mi-o voi stampara din
suvoaiele
cerului!
Acolo, in valurile plinitii divine
Indurarea Lui se revarsa.
Si plina de slava e
Tara lui Emanuel.

-Anne Ross Cousin

27:21 Ca tiganii pentru lamurirea argintului si cuptorul pentru lamurirea aurului, asa este incercat omul de gura ce il lauda. Adica omul e pus la incercare prin modul in care reacponeaza fata de elogiile. I se urea acestea la cap? Sau, dimpotriva, le accepta cu smerenie si calm?

Sau proverbul ar mai putea insemna ca un om este incercat prin lucrurile carora le aduce elogiile (textul marginal al versiunii ASV). Normele sale sau sistemul sau de valori reflecta caracterul sau.

Si inca un inteles al proverbului ar putea fi eel sugerat de Barnes: „Asa sa fie un om fata de lauda sa,” adica „s-o curateasca de orice amestec de lingusire si josnicie cu care este probabil contaminata.”

27:22 Poate ca ai vazut piua si pisa-logul in unele magazine. Piua (sau piulita) este vasul in care se introduc gniuntele iar pisalogul este instrumentul

care le piseaza in acest vas.

Chiar daca ai putea sa-1 pui pe un nebun in piua, aiaturi de grauntele de grau, si sa-i pisezi pe amandoi, n-ai reusi sa separi ne-bunul de nebunia lui. Cu alte cuvinte, poti sa separi gralil de pleava, nu Tnsa si nebunia de nebun.

27:23-27 Paragraful acesta preamarește virtutile vietii agricole, punand msa accen-tul pe rolul important pe care TI joacS in agricultura harnicia agricultorului.

In cresterea vitelor si a turmelor este nevoie de multS truda si grija nemcetata. Prosperitatea pastorului se tntretine doar prin eforturi constante. Asta se aplica la fel de bine si la pastoirea oilor dintr-o bise-rica locala.

Bogatiile nu dureaza iar onorurile acor-date de monarhi se vestejesc numaidecat, daca nu sunt Tnsotite de eforturi perma-nente pentru achitarea cu brio de obliga-tiile ce-i revin cuiva.

Mult se bucura agricultorul cand vede ca recolta s-a facut, ca semintele au Tncoltit. **Mieii** Ti dau omului lana pentru confection area hainelor iar cu banii obti-nuti din vtinzarea caprelor se pot cumpara alte terenuri de pamant. \$i astfel fermierul are belsug de hrana pentru familia sa si pentru servitorii sai.

28:1 Constiinta mcarcata a unui om TI face sa tresara la eel mai mic zgomot. Dar oamenii cu cugetul curat nu au de ce s& se teama; nu trebuie sa priveasca mereu Tn oglinda retrovizoare. **Cel drept indraz-nește ca un leu.**

28:2 Cand 6 tara se face vinovata de rascoala pe plan national, sufera datorita schimbarilor frecvente de guvern. Cand eel aflat la conducere este un om integru si priceput, tara se bucura de pace sj liniste.

Regatul de nord al Israelului a avut 19 regi pe parcursul a 200 de ani, adica Tn medie zece ani de rege.

28:3 Adesea un om sarac ce ajunge Tntr-un post de mare bog&tie si putere este adesea mai asupritor fata de saraci decal ar fi oameni proveniti din paturi mai Tnstarite. El este ca

ruperea de nori care niveleaza recoltele \$i le distruge, Tn loc sa le ajute sa se coaca.

28:4 Oamenii care se debaraseaza de

frSnele legii lui Dumnezeu si ale legislatiei civile adesea Ti lauda pe cci rai, aceasta facandu-se Tn Tncercarea lor de a se justifi-ca.

Cei care pazesc legea se opun calcalo-rilor de lege si Tsi ridicS glasul intru apararea cauzei celor drepai.

28:5 Oamenii rai nu inteleg drep-tatea; refuzand s-o puna Tn aplicare, ei pierd capacitatea de a o Tntelege.

Cei care cauta voia Domnului sunt Tnsii dotati cu capacitatea discernamantului. Exista o str^nsa legatura Tntre morala si pricepere (vezi Ps. 119:100).

28:6 Saracul ce traieste o viata cinstita este mai bun decat bogatul care umbla pc cai sucite, care pretinde ca traieste o viata frumoasa, pe cSnd, Tn realitate, el practica Tnselaciunea si viclenia.

28:7 Fiul care respecta legile are pricepere. Cel ce se Tnsoteste cu lacomii si cu betivii Ti face numai rusine tatalui sau.

28:8 Sub legea lui Moise, evreilor li se interzicea sa perceapa camatS (dobanda) altor evrei. Evreul putea Tnsa sa ia dobfmda de la un neevreu (Deut. 23:19, 20). Actualmente termenul camata are Tntelesul de rate exorbitante de dobanda.

Cei care se Tmbogatesc prin luarea de camata sau prin alte forme de venituri ilicite Tsi vor pierde castigurile. Acestea vor fi luate de la ei si date altuia care stie cum sa le exploateze .cu folos si cum sa-i trateze pe saraci cu Tntelegere.

28:9 Daca cineva refuza sa asculte de . legea lui Dumnezeu si s-o punaTn aplicare. Dumnezeu nu-i va asculta rugaciunile. De fapt rugaciunea sa este o uraciune Tnaintca lui Dumnezeu.

E ca si cSnd as Tngenunchea si m-as Tncliina tnainteaunorzei din piatrii,. Daca I-as aduce Dumnezeu!ui Celui Viu O rugaciune alciituitii din simple vorbe.

*-John
Burton*

28:10 Oricine Ti ispitesle pe cei drepti, facandu-i sa cada Tn pacat va cadea el Tnsusi Tn groapa pedepsei. Isus ne atragc atentia: „Dar oricui va fi o pncina de cadere pentru unul

din acesti micuti care cred Tn Mine ar fi mai de folos sa i se

atarne de gat o piatra de moara si sa fie afundat in adancul marii" (Mat. 18:6).

Dar oamenii integri mostenesc feri-cirea. Prin „integri” se intelege oameni care ii conduc pe altii pe cararea sfinteniei, mai degraba decat pe cea a pacatului. Sau s-ar putea sa fie vorba de cei ce refuza sa se lase prada celor care ii ademenesc la pacat.

28:11 Bogatul care se lafaie cu boga-tiile sale se crede foarte destept. Lau-dandu-se cu priceperea sa in chestiuni financiare, el este intept in propria sa inşelaciurie. El face confuzie intre bogatii si intelepciune.

Dar eel ce, deşi e sarac, poseda intelepciune, nu se va lasa inselat de aceste pre-tentii. Charles Lamb s-a apropiat odata de unul din acesti oameni tantosi, adresandu-i intrebarea: „Scuza-ma, sire, daresti cumva cu stea in frunte?”

28:12 Cand cei drepti sunt inaltati in functii importante, oamenii se bucura. Dar cand triumfa cei rai, oamenii se ascund, cuprinsi de frica.

28:13 Exista doua feluri de iertare: justitiara si parinteasca. Cand ne punem increderea in Cristos ca Domn si Mantuitor, primim iertarea de pedeapsa ce o meritam pentru pacatele noastre; aceasta este iertarea justitiara. Iar cand, in postura de credinciosi, ne mierturim pacatele, primim iertarea parinteasca (1 Ioan 1:9); aceasta ne ajuta sa ramanem in partasie cu Dumnezeu, Tatal nostru.

Nu e nici o binecuvantare pentru per-soana care işi acopera pacatele, adica cea care refuza sa le scoata la iveala si sa le marturiseasca inaintea lui Dumnezeu si a oamenilor carora le-a gresit. Dar oricine isi marturiseste pacatele şi se lasa de ele primeste asigurarea ca Dumnezeu nu numai ca i-a iertat pacatele, dar le-a şi dat uitarii(Ev. 10:17).

28:14 Una din modalitatile prin care putem fi stapaniti de o adevarata fericire este sa avem o inima sensibila, simptome inaintea Domnului. Insa eel cu inima im-pietrita si nepocaita da peste tot felul de necazuri. Dumnezeu Se impotrивeste celor mandri si infumurati, dar nu

poate rezista in fata unei inimi frânte si caite.

28:15 Calitatile de fiara le sunt atribuite unor tirani lipsiti de omenie care-i asupresc pe saraci, pe cei slabi ?i neajutorati. Un astfel de om este ca un leu care racneste si ca un urs care se napusteste.

28:16 Se pare ca printul descris in acest verset este eel lipsit de pricepere, Tn sensul ca este hotarat sa se imbogateasca cu orice pret. Omul acesta este de asemenea un mare asupritor pentru ca ii calca in picioare pe altii, ca sa ajunga in varf, sa se imbogateasca. In schimb, dregatorul care uraste lacomia, care traieste o viata altruists spre binele poporului sau va avea parte de o viata lunga.

28:17 Un om a carui constiinta este bicarcata cu sangele altuia fuge pana in groapa: nimeni sa nu-1 ajute! Cei ce ucide cu premeditare este un fugar ce alearga spre pierzare. Nimeni sa nu caute sa-l opreasca sau sa faca in a?a fel incat justitia sa nu-si urmeze cursul. Dumnezeu a spus: „Daca cineva varsa sangele omului, si sangele lui sa fie varsat de om” (Gen. 9:6).

28:18 Primul rand al acestui proverb se refera la ^pazirea de pericolele de vatarnare ce ne pasc in aceasta viata, iar nu de mantuirea pentru viata viitoare. Mantuirea vesnica, salvarea de pedeapsa pacatului nu se capata prin trairia unei vieti integre, ci prin credinta in Domnul Isus Cristos. O viata Integra este produsul sau rodul aceiei mantuiri, desi trebuie precizat ca **oricine umbla in integritate** va fi salvat de multe curse ce-l pasc in viata actuala!

Omul care sovaie, alunecand din rata-cire in ratacire si din strambatate in stram-bState va cadea dintr-odata.

28:19 Aici se stabileste un contrast intre belsugul de hrana si belsugul de saracie. Agricultorul harnic are parte de primul belsug, pe cand eel ce se implicit in acti-vitati desarte, neproductive va avea parte de al-doilea felde belsug.

28:20 Omul credincios de aici este eel marcat de onestitate, care nu lacomeste la bogatiile altora. El va fi coplesit de binecu-vantari. Omul care cauta sa se imbogateasca rapid prin mijloace necinstite va fi

pedepsit.

28:21 Este un" act de nedreptate

cumplita din partea unui judecator sa dea dovada de partialitate, si totusi adesea un om va proceda astfel pentru o bucata de paine, adica pentru considerente dintre cele mai lipsite de temei.

28:22 Omul hapsan si zgarcit alearga cu limba scoasa dupa bogatii, total inconstient de faptul ca ?n curand va fi coplesit de sara-cie.

28:23 Cand te mustra un prieten cu dragoste, pe moment este greu sa primești mustrarea, caci intervine mandria, orgoliul ranit. Dar mai tarziu Tti vei da seama ca prietenul tau a fost cu adevarat preocupat de bun&starea ta, drept care ti-a arilatat greselile. In consecinta, li vei fi recunosca-tor.

Cand e^ti flatat, simti o satisfactie, dar mai apoi realizezi ca persoana respectiva n-a fost sincera, ci ca te-a periat pentru ca urmarea sa obtinS de la tine anumite avan-taje. De fapt, poate ca pe oricine li iese In cale Tl fleteaza.

28:24 Fiul care-și jefuieste parintii se va scuza, probabil, spunand ca oricum averea ar urma sa-i revina, in cele din urma, sau ca a dedicat-o Domnului pana atunci (Marcu 7:11). Dar Dumnezeu nu Se lasa Tnselat; El plaseaza aceasta persoana in aceeasi categorie cu talharii si uciga?ii.

28:25 Omul orgolios ?i hniparet da nastere la certuri, probabil prin faptul ca da din coate in goana sa nebuna sj inutila dupa bogatii sau putere sau fama (vezi lac. 4:1). Dar eel ce reușeste sa gaseasca pace si satisfactie este omul care se teme de Dumnezeu.

28:26 Cel ce face din propria sa mtelep-ciune calauza Tn viata este un nebun care arunca ancora in interiorul barcii. In felul acesta el va fi purtat de valul marii farS putinta de scSpare. Cel ce cere calauzire de la Domnul se poarta cu Tntelep-ciune (vezi Ier. 9:23, 24).

28:27 Dumnezeu ti va rasplati pe cei ce se poartS cu milostenie fata de saraci. Cel ce-si abate ochii de la cazurile reale de saracie si nevoie va avea parte de multe necazuri.

28:28 Cand ajung cei rai la putere, oamenii de rand se ascund, infricosati. Dar cind cei

rai sunt rasturnati de la putere, cei

drepti sporesc la numar.

29:1 Cel ce staruie in p3cat, Tn pofida repetatelor avertismente, va fi nimicil dintr-odata, fara speranta de a mai avea vreun prilej de indreptare. Oamenii care au trait inainte de potop au refuzat sa ia seama la cuvintele lui Noe. Apoi a venit potopul si i-a nimicit pe toti.

O cunostinta de-a mea care refuzase de nenumarate ori invitatia evangheliei s-a Intalnit cu o sora creștina, care se rugase de multe ori pentru el. Doamna respectiva i-a pus urmatoarea intrebare: „Nu crezi ca e timpul sa te mtorci la Domnul?” La care el a raspuns: „Oare ce a facut El pentru mine?” La sfarsitul acelei saptamani viata i-a fost curmata dintr-odata mtr-o nenoro-cire bizara. A fost unul din acele accidente despre care nu credeai ca se poate Tntam-pla, dar s-aintamplat!

29:2 Caracterul conducatorilor unei natiuni afecteaza moralul acelei tari. Cand stapanesc cei drepti, fiind numerosi si investiti cu putere reala, oamenii se bucura. in schimb conducatorul rau provoaca multa Tntristare.

29:3 Fiul care iubeste Tntelepciunea si traieste o viata consacrata Domnului, despartita de lume si de pacat, aduce multa bucurie tatalui sau. Dar fiul care traieste Tn imoralitate toaca banii tatalui sau. Va amintiti cum a papat fiul risipitor averea tatalui sau, prin traiul sau stricat.

29:4 Purtandu-se cu dreptate, cu justitie, un rege Tsi Tntare\$te tara. Cel care primeste mita pentru a face strambatate submineaza stabilitatea guvernului acelei tari.

29:5 Lingusitorul isi pune Tn pericol aproapele, refuzand sa-i spuna adevarul sau prin faptul ca-l lauda pentru lucruri neadevarate. In plus, Ti promoveaza mandria, despre care se stie ca merge Tnaintea caderii.

29:6 Un om rau este adesea prins Tn cursa propriului sau pacat. Cel drept este insa fericit ca n-are nici un motiv sa se teama de consecintele taradelegii. El canta și se bucura.

29:7 Oamenii neprihaniti se implica cu tot sufletul Tn cauza

celor saraci. Dar pe cei rai nu-i intereseaza asemenea lucruri.

29:8 Batjocoritorii dau foe unei

cetati. Ei provoaca tulburari, incitand spiritele, agitandu-i pe oameni si starnind dezbinari. **Oamenii intelepti** cauta si f evite neintelegerile si sa promoveze pacea.

29:9 Proverbul acesta poate avea doua sensuri, dar eel mai probabil este urma-torul: CSnd un om mtelept Tncearca sa-1 convinga pe unul nechibzuit cum stau lucrurile, acesta nu face altceva decat sa se supere si sa rfda (NKJV, RSV, Berkeley). El nu se va lasa Tnduplecat si, prin urmare, nu va fi pace.

Cealalta interpretare este ca atunci cand un om intelept argumenteaza cu unul nechibzuit, fie ca *inteleptul* recurge la cuvinte aspre sau la umor, degeaba tncearca, pentru ca nu varealiza nimic.

29:10 Si aici avem doua interpretari posibile. Una ne este prezentata in tradu-cerea ASV: „Cei setosi de sange il urasc pe eel desavarsjt; iar pentru eel drept ei cauta sa-i ia viata.” Aici setosii de sange sunt agresorii ticalosi.

Celalalt Tnteles se gaseste in versiunile NKJV, JND si Berkeley. In aeestea prin cei setosi de sange se Tntelege cei din ran-dul Tntai, care distrug viata, dar cei drepti cauta s-o pastreze si s-o ocroteasca, in ran-dul al doilea.

29:11 Nebunul Tsi dezvaluie toate senti-mentele, pe ciind inteleptul si le retine. Adams ne sfatuiește dupa cum urmeazS:

Ideea de a permite maniei sa se dezl3ntuie fara nici o opreliste, spunand sau facand ce-ti trece prin minte, lira sa-ti pese de consecin|:e, fara sa numeri panS la zece, farii saincerci s-o tii In friu si s-o strunești, f5ra sa auzi pana la capat ce ti se spune, este cu totul gresita. ^

29:12 Gandul care se desprinde de aici pare sa fie ca daca un stapanitor doreste sa:fie rasfatat si flatat si sa i se aduca numai vesti bune, atunci toti slujitorii sai il vor trata exact asa cum a cerut el, pretandu-se la linguseli si minciuni.

29:13 In societate exista uneori o mare prapastie tntre cei saraci si asupritori, dar inaintea lui Dumnezeu si unii, si altii sunt pe picior de egalitate. Domnul este Cel care le d&ruieste lumina si unora, si altora.

29:14 Cand cantarește purtarea unui

dregator, Dumnezeu doreste sa stie daca acesta ii trateaza pe saraci cu atentie si fara prejudecati. In caz afirmativ, El promiie ca va statornici tronul acestui carmuitor pe veci. Dar noi nu cunoastem decat un singur Carmuitor de acest fel. Numele Sau este Isus.

29:15 Proverbul acesta contrazice categoric parerea multor asa-zisi experti din vre-mea noastra, care propaga ideea unei „democratii permissive.” Nuiaua tntseamna, desigur, pedeapsa corporala. Mustrarea este o forma de indreptare orala. Aceste forme de disciplina parinteasca sunt de natura sa daruiasca intelepciune. Ele nu inhiba dez-voltarea unui copil, nici nu-i afecteaza personalitatea, cum sustin acesti „experti.”

29:16 Cand se Tnmultesc cei rai la numar si le sporeste puterea, rata criminalitatii este in creștere. Dar cei rai vor ajunge sa vada, Tn timpul vietii lor, caderea acestora. Desigur, exista si excep|ii, dar aeestea nu fac altceva decat sa Tntareasca regula.

29:17 Copilului care i se aplica disciplina corespunz&toare va aduce destatare si odihna parintitor sai, iar nu neliniste si dureri de cap.

29:18 Unde nu este nici o revelatie, oamenii sunt fara frau; dar fericit este cel ce pazeste legea. Prin revelatie aici se intelege descoperiri *profetice*, deci Cuvantul lui Dumnezeu (vezi 1 Sam. 3:1). Adica a-tunci cand nu se cunoaste Cuvantul lui Dumnezeu si nu i se acorda cinstea cuvenita, oamenii Tsi fac de cap. Cei care pazesc legea, adica Cuvantul lui Dumnezeu, sunt cei cu adevarat binecuvantati.

29:19 Versetul acesta pare sa ne prezinte atitudinea Tncapatanata si refractara a unui servitor. In acest caz, ordinele transmise pe cale orala nu sunt intotdeauna suficiente. Asta pentru ca acesti servitori Tnteleg probabil instructiunile stapanului, dar nu le aduc totdeauna la tndeplinire, ci raman tacuti si bosumflati. Isus a spus: „De ce Imi ziceti «Doamne, Doamne,» si nu faceti lucrurile pe care vi le spun?” (Luca 6:46).

29:20 Dintre toate temele abordate in cartea Proverbe **cuvintelor** pe care le rostim li se acorda o atentie deosebita. In acest ver-set aflam ca omul care deschide gura sa vor-beasca¹ inainte de a se gandi ce va spune este mai

deznadajduit decat un nebun. Asta
tl aseaza Tn aceeasi categorie cu
cel ce este

Tntept in propria sa mchipuire (26:12).

29:21 Daca-I rasfeti<pe un servitor, acesta va uita care-i este locul si in curand va astepta de la tine sa-l tratezi ca pe un fiu. Un grad prea mare de familiaritate in raporturile dintre patron si salariat adesea da nastere la dispret.

Cuvantul tradus prin „fiu” Tn randul al doilea nu poate fi descifrat cu usurinta\

29:22 Cei mai multi dintre noi am fntalnit aceste doua tipuri de oameni, in diverse situa-tii din viata. **Omul manios starneste** tot felul de necazuri iar **eel care se infurie** sau caruia ti sare usor tandura comite o sumedenie de pacate.

29:23 Omul mandru va fi negresit coborat, pe cand eel smerit va fi Tnaltat la o pozitie de cinste.

Profesorul Smith escalada varful Weisshorn. Cand au ajuns aproape de piscul muntelui, calauza s-a dat la o parte, pentru a-i permite turistului onoarea de a fi primul care a ajuns in varf. Ametit de frumusetea privelistii ce i se deschidea in fata, uitand cu totu! de rafalele de vant de' la acea fnaltime, omul nostru s-a ridicat in picioafe, stand semet pe culme. Indata calauza l-a tras in jos, strigand: „Pe genunchi, domnule. Pe genunchi, caci in orice alt fel ai sta ai fi in pericol aici.” Culmile vietii - fie ca e vorba de cunostinta, fie de iubire sau de succese lumesti - sunt pline de peri-cole. (*Choice Gleanings*)'■

O, Mielul lui Dumnezeu, tine-ma Aproape de coasta Ta strapunsa; Doar acolo sunt in siguranta, Gasind pace necurmata.

Impresurat de dusmani si de curse, De poftele si temerile dinlluntru, Harul ce m-a cautat si m-a gasit E singurul ce ma poate pastra curat. - *James G Deck*

29:24 Complicele unui hot se comporta de parca si-ar un viata. Oare de ce? Pentru ca atunci cand jura ca va spune adevarul, adica atunci cand judecatorul fi ia o depozitie sub prestare de juramSnt, el nu dezvaluie nimic, adica nu marturiseste si astfel comite sperjur. Sub legea lui Moise eel pe care judecatorul TI pune sa jure ca va spune adevarul si care

totusi refuza sa depuna marturie era socotit vinovat si pedepsit Tn consecinta (vezi Lev. 5:1). Pe vremea aceea nu exista posibilitatea de „a clama Amendamentui al cincilea” (adica de a refuza sa depui marturie pe con-siderentul ca te-ai putea incrimina pe tine Tnsuti, prevedere sau scutire cuprinsa Tn a! cincilea amendament la Constitutia americana, n.tr.).

29:25 Frica de om te face sa cedezi la pre-siunea exercitata de oameni asupra ta, savarsind fapte rele sau abtinandu-te de la ceea ce stii ca este bine si ca trebuie facut. Ce multi oameni au ajuns in iad pentru ca s-au temut de ce vor spune prietenii lor daca Ti vor pune Tncrederea Tn Gristos!

Omul care se Tncrede Tn.Domnul este la adapost, orice-ar veni. „Ne temem atat de mult de om,” a spus William Gumall, „pen-tru ca ne temem atat de putin de Dumnezeu/”

29:26 Multi oameni privesc spre un conductor omenesc ca si cand el ar constitui rezolvarea tuturor problemelor lor, dar de la Domnul vine dreptatea.

29:27 Nu exista nici o legatura Tntre un nedrept si unul drept. Cel drept priveste cu dezaprobare spre eel nedrept iar cei r&i la randul lor sunt dezgustati de cei drepti. Dupa cum un bat drept pune Tn evidenta pe unul stramb, tot asa contrastul dintre o viata curala si una rea este cat se poate de evident.

In acest punct se Tncheie proverbele lui Solomon.

VI. CUVINTELE LUI AGUR (cap. 30)

30:1 Tot ce stim despre Agur se gaseste Tn acest capitol. El. se prezinta sub titulatura de **fml lui lache**.

Sintagma: **cuvintele rostite** de el (sau „oracolul” Tn NIV) poate fi tradusa si prin „ale lui Massa” (RSV), ceea ce Tnseamna ca Agur ar fi, Tn acest caz, un descenderit al lui Ismael (Gen. 25:14).

Randul al doilea ar putea fi tradus si astfel: „Omul a spus: «M-am ostenit, o, Dumnezeule; sunt mistuit»” (text marginal ASV). Aceasta varianta sepotriveste de mi-nune cu ceea ce urmeaza - imposibilitatea cuprinderii cat de cat a Necuprinsului. .. **30:2** Agur incepe cu o marturisire privi-toare la neputinta sa de a atinge un grad co-respunzator de **intelegere**. Se pare cS e.o ati-

tudine de adevarata smerenie - o pozitie laudabila si recomandabila pentru toti cei ce cauta sa priceapa lucrarile si caile lui Dumnezeu.

30:3. El nu pretinde ca si-ar fi tnsusit deja intelegciunea sau ca L-ar fi gasit pe Dumnezeu in unria eforturilor- omenesti de cercetare. El recunoaste ca nu poseda in sine capacitatea de a ajunge la **cunoasterea Celui Sfant.**

30:4 Prin intermediul unei suite de intrebari, el desfasoara un evantai de aspecte ale maretiei lui Dumnezeu, asa cum este El re-velat in natura.

Prima intrebare Il descrie pe Dumnezeu ca avand acces la inaltimile si adancimile universului, unde nici un om nu-L poate urma. A doua scoate in evidenta controlul exercitat de Dumnezeu asupra fortei uriasa a vantului. A treia se refera la puterea Sa extra-ordinar de mare de a stapani apele, fie sub forma norilor de deasupra, fie in oceane. In continuare este descrisa stabilirea de catre El a hotarelor uscatului.

Cum se numeste El si care este numele Fiului Sau? Cu alte cuvinte, „Cine ar putea cunoaste pe deplin o Fiinta atat de mareata, atat de incomprehensibila, atat de tainica, atat de puternica, atat de omniprezenta?” Raspunsul este: „Nimeni nu poate sa-L inte-leaga pe deplin.” Dar noi stim ca numele Sau este Domnul (Iehova) si ca numele Fiului Sau este Domnul Isus Cristos.

Acesta e un text care ii surprinde pe cei mai multi evrei, care credeau ca Dumnezeu niciodata nu a avut un Fiu. Din acest verset credinciosii Vechiului Testament au putut intelege ca Dumnezeu are un Fiu.

30:5 Augur trece acum de la revelatia lui Dumnezeu in natura la revelatia Sa in Cuvant. El afirma infailibilitatea sfintelor Scripturi - **„orice cuvant al lui Dumnezeu este curat.”** Apoi el se refera la siguranta tuturor celor care isi pun increderea in DumnezeuLBibliei - **„El este un scut pentru cei care se incred in El.”**

30:6 In continuare este afirmata suficienta absoluta a Scripturilor. Nici un om nu- are

voie sa indrazneasca sa adauge gandurile sau speculatiile sale la ceea ce a rostit Dumnezeu.

Versetul acesta condamna cultele deraiate

care acorda scrierilor ior aceeași autoritate ca cea a Bibliei. :

30:7-9 Aceste versete contin singura rugăciune din cartea Proverbe. Rugăciunea este scurtă și la obiect, continuând două cereri - una acoperind viața spirituală, cealaltă viața fizică.

Mai întâi, Agur a dorit ca viața lui să fie vrednică și onestă. El nu a dorit ca viața sa să fie risipită cu fleacuri. El nu a dorit să se ocupe de lucruri minore și nu a vrut să-l înșele pe alții sau să fie el însuși înșelat.

Gat privește partea fizică, el a cerut să fie izbăvit de formele extreme, atât la sărăcie, cât și la bogăție, exprimându-și satisfacția cu asigurarea nevoilor sale zilnice. De fapt el a spus: „Da-mi astăzi pâinea mea de toate zilele.”

El enumera motivele pentru care a dorit să evite cele două extreme de belșug și de sărăcie. Dacă ar fi satul, atunci ar putea deveni independent.de Domnul, tagăduindu-L prin faptul că n-ar mai simți nevoia de El. Atunci ar putea fi indemnăt să spună: „Cine este **Domnul?**” - adică, cine este El, ca să privesc la El pentru a-mi fi acoperite nevoile sau dorințele? ”-

Pericolul sărăciei ar consta în faptul că în acest caz ar putea fi ispitit să fure și apoi să încerce să camufleze fapta, mintind sub prestare de jurământ.

30:10 În ceea ce pare a fi o trecere bruscă, Agur lansează un avertisment să nu fie delai-mat un servitor la stăpânul său. Pedepsa ar fi că blestemul respectiv rostit de el împotriva ta să-și implină, deoarece Dumnezeu este aparatorul celor asupriți.

Noul Testament ne avertizează să nu-l judecăm pe slujitorii Domnului; căci dacă stau în picioare sau cad este treaba stăpânului lor (Ro. 14:4).

30:11 Generația descrisă aici este izbitoare de asemanătoare cu generația aflată în viața în epoca actuală și cu cea care va exista în zilele de pe urmă (2 Tim. 3:1-7). Observați următoarele trasături:

Lipsa de respect față de părinți.

Membrii acestei generații îl blestema pe tatăl lor și nu arăta nici o recunoștință față de mama lor, calcând astfel a Cincea Poruncă. Ostilitatea tinerilor față de părinții lor este una din trasăturile definitorii ale societății decadente în mijlocul căreia trăim.

30:12 *Oameni cu neprihanire propria.* Oamenii acestia sunt rai din cale-afara si necurati. Si totusi nu au pic de fusine. In afara par niste morminte varuite, dar inauntru sunt plini de oase de morti.

30:13 *Mandria si aroganta.* Ei se aseamana cu Rabinul Simeon Ben Jochai, care a spus: „Daca nu sunt decat doi oameni neprihaniti pe lume, eu si cu fiul meu suntem acestia doi. Iar daca nu e decat unul nepri-hanit pe lume, atunci eu sunt acela.”

30:14 *Asupritori feroce.* In Iacomia ior nepotolita dupa bogatii, ei musca, sfasie si devoreaza pe saraci, impunand asupra lor ore lungi de munca, salarii de mizerie si alte forme de nedreptate sociala.

30:15, 16 Lacomia asupritorilor din versetul precedent conduce la alte exemple de dorinte ce raman neimplinite.

- 1. Lipitoarea** sau vampirul (text marginal ASV) este infatisata aici ca avand **doua fiice** care au capacitatea nelimitata de a suge sange. Ambele se numesc „**Mai da-mi!**”
- 2. Mormantul** nu spune niciodata; „Destul. Nu mai e loc.” Moartea nu merge niciodata in concediu iar mormantul nu duce lipsa de loc pentru a-si primi victimele.
- 3. Pantecele infertil** nu e dispus niciodata sa accepte infertilitatea, ci spera mereu sa poata na^{te}.
- 4. Pamantul** nu se satura de apa; indiferent cStă ploaie ar cadea pe el, intotdeauna va putea sa mai absoarba apa.
- 5. Focul** nu spune niciodata; „Destul”. Q va consuma mereu alte cantitati de combustibil cu care este alimentat.

Sintagma: „Trei lucruri... da, patru...” este o formula literara menita sa trezeasca interesul cititorului pentru punctul culminant. Grant sugereaza ca patru este cifra completetii pamantesti sau a universalitatii (ca in cele patru colturi ale lumii) sau a creaturii in contrast cu Creatorul.⁴³

30:17 Proverbul acesta pare izolat de restul proverbelor, deși e similar versetului 11. Astfel ni

se spune ca un fiu care Tsi batjocoreste tatal și nu asculta de mama sa va muri de o moarte naprasnica si nu va avea parte de o inmormantare buna. In

conceptia evreilor, era o mare tragedie si oara ca un trup sa ramana nemormantat. Si trupul fiului neascultator este devorat de vulturi.

30:18, 19 Agur enumera **patru** lucruri prea minunate pentru el. Studiindu-le, avem impresia vaga ca dedesubt se alina o analogie spirituala, dar care este aceasta analogie si care e firul comun ce le leaga? Cei mai multi comentatori sugereaza ca aceste patru lucruri nu lasa in urma lor nici o urma. Faptul pare sa fie confirmat de modul in care femeia adultera din versetul 20 reuseste sa-si ascunda vinovata. Kidner spune ca numitorul comun ar fi: „lesnicioasa insusire de catre agentul corespunzator a unor elemente dificil de negociat cum ar fi aerul, stanca, marea - si tanara femeie.”⁴⁴

1. Calea vulturului pe cer. Aici ni se prezinta minunea zborului, gratia si iuteala proverbiala a vulturului.
2. Calea șarpelui pe stanca. Minunea consta aici din deplasarea acestei reptile lipsita de picioare, brate sau aripi.
3. Calea corabiei in mijlocul marii. E posibil ca prin termenul „corabie” sa se aiba in vedere „pestele” (redat sub forma poetica, a se vedea si Ps. 104:26) si ca Agur se minuneaza de capacitatea extraordinara a fiintelor marii de a naviga.
4. Calea unui barbat la o fecioara. Cea mai simpla explicatie a acestei expresii este referirea la actul de a face curte. Pe de alta parte, altii sunt inclinati sa adopte o conceptie mai putin romantica, sustinand ca ar fi vorba de seducerea unei fecioare.

30:20 O a cincea minune, adaugata pentru ca impresia generala sa fie mai deplina, este modul in care o femeie aduiteră poate sa-si satisfaca pofta, dupa care sa se ștearga pe gura si sa sustina sus si tare ca e nevinovata.

30:21-23 In continuare sunt prezentate patru lucruri insuportabile - care tulbura pamantul.

1. Un slujitor care imparateste. El devine

- arogant și asupritor, Tmbatat de puterea noii sale pozitii.
2. Un nebun care are paine din belsug. Prosperitatea sa îl face să atingă culmea obrazniciei.
 3. O femeie plină de ură care, Tn cele din urmă, reuște să se casătorească. Te-ai aștepta că din pricina caracterul ei disprețuitor să nu găsească partener de viață, dar nu știu cum se face că până la urmă totuși găsește un sot. Apoi devine semeată și Tnfumurată, Tntepându-le pe cele rămase nemaritate.
 4. O roabă¹ care moștenește pe stăpâna ei. Ea nu știe cum să se poarte, Ti lipsesc rafmamentul și grația, ea dă dovada de multă vulgaritate.

30:24 În acest punct Agur se ocupă de patru lucruri care sunt peste măsura de înțelepte:

30:25 1. Furnicile sunt fiinte minuscule și aparent neajutorate. Dar ele știu cum să se ajute reciproc în lunile de vară. Cele mai multe din furnicile obișnuite nu-și asigură cele necesare traiului, deoarece, conform World Book, „Furnicile stau li-pite unele de altele, gramada, petrecându-și iarna într-un fel de hibernare în cuiburile lor.” Excepția o constituie furnica culegătoare ce-și înmagazinează hrana pentru anotimpul rece. În acest text Tnsă accentul se pune asupra harniciei furnicii în strângerea hranei.

30:26 2. Bursucul de stanca este un animal slab, dar Tnzestrat cu Tntelepciunea de a ști să se ascundă între stânci. (Bursucul de stanca, purtând și denumirea de „hyrax,” nu trebuie confundat cu bursucul obișnuit, care este foarte belicos.) Cra-paturile stâncilor sunt ideale pentru a le asigura acestor animale adăpostul. Aplicația spirituală o găsim în cântarea: „Rock of Ages, cleft for me” (Textual: „Stanca Veacurilor, despicați pentru mine.” în românește a fost tradusă prin: „Cel ce Te-ai deschis mie, Stâncii de mântuire...” n.tr.).

30:27 3. Lacustele n-au un conducător vizibil, și totuși ordinea Tn care Tnaintea este cu totul remarcabilă.

30:28 4. Paianjenul sau

(NASB) este mic, si totusi reușes.te sa patrunda Tn **palatele regelui**. Accesul sau Tn locuri importante, unde nu te-ai aștepta sa patrunda, se aseamana cu eel al credincioșilor de astazi. Dumnezeu nu Se lasa fara martori, chiar in curtile Tmparatesti.

30:29-31. Ultima serie ne prezinta **patru** exemple de **tinuta frumoasa** și de **mers maret**:

- 1.Leul, regele animalelor, este maiestuos și falnic, pasind fara teama Tn mijlocul celorlalte vietuitoare.
- 2.Cat priveste eel de-al doilea exemplu, exista anumite incertitudini. Unii cred ca este vorba de cocoșul tantos (NIV), altii de un cal de razboi (textul marginal din editia JND) sau un ogar. Toate acestea corespund ideii de demnitate, dar poate ca traducerea ideala este aceea de ogar.
- 3.Tapul este simbolic pentru mersul măreț, Tn fruntea turmei.
- 4.Și cu privire la al patrulea exemplu exista unele neclaritati. Este vorba de „un rege, Tmpotriva caruia nu te poti ridica” (KJV), de „un rege ce paseste falnic inaintea supusilor sai” (RSV) sau de „un rege Tnconjurat de ostenii sai” (NKJV). In orice caz, se Tntelege clar ca e vorba de un rege ce paseste cu demnitatea conferita de rangul sau.

30:32, 33 Capitolul se Tnceie cu doua versete ce par detasate de restul versetelor care le preced. Iata cum le parafrazeaza Williams:

Daca omul nepufincios, tn nebunia lui, s-a ridi-cat Tmpotriva lui Dumnezeu sau chiar și-a per-mis sa gandeasca ganduri rele la adresa Lui, atunci sa asculte glasul Tntelepiciunii și sa-si acopere gura cu mana; altminteri ce va urma va fi aidoma laptelui batut, nasului strambat sau maniei iesite din matca.^{4^}

VII. CUVINTELE PRIMITE DE REGELE LEMUEL DE LA MAMA SA (31^1-9)

31:1 Nu putem stabili cine a fost **Regele Lemuel**, al carui nume seamna „consacrat lui

Dumnezeu” sau „apar-Unand lui Dumnezeu.” Important este ca

activitati neproductive, neangajandu-se in lucrari usuratice.

31:28, 29 Copiii ei T?i dau seama ca este o mama iesitii din comun, neezitand sa i-o spuna. **Sotul ei o lauda** si **el**, ca pe o sotie ce i-a daruit-o Durhnezeu. El spune: „Multe sotii bune sunt pe lume, dar tu le intreci pe toate.”

31:30, 31 Scriitorul adaugS tn acest punct propriul sau *amin* la ceea ce s-a spus pana aici. Da, asa este. O femeie poate avea frumuseti si farmec deosebit, dar s& fie tn acelasi timp lipsita de simt practic. **Dar o femeie care se teme de Domnul**, conform descrierii de mai sus, este cea mai buna sotie. Prin urmare ea trebuie cinstita si onorata pentru harnicia si caracterul ei nobil. Cand se Strang parintii cetatii in centrul civic, s-o laude pentru realizarile ei cu totul iesite din comun.

Este demn de remarcat si adecvat ca Proverbele sa se Tnceie pe aceasta nota pozitivS despre femei. Trei femei au fost proeminente in aceasta carte: personifi-carea *Intelepciunii*, vazuta ca o femeie ce-si invita discipolii la ospat; femeia imorala sau *seductoarea*, si, Tn sfaYsit, „femeia (sau sotia) de mare pret,” cum este in textul original la 31:10 (textul marginal al editiei NKJV).

NOTE FINALE

KIntro) Citat de D. L. Moody in *Notes from My Bible*, p. 81.

²(Intro) Folosit de Arnot ca titlu pentru comentariul sau asupra Proverbelor (vezi Bibliografia).

³(1:8) Henry Bosch, ed., *Our Daily Bread* (Painea noastra cea de toate zilele)

⁴(1:19) Termenul care desemneaza in ebraica cuvantul „Tntelepciune” (*hokmah*) este un substantiv feminin (ca de altfel in romana, n.tr.), de unde si personificarea acestei virtuti sub forma unei femei.

⁵(I:25) Donald Grey Barnhouse, *Words Fitly Spoken*, p. 239.

⁶(3:2) Jay Adams, *Competent to Counsel*, p. 125.

⁷(5:18) Michael Griffiths, *Take My Life*, p. 125.

⁸(5:22) Adams, *Counsel*, p. 145.

⁹(6:16) Derek Kidner, *The Proverbs: An Introduction and Commentary*, p. 73. Vezi forme similare in 30:15, 18.

¹⁰(6:17) J. Oswald Sanders, *On To Maturity*, p. 63.

ⁿ(6:28) Griffith, *Life*, p. 116.

¹²(7:2) *International Standard Bible Encyclopedia*, 1:209.

¹³(9:18) lata cum suna textul francez: *Plaisir d'amour ne dure qu'une nuit*; Chagrin d'amour dure toute la vie.

¹⁴(10:24) C. S. Lewis, *Weight of Glory*, edit, de Walter Hooper, p. 13.

¹⁵(10:28) G. S. Bowes, citat Tn *Our Daily Bread*.

¹⁶(13:4) Bosch, ed., *Daily Bread*,

¹⁷(13:5) I Allen Blair. Nu dispunem de alte documente.

¹⁸(13:7) G. Campbell Morgan, *Searchlights from the Word*, p. 203.

¹⁹(13:10) C. S. Lewis, *Christianity*, p. 110, 111.

²⁰(13:24) Benjamin Spock, luat din Tampa Tribune, Tampa, Florida, ianuarie 22, 1974.

²¹(14:2) Kidner, *Proverbs*, p.

106.

²²(14:30) Paul Adolph. "God in Medical Practice," in *The Evidence of God in an Expanding Universe* de John Clover Monsma. Paginatia nedisponibila.

²³(15:1) Charles Haddon Spurgeon, citat de A. Naismith in *1200 More Notes, Quotes and Anecdotes*, p. 239.

²⁴(16:3) J. Allen Blair. Nu dispunem de alte documente.

²⁵(16:24) Watchman Nee, *Do All to the Glory of God (Fa totul spre slava lui Dumnezeu)*, p. 55.

²⁶(16:32) Henry Durbanville, *Winsome Christianity*, p. 41.

²⁷(17:17) Moody, *Notes*, p. 83.

²⁸(17:22) Paul Brock, *Reader's Digest*, septembrie 1974.

²⁹(17:22) Blake Clark, *Reader's Digest*, mai 1972.

³⁰(18:9) Griffith, Lz/e. p. 53.

³¹(18:14) Adolph, "God in Medical Practice." Paginatia nedisponibila.

³²(18:24) Morga, *Searchlights*, p. 204.

³³(19:17) Henry Bosch, ed., *Our Daily Bread*.

³⁴(22:6) Citat Tn *A Treasury of Illus-*

trations, NY: Fleming Revell Co., 1904, p. 11-12.

35(22:6) Adams, *Counsel*, p. 158.

36(22:15) Matthew Henry, *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, 111:919.

37(26:16) Larry Christenson, *The Christian Family*, p. 58.

38(25:20) Keith Weston, *Living in the Light*, p. 122.

39(25:21, 22) Sarah Anne Jepson, "Preparing Tables of Forgiveness," *Good News Broadcaster*, iunie 1975, p. 13.

40(26:20, 21) *Atlanta Journal*. Nu dis-punem de alte documente.

41(27:20) Arthur G. Gish, *Beyond the Rat Race*, p. 91.

42(29:11) Adams, *Counsel*, p. 221.

43(30:15, 16) F. W. Grant, *The Numerical Bible*, 1:15.

44(30:18, 19) Kidner, *Proverbs*, p. 180.

45(30:32, 33) George Williams, *The Student's Commentary on the Holy Scriptures*, p. 427.

BIBLIOGRAFIE

Arnot, William. *Laws for Heaven for Life on Earth*. London: James Nisbet & Co., n.d.

Bridges, Charles. *A Commentary on Proverbs*. Retiparire. Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1983.

Delitzsch, Franz. "Proverbs." fn *Biblical*

Commentary on the Old Testament. Vols. 16, 17. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.

Harris, R. Laird. "Proverbs." In *The Wycliffe Bible Commentary*. Chicago: Moody Press, 1-962.

Henry, Matthew. "Proverbs." In *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*. Vol 3. McLean, VA: MacDonald Publishing Company, n.d.

Ironside, H. A. *Notes on the Book of Proverbs*. Neptune, N.J.: Loizeaux Brothers, 1964.

Jensen, Irving L. *Proverbs*. Everyman's Bible Commentary. Chicago: Moody Press, 1982.

Kidner, Derek. *The Proverbs: An Introduction and Commentary*. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1964.

MacDonald, William. *Listen, My Son*. Kansas City, KS: Walterick Publishers, 1965.

Plumptre, E. H. "Proverbs." In *Commentary on the Holy Bible* (Speaker's Commentary). London: John Murray, 1873.

Spence, H. D. M., si Joseph S. Exell, edi-tori. "Proverbs." In *The Pulpit Commentary*, Vol. 9. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1909.

Weston, Keith. *Living in the Light*. Bromley, Kent, England: STL Books. 1983.